

Matthew wenjhtl'è

Du Zezi wecho agut'e

¹ Zezi-Kri, k'àowocho David gots'q dq hqt'e, eyits'q David, Abraham gots'q dq hqt'e. Du dq Zezi-Kri wecho agut'e:

² Abraham, Isaac wetà hqt'e; Isaac, Jacob wetà hqt'e; Jacob, Judah eyits'q wechike gità hqt'e; ³ Judah, Perez eyits'q Zerah gità hqt'e (gimq Tamar wiyeh); Perez, Hezron wetà hqt'e; Hezron, Ram wetà hqt'e; ⁴ Ram, Aminadab wetà hqt'e; Aminadab, Nashon wetà hqt'e; Nashon, Salmon wetà hqt'e; ⁵ Salmon, Boaz wetà hqt'e (Boaz wemq Rahab wiyeh); Boaz, Obed wetà hqt'e, (Obed wemq Ruth wiyeh); Obed, Jesse wetà hqt'e; ⁶ Jesse, k'àowocho David wetà hqt'e.

David, Solomon wetà hqt'e (eyits'q Solomon wemq Uriah wets'èkeè ilè); ⁷ Solomon, Rehoboyam wetà hqt'e; Rehoboyam, Abiya wetà hqt'e; Abiya, Asa wetà hqt'e; ⁸ Asa, Jehosaphat wetà hqt'e; Jehosaphat, Jehoram wetà hqt'e; Jehoram, Uzziyah wetà hqt'e; ⁹ Uzziyah, Jotham wetà hqt'e; Jotham, Ahaz wetà hqt'e; Ahaz, Hezekiah wetà hqt'e; ¹⁰ Hezekiah, Manaseh wetà hqt'e; Manaseh, Amon wetà hqt'e; Amon, Josiah wetà hqt'e; ¹¹ Josiah, Jeconiah eyits'q wechike gità hqt'e. Israel got'jì Babylon nèk'e ts'q agiidlà ekò Josiah, Jeconiah eyits'q wechike ekiiyèè k'e gidà ilè.

¹² Israel got'jì Babylon nèk'e gots'q nqògunde t'axqò du dq sù Zezi-Kri wecho agut'e: Jeconiah,

Sheyaltiel wetà họt'e; Sheyaltiel, Zerubabel wetà họt'e; ¹³ Zerubabel, Abiyud wetà họt'e; Abiyud, Elyakim wetà họt'e; Elyakim, Azor wetà họt'e; ¹⁴ Azor, Zadok wetà họt'e; Zadok, Akim wetà họt'e; Akim, Elyud wetà họt'e; ¹⁵ Elyud, Eleazar wetà họt'e; Eleazar, Mathan wetà họt'e; Mathan, Jacob wetà họt'e; ¹⁶ Jacob, Joseph wetà họt'e. Joseph, Mary wedqzhì họt'e. Zezi, Christ wets'edù sù, Mary ts'q dq elì họt'e.

¹⁷ Eyit'à Abraham ùdà ts'q, David ùdà gots'ò dqzhì hoònq-daats'ò-dì eletl'axqò gùde. Eyits'q David ùdà gots'q Israel got'ù Babylon nèk'e ts'ò agùdlà gots'ò k'achì dqzhì hoònq-daats'ò-dì eletl'axqò gùde. Eyits'q Israel got'ù Babylon nèk'e ts'ò agùdlà gots'q Christ dq elì gots'ò k'achì dqzhì hoònq-daats'ò-dì eletl'axqò gùde.

Zezi-Kri dq-elì wegodù

¹⁸ Dù sù Zezi-Kri dq-elì wegodù họt'e: Wemq Mary, Joseph xè honìda ha wìichì ìlè. Ìlè èlèxè nàgedè-le et'ì Yedayeh Nezi dahxà hotì eda-le ajà.

Joseph Nàwhetì

¹⁹ Joseph dq nezi họt'e. Mary dq daà edeghò ùzhaelì ha yùhwhq-le. Yexè honìda ha ìlè, hanìkò ts'èwhì wedè ayele ha nıwq. ²⁰ Hanì nàniwo ekò nàwhetì, yak'eet'ù wets'ò wègoèht'ì, yets'ò hadì, “Joseph, k'àowocho David wets'q dq, Mary wıchì. Nets'èkeè elì ha weghq nànewo-le. Webebia yeyù whedaa sù Yedayeh Nezi ayùlè họt'e. ²¹ Dqzhia nìhtè ha. Edèot'ì gıhoù ch'à edaxàgole ha t'à, Zezi wiyeh awùle ha,” yèhdì.

22 Eyɪ hazqò hanàhòwoo sɪ gots'ò K'àowo nakwenàozqò t'à goɪde ɲlèe sɪ k'èè agode ha t'à hagòjà hq̄t'e. Dɪ hadi ɲlè:

23 *“T'eeqogò hotù eda-le ade ha, dq̄zhia nìhtè ha eyits'q̄ Emmanuel wìyeh ha,” hadi ɲlè. (Emmanuel ts'edu sɪ “Nòhtsɪ goxè nàwo” ts'edù-ats'edi.)*

24 Joseph ts'ɲwo ekò yak'eet'ɲì dáyèhdɪ k'èè eghàlajdà. Mary wets'èkèè elɪ ha edekò ts'ò yeèhchì. 25 Hanìkò Mary wezaa gòhɲ gots'ò yet'àìtè-le. Wezaa Zezì wìyeh ayɲlà.

2

K'àowo whò k'èè giadè

1 Zezì kòta Bethlehem wegòhɲ ekò Herod Judea nèk'e k'àowocho elɪ ɲlè. Zezì wegòhɲ t'axqò nìwàa nèk'e gots'q̄ k'àowo Jerusalem nègɲde. 2 “Bebia laedi?” gedi dq̄ dageehke, “Eyɪ chekoa Israel got'ɲì gha k'àowocho elɪ ha wegòhɲ sɪ welaedi? Ìdè gonèk'e wets'q̄ whò ts'aɲ. Weghàsq̄ts'eedi ha jò nèts'ɲde,” gedi.

3 K'àowocho Herod yeghò ɲikw'o ekò sɪ nàniwoò lajà eyits'q̄ dq̄ hazqò Jerusalem nàgedèe sɪ dàhodù-ahodi gɲwq̄. 4 Eyit'à yahtɪ-gha-k'aodèe gɲɲ eyits'q̄ Nòhtsɪ-yatù-k'ègedì-dq̄ò gokayahtɪ. Dagoehke, “Dq̄ edaxàgole ha, Christ wèts'edi sɪ, edɲ wegòhɲ ha dek'eèht'è?” gòhdi dagoehke.

5 “Judea nèk'e kòta Bethlehem gòyeh ekq̄ wegòhɲ ha,” gɲhdɪ, “Nakwenàozqò wegòhɲ dɪ hani gɲt'è ɲlè: 6 Judea nèk'e, kòta Bethlehem gòyeh sɪ ekq̄ kòta gòlaa hazqò nahk'e wet'àazà hq̄t'e. Eyɪ kòta gots'q̄ k'àowo nìtɲa ha. Ededɪ, Israel got'ɲì gha

k'àowo elì xè gok'èdì ha,' dek'eèht'è," k'àowocho Herod ts'ò hagedì.

⁷ Eyit'à k'àowocho Herod eyì k'àowo tai nìidee sùì whatsòò gots'ò goide. Dàht'e whò gĩaṛì sùì sets'ò hagùdì níwọ. ⁸ Gots'ò goide t'axòò Beth-lehem ts'ò nagoèhṛà, hadì, "Bebìa hotìì nezìì wekak'eaht'ì. Wegòahṛọ ts'òet'ìì sets'ò haahdì nọò. Sùì sùì weghàsọehdì gha wets'àhtlà ha dehwhọ," gòhdì.

⁹⁻¹⁰ K'àowo tai k'àowocho Herod gùhkw'ò t'axòò ekọ ts'òò geède. Gìnèk'e eyì whò gĩaṛì ìlèe sùì k'achì gĩaṛì t'à sùì gínà. Whò gínakweè eza t'à giadè. Edìì bebià whedaa sùì wegodoo nìṛọ. ¹¹ Eyì kọ goyageède ekò, bebià eyits'ọ wemọ Mary gĩaṛì. Bebià gà nàgògùhghè xè gìghàsọedi. Eyì t'axòò sọmbaekwo, wet'à lo lekọọ dèk'ọọ eyits'ọ yìk'eet'ì'òò dètìì xàgùwa gà bebià ghàgùla.

¹² Nageedè kwe nàgete; k'àowocho Herod ts'ò anagede ha-le, eyì yatì gìghòt'ọ. Eyit'à t'ìì eyì-le k'e edenèk'e ts'ò anagejà.

Egypt nèk'e ts'ò kwìgeèhde

¹³ K'àowo tai nageèhde t'axòò Joseph nàwhetì, yak'eet'ìì wets'ò wègoèht'ì. Yak'eet'ìì yets'ò hadì, "Nìt'la! Bebià, wemọ xè Egypt nèk'e ts'ò kwìahdè. Nets'ò haehsì gots'ò ekọ nàahdè. K'àowocho Herod eyì bebià ełààhwhì ha níwọ t'à yehak'eèt'ì," yèhdì.

¹⁴ Eyit'à to et'ìì Joseph nùt'la. Bebià eyits'ọ wemọ xè Egypt nèk'e ts'ò dèht'la. ¹⁵ K'àowocho Herod ełajwo ts'ò ekọ nàgùdè. Eyit'à Nòhtsì dahxà nakwenàòzọọ yeghọ goide ìlèe sùì wek'èè agòjà. Dìì hagedì ìlè: "Egypt nèk'e gots'ọ seza wekagohde," hagedì dek'eèht'è.

16 K'àowocho Herod eyi k'àowo tai gighoƷyaèhƷo yek'èhoèhƷa ekò, sù wek'èch'a. Eyit'à dui hani yatì whehtsi: “Kòta Bethlehem eyits'o wemqò kò gòlaa ekò dqzhia nechà-lea hazqò èlaàgogihde ha,” gòhdi. Eyit'à dqzhia hazqò nàke gighoè ts'o ɷzhii ts'ò èlaàgogiihdè. K'àowo tai whò giazi gots'o dqzhia gighohii gidzèè gihtà weghàa èlaàgogiihdè. ¹⁷ Eyì sù nakwenàozqò Jeremiah weyatii k'èè agode ha t'à agòjà, dui hadi ilè,

18 “Kòta Ramah gixè hoila nàhòwo. Sù nàniqeti xè getse hot'e. Rachel wezaa giwhile t'à goghq etse, hanikò dq wuzi yeghònàdaeti ha niwq-le,” Jeremiah hadi dek'èèht'è.

Kòta Nazareth ts'ò anagejà

¹⁹ K'àowocho Herod èlaɷwo t'axqò Egypt nèk'e Joseph nàwheti t'à yak'eet'ii wets'ò wègoèht'ì. ²⁰ Yak'eet'ii yets'ò hadi, “Niiɷla! Hòt'a chekoa, wemqò xè Israel nèk'e ts'ò anaqde. Dq bebià weweè haguwq ilèe sù hazqò èlaàgudè,” yèhdi. ²¹ Eyit'à Joseph niiɷla, chekoa eyits'o wemqò xè Israel nèk'e ts'ò anajà.

²² Ekiyeè k'e Arkelayus, edetà Herod t'axqò Judea nèk'e gha k'àowocho wheli. Joseph yeghò iikw'o ekò, ekò ts'ò anade ha deji lajà. Nàte ekò ekò ts'ò anade ha-le gha weghonatiè't'o t'à Galilee nèk'e ts'ò ajà. ²³ Kòta Nazareth ekò nàdè ajà. Eyì sù nakwenàozqò giyatii k'èè agode ha t'à agòjà, dui hagedi ilè, “Nazareth got'ii wiyeh ha,” gedii giɷt'è.

3

John-Baptist dq ts'ò gode xèhoihwho

¹ Sìghaɣwaà tì'axòò John-Baptist Judea nèk'e ts'ò nɔwà-lea ekù-ka nèk'e ekò dọ hoghàehtò, ² hadì, “Edek'eahɣ, naxìní eɣadɣ aahle! Nòhtsɣ Wenàowoò k'èè nèhòkw'ì ha nìkw'o,” hadì dọ ts'ò gode. ³ Eyì dọ nakwenàozòò Isaiah yeghò goɣde ɣlè, dɔ hani dek'eèhtl'è,

‘Ekù-ka nèk'e du hats'edù yats'izeh họt'e, ‘Gots'ò K'àowo wegħa sùgoahle; wegħa tɣlì ehkw'ì nɔwà aahle,’ dek'eèhtl'è.

⁴ John-Baptist wegoh't'òò tɣts'aàdìcho wegħà t'à hòèlì eyɣts'ò ewò t'à wewè elɣ. Ts'aelòɣ eyɣts'ò kw'iahnò-dì hani ghò shètɣ t'à eda. ⁵ Jerusalem gots'ò, Judea nèk'e gots'ò eyɣts'ò Jordan gà gots'ò dọ hazòò gɣts'ò-ède. ⁶ Edehòhì ghò hòdegeedè tì'axòò Jordan-deh nɔwà yì tì t'à gok'ètaidzò.

⁷ Pharisee gɣlɣ lò eyɣts'ò Sadducee gɣlɣ lò, edɣ sù John-Baptist dọ k'ètaidzɣ sù ekò ts'ò geède. John-Baptist gots'ò hadì, “Naxì, wehɣ weza laah't'e! Nòhtsɣ nàaxeekwa ch'à kw'ahdè ha nùle. ⁸ Edek'eahɣ nɣdè wek'èè eghàlaahda. ⁹ ‘Abraham gotà họt'e,’ dahdì t'à, naxìxè t'asagode ha-le dahwhò nì? Nòhtsɣ sù jò kwe whela t'à Abraham għa chekoa ehtsɣ ha dì nùle. ¹⁰ Ts'ì nàekwì ha gokwì hòt'a ts'atà whezò họt'e. Ts'ì hazòò wek'e jìecho nezì-le dehshee sù nàgeehkà gà kwìgeehdè ha. (Eyɣt'à hotù ts'ì nezɣ laah't'e.)

¹¹ “Edek'eahɣ nɣdè tì t'à naxìk'ètaihdzɣ họt'e, hanìkò dọ ɣlè senahk'e elɣ sù sek'èè nùtla ha. Wekechùt'ì ejiēge ha kò dọ lahoeht'ɣ nùle. Edeɣ sù Yedàyeh Nezɣ eyɣts'ò kò nàtsoo t'à naxìk'ètaidzɣ ha họt'e. ¹² Jìe eyɣts'ò t'asì weta goet'òò sù ɣlak'aà ayele għa sìnìwheda họt'e. Jìe sù xehkò goyayeewa

ha, hanikò t'asì weta goet'qò sù welò while ts'ò yek'eehk'ò ha,” John-Baptist hadì dọ ts'ò gode.

Zezi wek'etàidzọ

¹³ Ekò k'e Zezi John-Baptist yek'etàidzì ha nıwọ t'à, Galilee nèk'e gots'q deh Jordan ts'ò ajà. ¹⁴ Hanikò John-Baptist Zezi hade ha nıwọ-le t'à, yets'ò hadì, “Nì t'aa sek'etàidzọ ha họt'e ıle. Dànighọ nı ehıı sets'ò nèetla?” yèhdi.

¹⁵ Zezi yets'ò hadì, “Hani welè kò. Du hani gogha ehkw'ı hòzọ sù deghàà wek'èè ats'ıle.” Zezi yèhdi t'à, John-Baptist yek'èhoızọ.

¹⁶ Zezi wek'etàidzọ ts'òet'ı tı yì gots'q nııtla ekò hotsaa yak'e ehts'qọ ajà. Yedayeh Nezi k'aba de-goo lanı yek'e daàhtla, Zezi yaı. ¹⁷ Yak'e gots'q hats'edi họt'e, “Du sù Seza họt'e, weghonehtọ eyıts'q weghọ sìghà dehwhọ,” hats'edi họt'e.

4

Zezi wehıı yeèhdzà

¹ Eyı t'axqọ Zezi wehıı yeèhdzà ha Yedayeh Nezi eki-ka nèk'e ts'ò ayıılà. ² Ekọ dıenọ dzę ts'ò t'ası wıızı wewàhọdı-le, eyı t'axqọ sù bò ghaewı ajà. ³ Wehıı Zezi gà nııtla, hadì, “Nòhtsı Weza anet'e nıdè, jọ kwe whelaa sù neyatı t'à lét'è gıhlè anele,” yèhdi.

⁴ Zezi yets'ò hadì, “Du hani dek'eèhtl'è họt'e: ‘Dọ sù lét'è zọ t'à eda nıle. Nòhtsı weyatı hazọ t'à eda họt'e,’” yèhdi.

⁵ Eyı t'axqọ wehıı Jerusalem ts'ò yeèhchì. Ekọ Nòhtsıkò-gocho weka dagọwà nèyeèchì, ⁶ hayèhdi, “Nòhtsı Weza anet'e nıdè ızhıı hodadıghà. Du hani dek'eèhtl'è ne t'à:

*'Nòhtsɪ edeyak'eet'ɪ ts'ò du hadi ha, "Hotu wexoahdi." Kwe k'e dets'aità ch'à yak'eet'ɪ edilà t'à danegihè ha ne,' "*yèhdi.

⁷ Hanikò Zezi yets'ò hadi, "Dii hanì sɪ dek'eèhtl'è hɔt'e: Nòhtsɪ naxits'ò K'àowo sù t'asù nezi-le t'à weahdzà ha nùle," yèhdi.

⁸ Wehɪ k'achɪ Zezi shìh sù danɪchàa k'e nèyɪhtɪ gà dii nèk'e hazò xèdaat'ɪ gòlaa sù yeghàedaà ayɪlà. ⁹ Wehɪ yets'ò hadi, "Sets'ò nàgòneehgè xè seghàsɔɪdɪ nɪdè dii hazò neghàehle ha," yèhdi.

¹⁰ Zezi yets'ò hadi, "Wehɪ, sets'ò naitlè! Dii hanì dek'eèhtl'è hɔt'e: 'Nòhtsɪ naxits'ò K'àowo sù ededɪ zò wets'ò nàgòahgè ha hɔt'e, eyits'ò ededɪ zò wek'èaht'e ha hɔt'e,' dek'eèhtl'è," yèhdi.

¹¹ Eyɪ t'axò wehɪ yets'ò nàehtlā. Ekòet'ɪ yak'eet'ɪ Zezi gà nègɪde xè yeghò shètɪ gɪghàdɪ.

Zezi dɔ hoghàehtɔ xèhojhwɔ

¹² Zezi, John-Baptist wedaàtò agɪlà ghò ùkw'o ekò Galilee nèk'e ts'ò anajà. ¹³ Kòta Nazareth nàidè t'axò kòta Capernaum nàdè ajà. Eyɪ kòta Zebulun eyits'ò Naphtali gɪnèk'e, tɪ nechàa whehtò gà gòzò. ¹⁴ Eyɪ sù nakwenàozò Isaiah weyatù k'èè agòjà, dii hadi ùlè:

¹⁵ *"Zebulun got'ɪ, Naphtali got'ɪ, eyits'ò dɔ tɪ nechàa gà nàgedè sù, aàhkw'ò. Jordan deh nìzàa gà nàahdè sù, eyits'ò Galilee got'ɪ dɔ eyi-le xàzàa ta nàahdè sù aàhkw'ò. ¹⁶ Naxɪ togoòt'ò nàahdè sù dzèh naxik'e saɪdɪ ajà, eyits'ò naxɪ elàahde ha nìkw'oo sù naxixè sù dzèh agòjà," dek'eèhtl'è.*

¹⁷ Ekìyeè k'e Zezi dɔ hoghàgoehtò ajà, hadi, "Edek'eahɪ, naxìnì elàdɪ aahle! Nòhtsɪ Wenàowoò k'èè nèhòkw'ɪ ha ts'ò whaà-le agòjà," gòhdi.

Zezi t'akwelòò edecheekeè whehtsɪ

¹⁸ Zezi, Galilee-tì gà tabàa k'etlo ekò ełechi nàke goaɹɪ. Ịlè Simon wiyeh (Peter sɪ wiyeh) eyits'ò wechi Andrew. Ƙɪ-k'aàdèe agɪt'e t'à mị tègeehdè ɲlè. ¹⁹ Zezi gots'ò hadi, “Sek'èahdè, dọ ịọ ààhli anaxehle ha,” gòhdi. ²⁰ Ekòet'ìi edemì ts'òò nàlegeèhtla gà Zezi k'èè ịegeèhtla.

²¹ Ekọ gots'ò nageèhde ekò k'achɪ ełechi eyi-le nàke goaɹɪ, Zebedee weza James eyits'ò wechi John. Edetà xè elà yì edemì get'ì ɲlè. Zezi, sek'èahdè, gòhdi t'à, ²² ekòet'ìi elà eyits'ò edetà ts'òò nàlegeèhtla gà Zezi k'èè ịegeèhtla.

Zezi dọ eyaelɪ k'aat'ìi agohɹɪ

²³ Eyi t'axòò Zezi Galilee nèk'e kòta yàgòlaa sù gota k'etlo, elègehde-kò goyì dọ hoghàehtọ. Nòhtsɪ Wenàowoò k'èè hòzọọ wegodiì nezɪ t'à dọ ts'ò gode, eyits'ò dọ hazòò eyagɪlɪ sù k'aat'ìi agòòlà. ²⁴ Syria nèk'e hazòò wegodiì gɪkw'o t'à dọ eyagɪlɪ sù hazòò Zezi ts'ò gogeèwa. Dọ tàda deè t'à eyagɪlɪ, dọ mihɪ gits'ò-èlɪ, dọ edoo t'à eyagɪlɪ, eyits'ò dọ gɪkw'òò ẹlɪdèe sù hazòò Zezi k'aat'ìi agòòlà. ²⁵ Galilee nèk'e gots'ò, kò gòlaa Decapolis gots'ò, kòta Jerusalem gots'ò, Judea nèk'e gots'ò, eyits'ò deh Jordan wetadà gots'ò, dọ ịọ Zezi k'èè geède.

5

Amì wexè sìghà họt'e

¹ Zezi dọ ịọ elèwhede goaɹɪ ekò shìh dekegòòzaa k'e dekùtla. Hoghàgoehtọ gha dèhkwa, wecheekeè gımòò nìde. ² Dì hadi, goxè godo:

³ “Amì eteèt'ìi edek'ègeezọọ sù gixè sìghà họt'e;

- Nòhtsɿ Wenàowoò k'èè hòzɔɔ sɿ gɿts'ò-èlɿ hɔt'e.
 4 Amì gɿdzeè nànuɿ sɿ gɿxè sɿghà hɔt'e;
 gɿxè hoɿzɿ agode ha.
 5 Amì k'èeweèt'ɿ gɿlɿ sɿ gɿxè sɿghà hɔt'e;
 dèè gɿghaelɿ ha.
 6 Amì nàowo ehkw'ɿ ghɔ sɿ hòt'ò agɿwɔɔ sɿ gɿxè
 sɿghà hɔt'e;
 ayɿ gɿwɔɔ sɿ gɿghòt'à ha.
 7 Amì wedzeè eteèzɿ gɿlɿ sɿ gɿxè sɿghà hɔt'e;
 Nòhtsɿ etegoèhɿ ha.
 8 Amì wedzeè degaɿ hɔt'e sɿ gɿxè sɿghà hɔt'e;
 Nòhtsɿ geɿ ha.
 9 Amì dɔ xè ts'èwhɿ hɔgehtsɿ sɿ gɿxè sɿghà hɔt'e;
 Nòhtsɿ weza gɿyeh ha.
 10 Amì nàowo ehkw'ɿ k'èè geeda k'èxa dɔ da-
 gɔgɿhɿzàa sɿ gɿxè sɿghà hɔt'e;
 Nòhtsɿ Wenàowoò k'èè hòzɔɔ sɿ gɿghaelɿ ha.
 11 “Sets'ihzò dɔ naxɿk'adageedè xè danaxegɿhɿzà
 eyɿts'ɔ naxɿghɔ hogets'ì gogede nɿdè, naxɿxè sɿghà
 hɔt'e. 12 Dànì aahda k'èxa yak'e t'asɿ nezɿ edegha
 daahnɔɔ sɿ naxɿdawheɔɔ t'à sɿ naxɿnà hɔt'e. Eyɿ
 xèht'èè gɿcho nakwenàozɔɔ dagɔgɿhɿzà ɿlè.

Dewa eyɿts'ɔ dzɛh nɿdɿ laaht'e

13 “Naxɿ sɿ dɿ nèk'e dɔ hazɔɔ gɿgha dewa
 nàtsoo laaht'e. Hanìkò dewa lèdì-le aja nɿdè dànì
 k'achɿ lèdì anajà lì? t'asɿ gha wet'àazà-le at'ì-ɿdè
 nałats'eeht'ì gà dɔ gɿk'e k'edè.

14 “Naxɿ sɿ dɿ nèk'e dɔ hazɔɔ gha dzɛh nɿdɿ
 laaht'e. Shihka kògodeè gòzɔɔ sɿ dɔ hazɔɔ gha
 wègaat'ɿ hɔt'e. 15 Dɔ wɿzɿ tleèk'òɔ yìhtɿ gà tɔ t'ɿ
 nèyeechɿ nùle, hanìkò ɿdòo dawheɔɔ ayehɿ. Hanì-
 ɿdè dɔ goyɿ geèhk'ee sɿ wet'à gɿgha dzɛh agòht'e

ha. ¹⁶ Eyɪ xəht'e è naxɪ sɪ dɔ hazɔ̀ò gɪgha dzɛh nɪdɪ
laah't'e ha hɔt'e. Hanì-ɪdè dànì nezɪ̀ eghàlaahdaa sɪ
gɪghàeda t'à Naxɪtà yak'e whedaa sɪ ghàsɔgeedi ha.

Zezi ayù dek'eèht'è k'è̀è eghàlaeda

¹⁷ “Moses wenàowoò eyɪts'ɔ nakwenàɔzɔ̀ò
gɪnɪht'è wedɛ ahle gha jɔ ahjà nùle; gɪyatì wek'è̀è
hòzɔ̀ ahle ha jɔ nèehtla hɔt'e. ¹⁸ Ehkw'ɪ anaxèehsɪ,
yak'e eyɪts'ɔ dɪ nèk'e while agode gots'ɔ gɪyatì
nechà-lea ɪhàet'ee kò wedɛ ha nùle. T'asɪ hazɔ̀ò
dek'enègɪt'è sɪ wek'è̀è agode gots'ɔ, yatì wɪzì
wedɛ adle ha-le. ¹⁹ Amì nàowo nechà-lea kò
yek'è̀t'e-le xè hanì dɔ hoghàehtɔ nɪdè Nòhtsɪ
gha dek'aɪ̀ elɪ ha. Hanìkò amì eyɪ nàowo k'è̀è
eghàlaeda xè hanì dɔ hoghàehtɔ nɪdè Nòhtsɪ gha
dɔ wet'àazàa elɪ ha. ²⁰ Eyɪt'à ehkw'ɪ anaxèehsɪ,
Pharisee gɪlɪ eyɪts'ɔ Nòhtsɪ-yatì-k'ègedì-dɔ̀ò
gɪnahk'e ehkw'ɪ aahda lenɔsɪ, Nòhtsɪ Wenàowoò
k'è̀è hòzɔ̀ò sɪ goyaahde ha nùle.

Naxèot'ɪ gɪts'ɔ ehkw'ɪ aahda

²¹ “Ìnèè whaà gots'ɔ dɪ yatì naxɪts'ò nùt'ɔ̀ò
sɪ wek'è̀ahsɔ hɔt'e: ‘Dɔ elɪhwhɪ-le. Amì dɔ
elɪhwhoo sɪ wesɪnɪyaeti ha.’ ²² Hanìkò sɪ dɪ
hanaxèehsɪ: Dɔ edèot'ɪ ts'ò ìch'ee sɪ wesɪnɪyaeti ha.
Eyɪts'ɔ dɔ edèot'ɪ ts'ò ìch'è t'à ‘Gonezɔ-le,’ hadɪ
sɪ k'aodèe gɪsɪnɪyaeti ha. Eyɪts'ɔ amì edèot'ɪ ts'ò
‘Ezhɪne anet'e,’ hadɪ sɪ wehɪkò dajzàa awedle ha
sɔnɪ.

²³ “Eyɪt'à kwe-ladà k'e t'asɪ Nòhtsɪ ghàɪzà ekɪyèè
k'e nèot'ɪ k'èch'a eghàlaneanàa sɪ wenaɔdì nɪdè,
²⁴ t'asɪ Nòhtsɪ ts'ò k'èɪhk'ò ha ɪlèe sɪ eyɪ aɪzɔ̀ò
anele. T'akweɔ̀ò nèot'ɪ ts'àatla gà elɛxè sɪgoahle,
eyɪ t'axɔ̀ò-ɪdè t'asɪ Nòhtsɪ ts'ò k'èɪhk'ò ha dɪ-le.

25 “Dɔ ɡɪk'èch'a eghàlaahda t'à naxɪghɔ nàyaetɪ kwe-t'ìì ɡɪxè sùgoahlè. Ʒɪxè nàyaetɪ-kò ts'ò laahtlè-t'ìì ɡɪxè sùgoahlè. Haahlà-le nɪdè dɔ-sɪnɪyaehtɪ-dɔɔ ts'ò anaxegele ha. Dɔ-sɪnɪyaehtɪ-dɔɔ sɪ kw'ahtɪ ɡhànaxèehtè ha eyɪts'ɔ naxɪdaitɪ anaxegele ha. 26 Ehw'ɪ anaxèehsɪ, satsɔɔ nɔɔde ts'ò naxɪnɪht'è naahlà-le nɪdè, dɔ-danɪlɪaa-kò ɡots'ɔ kɔahdè ha nùle.

Elexè hoɔɪ hoahtsɪ-le

27 “Dɪ hats'edɪ ɡhɔ aàkw'o ɲlè, ‘Elexè hoɔɪ hoahtsɪ-le.’ 28 Hanìkò sɪ dɪ hanaxèehsɪ: Amɪ ekɔ-le nànwɔ t'à ts'èko ɡhàeda nɪdè hòt'a edɪnɪ t'à yexè hoɔɪ hòehtsɪ hòt'e. 29 Naxɪdaà ɲlè wet'à hoɔɪ hoahtsɪ nɪdè xàah't'à ɡà ɔɔahk'a. Naxɪdaà ɲlè wedɪhòɪ naxɪgha denahk'e nezɪ hòt'e. Hanì-le-ɲdè naxɪzhɪ hazɔɔ xè wehɪkò ts'ò anaxedle ha. 30 Eyɪts'ɔ naxɪlà ɲlè t'à hoɔɪ hoahtsɪ nɪdè wek'eaht'à ɡà ɔɔahk'a. Naxɪlà ɲlè wedɪhòɪ naxɪgha denahk'e nezɪ hòt'e. Hanì-le-ɲdè naxɪzhɪ hazɔɔ xè wehɪkò ts'ò anaxedle ha.

ɔɔlets'eehdè-le

31 “ɲnèɔ dɪ hagedɪ ɲlè: ‘Dɔzhɪ edets'èkeè ɔɔyeede ha nɪwɔ nɪdè ɔɔlets'eehdè nɪht'è yeghàyezah ha.’ 32 Hanìkò sɪ dɪ hanaxèehsɪ: Dɔ wets'èkeè eyɪ-le dɔ xè hoɔɪ hòehtsɪ-le kò ɔɔyeèdo nɪdè ededɪ wet'à wets'èkeè eyɪ-le dɔ xè at'ɪ lanì. Eyɪts'ɔ dɔzhɪ ts'èko ɔɔweèdo sɪ xè honɪdza nɪdè hoɔɪ hòehtsɪ hòt'e.

Yatɪ nàtsoo ts'ehsɪ sɪ nàts'eezhɪ nùle

33 “ɲnèɔ ɡots'ɔ dɔ dɪ hagedɪ ɲlè: Yatɪ nàtsoo whahtsɪ nɪdè wek'eahzhɪ-le. Nòhtsɪ ts'ò yatɪ nàtsoo whahtsɪ nɪdè wek'èè eghàlaahda ha hòt'e. 34 Hanìkò

sɪ dɪ hanaxèehsɪ: Yak'e Nòhtsɪ wedaèhchɪcho hɔt'e ts'ihzò, wet'à yatɪ nàtsoo aahtsɪ-le. ³⁵ Dɪ dèè Nòhtsɪ yek'e nàèt'è hɔt'e ts'ihzò wet'à yatɪ nàtsoo aahtsɪ-le. Eyɪts'ɔ Jerusalem k'àowocho wet'àaʔaa deè wekògodeè ne ts'ihzò wet'à yatɪ nàtsoo aahtsɪ-le. ³⁶ Naxɪkwìghà ìlè kò degoo hanì-le-ɪdè dezòò aahle ha dɪ ts'ihzò naxɪkwì t'à yatɪ nàtsoo aahtsɪ-le. ³⁷ 'Hɛʔɛ,' dahdɪ nɪdè wek'èè eghàlaahda, eyɪts'ɔ 'ìle,' dahdɪ nɪdè wek'èè eghàlaahda; eyɪ weʔòò yatɪ nàtsoo t'à xàyaahɪ sɪ wehɪ weyatɪ hɔt'e.

Ek'èt'à dɔ ghàhòahʔà-le

³⁸ “Dɪ hats'edɪ weghɔ aàhkw'o ìlè: ‘Sedaà nàneeht'ɪ nɪdè sɪ sɪ nedaà nàeht'ɪ ha, eyɪts'ɔ seghòò nàneeht'ɪ nɪdè sɪ sɪ neghòò nàehzhì ha.’
³⁹ Hanìkò sɪ dɪ hanaxèehsɪ: Hoɪ-dòò elɪ sɪ naxɪk'èch'a eghàlaeda kò ek'èt'à weghàhòahʔà-le. Dɔ tsɪnaxɪkà nɪdè k'achɪ wets'ò naahʔa. ⁴⁰ Dɔ naxɪghɔ nàyaetɪ anaxele ha nɪwɔ xè naxɪkw'ìhʔeè naxɪghɔ nɪyɪʔa nɪdè, naxɪʔeè sɪ nɪyɪʔa kò. ⁴¹ Dɔ, ìlè echɪ haɪwa ts'ò wek'èahdè anaxɪlè nɪdè, nàke echɪ haɪwa ts'ò wek'èahdè. ⁴² Dɔ t'asɪ naxeekè nɪdè t'asɪ weghàahʔà, eyɪts'ɔ dɔ t'asɪ weghòniahʔà naxɪhwhɔ nɪdè, ìle wèahdɪ-le.

Dɔ naxɪngelɪ-le sɪ gɪghòniahtɔ

⁴³ “Dɪ hagedɪ weghɔ aàhkw'o ìlè: ‘Naxèot'ɪ gɪghòniahtɔ, hanìkò dɔ naxɪngelɪ-le sɪ gɪdzaahwhɔ.’
⁴⁴ Hanìkò sɪ dɪ hanaxèehsɪ: Dɔ naxɪngelɪ-le sɪ gɪghòniahtɔ eyɪts'ɔ dɔ danaxegɪhʔaa sɪ gɪgha yaahɪ. ⁴⁵ Haaht'ɪ nɪdè Nòhtsɪ Naxɪtà yak'e whedaa sɪ weza aaht'e. Dɔ nezɪ, dɔ nezɪ-le elèht'èè gogha sadeè daaʔaa ayehtɪ; eyɪts'ɔ dɔ ehkw'ɪ

geedaa, dọ ehkw'1 geeda-le elèht'eè gogha chọh at'11 ayehz1. ⁴⁶ Dọ nax1ghọnegeètqọ zọ g1ghọniahtọ n1dè, ey1 t'as1 n1ile. Sọm̄ba-nàgehts1-dọq eded1 kò elèghọnegeètqọ họt'e. ⁴⁷ Naxèot'1 zọ ts'ọ nez1 naahza n1dè, dọ ey1-le g1nahk'e t'as1 nez1 hòahst1 n1ile. Dọ Nòhts1 k'ègeezq-le eded1 kò elèts'ọ nez1 nageza họt'e. ⁴⁸ Eyit'à Nòhts1 Naxità yak'e whedaa s1 dega1 họt'e, wexèht'eè nax1 s1 dega1 aah't'e ha họt'e.

6

Dọ-teèt'11 s1 g1ts'àahd1

¹ “Kexoahd1, wet'à nax1ghọ nez1 aged1 ha dah-whọ t'à, dọ nadaq zọ ehkw'1 k'ehoahza-le. Haaht'1 n1dè Naxità yak'e whedaa s1 ey1 k'èxa t'as1 nax1ghàza ha-le.

² “Eyit'à dọ-teèt'11 ghàahd1 n1dè dọ hazọq g1ghọ gode gha k'ehoahza-le. Dọ dega1 degeets1 s1 han1 k'ehogeza họt'e. Dọ gots'ọ nez1 ag1wọ ha g1wọ t'à elègehdeè-kọ goy1 eyits'ọ kọta dọ ts'ọ haged1 agogehz1. Ehkw'1 anaxèehs1, t'as1 edegha geèhnọq s1 hòt'a deghàa g1ghọt'ọ họt'e. ³ Naxilà 1è t'à dọ-teèt'11 ghàahd1 n1dè naxilà ey1-le yek'èwezà sọq. ⁴ Eyit'à dọ ghàahd1 n1dè dọ g1k'èezq welè sọq. Han1dè Nòhts1 naxità dọ naàhtq dàah't'1 yeghàedaa s1 wek'èxa t'as1 nez1 nax1ghàza ha.

Dàn1 yaaht1 ha

⁵ “Yaaht1 n1dè dọ dega1 degeets1 s1 g1xèahz1-le. Dọ goghàgeeda ha g1wọ t'à, elègehdeè-kọ goy1 eyits'ọ t1l1 k'e nàgeèhza xè yageht1 ghageew1. Ehkw'1 anaxèehs1, t'as1 edegha geèhnọq s1 hòt'a deghàa g1ghọt'ọ họt'e. ⁶ Hanikò yaaht1 n1dè

naxikòà goyì edets'òdaàniàhchì gà Nòhtsì naxità wègaat'ì-le sù wets'ò yaahtì. Hanì-ìdè dọ naàhtọ dàaht'ù sù Nòhtsì yeghàeda họt'e wek'èxa t'asì nezù naxìghà?à ha. ⁷Yaahtì nìdè yatì lọ wet'àazà-le t'à yaahtì-le. Dọ Nòhtsì k'ègeezọ-le sù hanì yagehtì họt'e. Yatì lọ t'à whaà yagehtì nìdè Nòhtsì goèhkw'ọ ha gùwọ. ⁸Gìxèah?ì-le. Nòhtsì Naxità t'asì weahkè kwe ayì dahwhọ sù yek'èezọ họt'e.

⁹“Yaahtì nìdè dù hanì yaahtì,

“Gotà yak'e wheèdaa, nùzì degaì ts'edi họt'e.

¹⁰Nì k'àiwo k'èè welè. Dù nèk'e nek'èè agòwet'è, yak'e hagòht'e lanì. ¹¹Dù dzeè k'e wet'à ts'eedaa goghàndì. ¹²Dọ gok'èch'a nàhogehtè sù gìhoùì gìghọ nahots'eele, eyì xèht'èè gohoùì goghọ nahòle. ¹³Hoùì ts'ùwọ ch'à gok'ènedì; wehùì gots'ọq nìwà anele.’

¹⁴Dọ naxìts'ò ehkw'ì eghàlageeda-le sù gìghọ nahoahtè nìdè Nòhtsì Naxità ìdòò yak'e whèdaa sù ededì sì naxìghọ nahoele ha họt'e. ¹⁵Hanìkò dọ gìghọ nahoahtè-le nìdè Nòhtsì Naxità naxìhoùì naxìghọ nahoele ha-le.

Dàni edeahgọ ha

¹⁶“Edeahgọ nìdè ts'òdàhwhọ k'èè naxègaat'ì welè-le. Dọ degaì degeetsù sù hanì gìgaat'ù adegeh?ì. Ehkw'ì anaxèehsì, t'asì edegha geèhnọ sù hòt'a deghàà gìghòt'ọ họt'e. ¹⁷Hanìkò naxì edeahgọ nìdè naxìkwìghà sìahle xè k'enaahde. ¹⁸Hanì-ìdè edeahgọ sù hozì dọ gìgha wègaat'ì ha-le. Nòhtsì naxità wègaat'ì-le sù ededì zọ dọ naàhtọ dàaht'ù sù wegga wègaat'ì họt'e. T'asì nezù daahnọ sù ededì naxìghàye?à ha họt'e.

Yak'e t'asii nezii edegha elèahle

19 “Dii nèk'e t'asii nezii lq edegha elèahle-le, yiiida yedè xè wek'iitsò ade ha ne t'à, eyits'q eezii-dqò naxikò enixàgeezhì gà naxighò egeezì ha t'à t'asii nezii lq edegha elèahle-le. 20 Hanikò yak'e gogha t'asii nezii edegha elèahle; ekq yiiida yedè ha-le xè wek'iitsò ade ha-le eyits'q eezii-dqò ekq egeezì ha-le. 21 Edii t'asii dezoò naxigha nezi wheahlaa sii naxidzeè t'à ekq ts'ò dahwhq ha hqt'e.

22 “Naxidaà sii naxizhii gha ek'aèk'q lanì hqt'e. Naxidaà nezi nide naxizhii hazoò gha dzeh lagòht'e ha. 23 Ekò naxidaà nezi-le nide naxizhii hazoò gha togoòt'ò ha hqt'e. Naxidzeè yii togoòt'ò nide sii naxixè togoòt'ò agòht'e.

24 “Dq wiiizii k'àowo nàke gha eghàlaeda ha dii. K'àowo iè ghoneètq ha eyits'q iè neli ha-le, eyits'q k'àowo iè k'èit'e ha eyits'q iè wek'èit'e ha-le. Nòhtsi eyits'q sqòmba, iah elèht'eè gigha eghàlats'eeda ha dii hqt'e.

T'asii ghq nàniahdè-le

25 “Ayii t'à aahda ha, ayii ghq shèahzhe ha, ayii aahdq ha eyits'q ayii goht'qò t'à-aah't'i ha sii ghq nàniahdè-le. Ts'eedaa sii bò nahk'e wet'àazà hqt'e, eyits'q gozhii goht'q nahk'e wet'àazà hqt'e. 26 Chiq hoòlà gidaàniahdè: dèè k'e t'asii geehshe-le, eyits'q xehkò t'asii gehla-le, hanikò Naxitá yak'e whedaa sii gowàedi hqt'e. Chiq ginahk'e aahli hqt'e! 27 Ayiiha t'asii ghq nàniahdè? Dq wiiizii nàniwo t'à iè sadzeè dezoò edaà adele ha niile.

28 “Ayiiha goht'q ghq nàniahdè? Dèè k'e it'òchàa dehsheè sii wedaàniahdè. Eghàlaeda-le kò wèdaat'i hqt'e. 29 Ehkw'i anaxèehsi, k'àowocho Solomon

wèdaat'ì nàht'ì ts'ùwọ kò eyi ìt'òchàa yenahk'e wèdaat'ì họt'e. ³⁰ Nòhtsì hanì dèè k'e t'oh wèdaat'ì whehtsì sù dù dzèè k'e dehshe hanìkò satsọ kwìgeehdè. Eyì nahk'e nezì naxìk'èdì ha, eyìts'ọ goht'ọ nezì naxìghàle ha họt'e. Hanìkò naxì nàtso-le dùi. ³¹ Eyìt'à dù haahdì-le xè t'asì ghọ nàniàhdè-le: 'Ayì ts'ùzà lì?' 'Ayì ts'ats'e lì?' 'Ayì goht'ọ t'à-ats'et'ì lì?' ³² Dù nèk'e dọ hazọ Nòhtsì k'ègeezọ-le sù eyi hanì zọ k'alagedè. Hanìkò Naxìtà yak'e whedaa sù ayì t'à aahda yek'èezọ họt'e. ³³ Naxì sù, Nòhtsì Wenàowoò k'èè hòzọọ hak'eaht'ì eyìts'ọ wek'èè ehkw'ì ts'eeda ha dah-whọ, eyi haahlà nùdè t'asì hazọ wet'à ts'eedaa sù naxìghàyele ha họt'e. ³⁴ Eyìt'à satsọ ghọ nàniàhdè-le, satsọ wedawhezọọ aahlè. Dzè taat'eè hoilà lọ gogha whela họt'e.

7

Ełestniyaahiti-le

¹ “Dọ sinìyaahiti-le, hanì-ìdè naxìsinìyaeti ha-le.

² Dànì dọ sinìyaahiti k'èè naxìsinìyaeti ha họt'e. Ayì ghàà dọ gisìniyaahiti sù eyi weghàà naxìsinìyaeti ha họt'e.

³ “Ayìha naxèot'ì wedaà yì tsole whezọọ sù ghàahda, hanìkò naxìdaà yì dechì whetọọ sù ts'ọniàhà-le? ⁴ Dànìt'à naxèot'ì ts'ò dù haahdì naxìgha dùi-le, 'Àgìà, nedaà yì t'asì whezọ; negha xàwehchì, dahdì, hanìkò naxì naxìdaà yì dechì whetọọ sù naxìgha wègaat'ì-le. ⁵ Degai daahsì kò wek'èè aahda nùle! T'akwełòọ naxìdaà yì dechì whetọọ sù xàahchì nùdè naxìgha nezì

xègaat'ìì agode ha, hanì-ìdè naxèot'ì wedaa yì t'asìa whezòq sì xàahchì ha dìì-le.

6 “Lèt'è degaì sì tì ghàahdì-le. Whòzàa dètì sì gogòò ts'ò aahdè-le. Haahlà nìdè tì naxìdzìgeza ha eyits'ò gogòò whòzàa tàtsògeèhze ha.

Gotà yak'e whedaa weahkè

7 “Aahkè nìdè naxìghòt'à ha; wehak'eaht'ì nìdè wegòahza ha; enìtò k'e ts'aah't'ì nìdè naxìts'ò enìxàetì ha. 8 T'aa eekè sì t'asì weghòt'à ha; amì t'asì hak'ee't'ì sì yegòhza ha; eyits'ò amì enìtò k'e ts'aht'ì sì wets'ò enìxàetì ha.

9 “Naxìza lèt'è naxeekè nìdè asì kwe weghàahza ha? 10 Eyits'ò hwe naxeekè nìdè asì gòò weghàah'tè ha? 11 Naxì hoìì-hoah'tsì-dòò aah't'e kò, naxìza t'asì nezì gìghàahkè k'èahsò. Naxìta yak'e whedaa sì dò geekè nìdè naxìnahk'e t'asì nezì goghàyele ha hòt'e. 12 Eyì xèht'èè dànì dò naxìts'ò nezì eghàlageeda ha dahwhò k'èè gits'ò eghàlaahda. Moses wenàowò eyits'ò nakwenàozòq gình't'è k'e hanì dek'eèht'è.

Enìtò neghoa eyits'ò enìtò dekòò

13 “Enìtò neghoa k'è dexaahdè. Enìtò dekòò sì tìlì dekòò ts'ò nìza hòt'e. Dò lò eyì tìlì k'e aget'ì sì gìdìhoè ha. 14 Ekò enìtò neghoa sì tìlì neghoa ts'ò nìza hòt'e. Dò lò-lea zò eyì tìlì k'e aget'ì sì welò while ts'ò geeda ha.

Ts'ì eyits'ò wejìecho

15 “Nakwenàozòq ehkw'ì gogede-le sì gìxoahdì. Sahzòq nezì degeetsì, hanìkò dìga wets'àhoejì lagùt'e. 16 Dànì k'ehogeza k'èè gìk'èahsò ha. Ichìghòò ta jìè nàts'ehtsì nìlè. Eyits'ò gogho nì jìecho

nàts'ehtsì nùile. ¹⁷ Eyì xèht'eè ts'ì nezù sùì wek'e jìecho nezù gòhì, eyìts'ò ts'ì nezì-le sùì wek'e jìecho nezì-le dehshe. ¹⁸ Ts'ì nezù sùì wek'e jìecho nezì-le gòhì ha dùi, eyìts'ò ts'ì nezì-le sùì wek'e jìecho nezù dehshe ha dùi họt'e. ¹⁹ Ts'ì hazòò wek'e jìecho nezì-le dehshe sùì nàgeehkà gà kwìgeehdè ha. ²⁰ Eyit'à, dànì k'ehogeza ghàà gik'èahsò ha.

²¹ “Dò hazòò ‘K'àowo, K'àowo,’ sègedù sùì Nòhtsì Wenàowoò k'èè hòzòò k'è goyagedè ha nùile. Amì, Setà yak'e whedaa k'èit'ee sùì zò goyagedè ha. ²² Eyì dzèè k'e nìhòqwo nùdè dò lò sets'ò dùì hagedù ha, ‘Sets'ò K'àowo, nùzì dahxà nadaà gots'ùide ìlè, mìhù xàdets'eèzhì eyìts'ò enìyah lò hots'èhtsì ìlè,’ gedi ha. ²³ Hanìkò ehkw'ì gits'ò dùì haehsì ha, ‘Naxìk'èehsò nùile. Hòhù-k'alaahdè-dòò aah't'e, sets'òò naahdè!’ gèehsì ha.

Dò gòzò eyìts'ò dò gòzò-le wegodi

²⁴ “Eyit'à amì seyatiù ìkw'o xè yek'èè edaa sùì dò gòzòò kwe k'e edekò gòhtsùì lanì họt'e. ²⁵ Yàchòhòwo ekò tì lò dèè teèt'ì xè kò k'e nìhts'ì nàtsòo at'ì, hanìkò kwe k'e yìet'ì aà whetòò gòhtsì t'à eyì kò nàgòt'ì-le. ²⁶ Hanìkò dò hazòò seyatiù gùkw'o kò gik'èè eda-le nùdè dò gòzò-le ewaa k'e edekò gòhtsì lagùt'e. ²⁷ Yàchòhòwo ekò tì lò dèè teèt'ì xè nìhts'ì nàtsòo eyì kò k'e at'ì t'à hòtsaa wetagòt'ì.”

²⁸ Zezì eyì hazòò hoghàgoehtò ghò nòot'e ekò dò hazòò gìgha enìyah dùi. ²⁹ Zezì ededù t'asì hazòò ts'ò k'àowo k'èè dò hoghàehtò, Nòhtsì-yatiù-k'èdì-dòò lanì-le.

8

Dọ wekwò tàda t'à eyaeli sù k'aat'ì ajà

¹ Zezi shìhka gots'ọ hodàèhtla ekò dọ ọọ gík'èè k'edè. ² Dọ ọọ gokwò tàda t'à eyaeli sù Zezi ts'ò èhtla, yets'ò nàgòhghè, hadi, “K'àowo, haneewọ nìdè k'aat'ì asùle ha dii-le,” yèhdi.

³ Zezi edilà dọ k'e ayìlìl, hayèhdi, “Hẹzẹ, hah-whọ! K'aat'ì anede!” yèhdi. Ekòet'ì wekwò tàda while ajà. ⁴ Zezi yets'ò hadi, “Nets'ò dànàhòwoo sù dọ wùzì ts'ò haıdı-le. Nek'ahoeta gha yahtı ts'atla. Moses wenàowò k'èè nehòhì neghọ nahoezhe k'èxa yahtı t'asì negha k'egihk'ò. Hanì-dè weghàà k'aat'ì anaajà dọ gík'èezọ ha,” yèhdi.

Eghọ-dọ gha k'àowo wegħa ehkw'ı-ahodi

⁵ Zezi kòta Capernaum nìtla ekò eghọ-dọ gha k'àowo Zezi sets'àdı ha nıwọ t'à yets'ò èhtla. ⁶ Eghọ-dọ gha k'àowo hadi, “K'àowo, secheekè wekw'òọ eładè xè hòt'ò eyaeli t'à sù daıza dii,” yèhdi.

⁷ Zezi yets'ò hadi, “Nexè nekò nàhtla gà k'aat'ì awehle ha,” yèhdi.

⁸ Hanìkò eghọ-dọ gha k'àowo yets'ò hadi, “K'àowo, sekò naatla gha dọ lahoeht'ı-le. Ekì nıyatı t'à xàyanehı nìdè secheekè k'aat'ì ade ha. ⁹ Sı kò segħa k'àowo gòhì eyıts'ò eghọ-dọ gıgha k'àowo ehì. Dọ ọọ ‘Yeè nàatla,’ wèehsı nìdè ekọ nàtla, eyıts'ò k'achı ọọ ‘Jọ nàatla,’ wèehsı nìdè jọ nàtla. Secheekè, ‘Dı hanele,’ wèehsı nìdè hayehı,” yèhdi.

¹⁰ Zezi eyı k'àowo dàdı sù yìkw'o ekò sù wegħa enıyah dii. Dọ ọọ yek'èè k'edè sù ts'ò hadi, “Ehkw'ı anaxèehsı, Israel nèk'e dọ wıni hanànıhtso ghọ

eèhkwo while. ¹¹ Hazòò nèk'e gots'ò dọ lọ, Nòhtsị Wenàowoò k'èè hòzọọ k'è goyagedè ha. Ekọ Abraham, Isaac eyits'ọ Jacob xè shègezhe ha. ¹² Hanìkò Nòhtsị wets'ọ dọ ts'ụlụ sị togoòt'ò ts'ò xàgıdeezhı ha. Ekọ getse xè sị gıgha hoıla ha,” Zezì gòhđı.

¹³ Zezì eghọq-dọò gha k'àowo ts'ò hadı, “Hot'eè nekò ts'ò naıtłe, hotıi negha ehkw'ı-ahodı k'èè agode ha,” yèhđı. Eyıt'á eyı sadzeè et'ıi wecheekeè wegħa k'aàt'ıi agòjà.

Zezì dọ lọ k'aàt'ıi agòjà

¹⁴ Zezì, Peter wekò goyaèhtła ekò Peter wets'èkeè wemọ edı-elı t'á daèhte k'e whetı yaı. ¹⁵ Zezì yılá daachi t'á k'aàt'ıi ajá. Ekòet'ıi eyı ts'èko nııtła gá wegħo shèts'ezhee yegħàđı.

¹⁶ Eyı xèhts'ò dọ lọ ınıhı gıts'ò-èlı sị Zezì ts'ò gogeewa. Edeyatı t'á ınıhı xàgodeèzhı eyits'ọ dọ-eyaelı hazòò k'aàt'ıi agòjà. ¹⁷ Eyı hagòjàa sị nakwenàozọọ Isaiah yegħo gojde ıleè sị wek'èè agòjà:

“Gotàdaà goghọ yıihchı eyıts'ọ wet'á gogħa hoılaa sı edek'e ayıılá,” dek'eèht'è.

Dọ nàke Zezì xè agedè ha gıwọ

¹⁸ Zezì dọ lọ wemọò elèwhede goaı ekò edecheekeè gots'ò hadı, “Inòò nats'ıızè,” gòhđı. ¹⁹ Nòhtsị-yatıi-k'èdı-dọò ıleè yets'áèhtła, hadı, “K'àowo, edıi anet'ıı sị nexè ahde ha dehwhọ,” yèhđı.

²⁰ Zezì yets'ò hadı, “Nọgèe gııq gòhı eyıts'ọ chıı sı gıt'oh gòhı, hanìkò Dọ-wet'áazáa-deè edıi kwıhıq ha gòhı-le,” yèhđı.

21 K'achì wecheekeè ìlè yets'ò hadì, “K'àowo, t'akwelòò setà wekw'òò nèehì gà welè,” yèhdi.

22 Hanìkò Zezì yets'ò hadì, “Dò elàidèe lagùt'ee sù edets'ò dò elàidèe kw'òò nègùle, hanìkò nì sù sek'èitla,” yèhdi.

Zezì nìhts'i while ayìlà

23 Eyi t'axòò Zezì elà yietla, wecheekeè gixè agejà. 24 Hòtsaa tì k'e gixè nìhts'i nàtsoo dèts'i t'à taatù elà yì at'ì. Hanìkò Zezì dètì ìlè. 25 Wecheekeè ts'igùhwho, hagiùhdi, “Gots'ò K'àowo, edaxàgoile! Tì t'à elàats'ede ha nìkw'o,” giùhdi.

26 Zezì gots'ò hadì, “Naxì nì nàtso-le. Dànìghò sù dahì nòò?” gòhdi. Elà yì nàwo xè nìhts'i eyits'ò taatù while aahde gòhdi t'à, ts'èwhù hòzòò agòjà.

27 Zezì wecheekeè gìgha eniyyah t'à elets'ò hagedì, “Dù amì ne? Nìhts'i eyits'ò taatù kò gik'ùt'e,” gedi.

Dò nàke inìhì gits'ò-èlì sù k'aat'ù agejà

28 Zezì inòò Gadarene ginèk'e tàwhezè ekò, dòkw'òò whelaa gots'ò dò nàke gits'ò leèhtla, ìlah inìhì gits'ò-èlì. Sù gits'àhoejì t'à dò wùzì ekò agèt'ì-le. 29 Hòt'ò gezeh xè hagedì, “Nòhtsì Weza, ayìha gok'alaawo? Gogha nèhòkw'ì kwe gogha hoila hòhtsì-le, neghònàdats'eetì,” gedi.

30 Eyi ts'ò gòqwa-lea gogòò lò shègezhe ìlè. 31 Inìhì Zezì ghònàdageetì, “Xàgodùzhi ha nìdè gogòò yì ts'ò agoile,” gedi.

32 “Naahdè!” Zezì gòhdi t'à, dò yì gots'ò xàgùde gà gogòò yì gùde. Gogòò hazòò shìh danùchàa gots'ò ìzhù hodàgoòza ts'ò tì yì lègeèhza t'à elàagùdè. 33 Dò gogòò k'ègedì sù natùmogeèhde. Gixè dàgòjàa sù kòta yàgòlaa hazòò dò ts'ò hagedì,

eyıts'ò dọ ınıhı gıts'ò-èlı ılèe sıı gıxè dàgòjàa ghọ dọ xè gogedo. ³⁴ Eyı kòta gots'ò dọ hazòò Zezi ts'ò geède. Zezi gıazı ekò “Gonèe ts'òò naıtle,” gıhıdı gıghonàdageetı.

9

Dọ wekw'òò elaidèe sıı k'aat'ıı aja

¹ Zezi elà yietla gà edecheekeè xè ınòò nawheze, edekòta niagıze. ² Dọ mọhdaa dọ wekw'òò elaidèe tè k'e whetı Zezi ts'ò geèhchı. Zezi dọ gıni nàtsoo gok'èezọ t'à dọ eyaelı ts'ò hadı, “Àgıa, nehohı neghọ nahoazha t'à nınà welè,” yèhıdı.

³ Hadı t'à Nòhtsı-yatı-k'ègedı-dòò mọhdaa hagıwọ, “Dıı dọ sıı Nòhtsı k'èch'a gode!” gıwọ.

⁴ Zezi dànı nàıgedèe sıı gok'èezọ t'à hagòhı, “Dànıghọ naxıdzeè yıı nàowohı t'à nàıahdè? ⁵ Dọ wekw'òò elaidèe sıı dàwets'edı nıdè denahk'e dezhi-le: ‘Nehohı neghọ nahoazha,’ hanı-le-ıdè ‘Nııta gà k'ejtlo.’ ⁶ Dıı nèk'e Dọ-wet'aaazaa-deè dọ hohı ghọ nahoele ha weghàhòt'òò sıı, wek'èahsòò anaxehle ha,” gòhıdı tı'axòò dọ wekw'òò elaidèe sıı ts'ò hadı, “Nııta, netè nııza gà nekò ts'ò naıtle,” yèhıdı. ⁷ Eyıt'à eyı dọ nııta gà edekò ts'ò naèhtla. ⁸ Dọ hazòò eyı hagòjà gıazı ekò sıı gıgha enııyah dıı, eyıt'à Nòhtsı ghàsogeedı, hagedı, “Dıı dọ Nòhtsı dahxà eghàlaedaà at'ı sını,” gedı.

Matthew Zezi k'èè èhtla

⁹ Zezi ekọ gots'òò naèhtla tı'axòò, sọòmba-nàhtsı-dòò Matthew wıyeh ladà k'e eghàlaeda yaıı. Zezi “Sek'èıta!” yèhıdı. Eyıt'à Matthew nııta gà Zezi k'èè èhtla.

10 Eyɪ tʰaxòò Zezì Matthew wekò shètɪ ekò sòòm̃ba-nàhtsɪ-dòò gɪlɪ eyɪts'ò hoɪɪ-hogehtsɪ-dòò lɔ Zezì eyɪts'ò wecheekeè xè shègɪazhe. 11 Pharisee gɪlɪ sɪ gogɪaɪ ekò Zezì wecheekeè ts'ò hagedɪ, “Dànìghò naxɪts'ò k'àowo sòòm̃ba-nàhtsɪ-dòò eyɪts'ò hoɪɪ-hogehtsɪ-dòò xè shètɪ?” gògedɪ.

12 Zezì ìkw'o t'à gots'ò hadɪ, “Dò hotù geedaa sɪ nàèdɪ-k'èezòò gɪgha wet'àazà nùile, dò eyagɪlɪ sɪ zò nàèdɪ-k'èezòò gɪwò hɔt'e. 13 Hanìkò dɪ hanì dek'eèhtɪ: ‘Sets'ò t'asɪ k'eahk'ò nahk'e dò ts'ò naxɪdzeè eteèɪ ha dehwhò,’ ayɪ awèts'edɪ sɪ wedaànahdè. Dò ehkw'ɪ geedaa sɪ gɪkayahtɪ gha jò ts'ò ahjà nùile, hanìkò hoɪɪ-hogehtsɪ-dòò gɪgha ahjà hɔt'e,” gòhdɪ.

Edets'egò ghò Zezì dageehke

14 Eyɪ tʰaxòò John-Baptist wecheekeè Zezì gà nègɪde, gɪts'ò hadɪ, “Goxɪ eyɪts'ò Pharisee gɪlɪ sɪ edets'egò, hanìkò dànìghò necheekeè edegegò-le?” gùhdɪ.

15 Zezì gots'ò hadɪ, “K'òadzàa ɪàà goxè wheda et'ì, dò gɪghò nùdee sɪ edegegò ha nì? Ìle ne, hanìkò ɪè dzeɛ k'òadzàa gɪghò wìchì ha hɔt'e, eyɪ dzeɛ k'e nùdè edegegò ha.

16 “Dò wɪzɪ goht'ò zòq k'e zehɪ'ìgòò nètèyeèlɪ nùile. Hayɪlà nùdè zehɪ'ìgòò èleechi t'à wemòò tàedlà ha. Hajà nùdè, goht'ò zòq denahk'e wetàedlà ha. 17 Eyɪts'ò dò wɪzɪ jìetì wegòò hoèlɪ sɪ jìetìwò wezòq yì yehɪ'ì nùile. Hayɪlà nùdè wewòzòq wenìtsqedlà xè jìetì xàet'ì ha, eyɪts'ò jìetìwò wezòq sɪ wedìhoè ha. Hanì ha nùile, jìetì wegòò hoèlɪ sɪ

jìetìwò wegòò yì yehtl'i ha họt'e, hanì-ıdè ılah nezıı wek'èhodì ha,” Zezì hadıı goxè godo.

T'eekoa elaiwoo eyits'ọ ts'èko eyaelıı

¹⁸ Zezì ılaà goxè godo ekò, k'àowo ıle yegà nııtla gà yets'ọ nàgòıhgè, hayèhdi, “Setì diıhk'ọa elaiwo. Hanikò sexè sekò nàwheetla xè nıla wek'e anelà nıdè naidà ha,” yèhdi. ¹⁹ Eyt'a Zezì nııtla gà eyı dọ k'èè naèhtla; wecheekeè sı gık'èède.

²⁰ Ekııyeè k'e ts'èko ıle Zezì chıht'a nııtla xè yezeè welọ daachì. Eyı ts'èko hoonọ-daats'ọ-nàke xo gots'ọ edoò wezọ-at'ı t'à eyaelı. ²¹ Ts'èko hanıwọ, “Wezeè zọ kò daehchì nıdè k'aat'ıı ahde ha,” hanıwọ.

²² Zezì yets'ọ ets'aèhtla, yaı t'à hayèhdi, “Ts'èko, nedzeè t'à nınà welè. Negha ehkw'ı-ahodı t'à k'aat'ıı anejà,” yèhdi. Eyı ts'èko ekòet'ıı k'aat'ıı ajà.

²³ Zezì k'àowo wekọ goyaèhtla ekò dọ ıq xè nàdahooowo eyits'ọ dọ mọhdaa dechıshì geehdi, goaı. ²⁴ Zezì gots'ọ hadı, “Naahdè. T'eekoa elaiwo nıle, ekıı whetı họt'e,” gòhdi t'à dọ gıghaedlò. ²⁵ Dọ hazọ xàgeèdeè agogıılà t'axọ, Zezì edıı t'eekoa whetı sı ekọ goyaèhtla. T'eekoa wıla nııchı-t'ıı t'eekoa nııtla. ²⁶ Eyı nèk'e hazọ eyı wegodıı ajà.

Dọ wedaà goılee nàke eyts'ọ dọ gode-le k'aat'ıı agejà

²⁷ Zezì eyı gots'ọ naèhtla ekò dọ nàke gıdaà goılee gık'èè leèhtla, nagıızeh xè Zezì ts'ọ hagedı, “K'àowocho David Weza, etegòıhıı!” gedı nagıızeh.

²⁸ Zezì kọ ıle goyaèhtla ekò dọ gıdaà goılee gıgà nèlegeètla t'à dagoehke, “K'aat'ıı anaxehle gha

naxɪgha ehkw'ɪ-ahodɪ nì?" gòhdi. "K'àowo, hɛzɛ," gedi.

²⁹ Eyit'à godaà k'e whehdi xè hagòhdi, "Naxɪgha ehkw'ɪ-ahodɪ k'èè naxɪxè agode," Zezi gòhdi. ³⁰ Ekòet'ìì gɪdaà gòhɪ anagejà. Zezi yatɪ nàtsoo t'à hagòhdi, "Dɪ hagòjà sɪ dɔ wɪzɪ yek'èizà sòò," gòhdi. ³¹ Hanikò eyɪ nèk'e dɔ hazòò ts'ò hagedi.

³² Eyɪ dɔ nàke Zezi ts'òò nàlegeèhtɪ tɪ'axòò dɔ mɪhɪ wets'ò-èlɪ t'à gode-le sɪ Zezi gà nègeèchì. ³³ Zezi mɪhɪ xàdeèzhɪ tɪ'axòò, eyɪ dɔ gode-le ɲèè sɪ godeè ajà. Dɔ hazòò gɪgha enɪyah dii t'à hagedi, "Israel nèk'e dɪ hagòjà ts'aɪ while," gedi.

³⁴ Hanikò Pharisee gɪhɪ sɪ hagedi, "ɪnɪhɪ gha k'àowo dahxà mɪhɪ xàdeezhɪ at'ɪ," gedi.

Eghàlageedaa-dòò lɔ-le

³⁵ Zezi eyɪ nèk'e kòta hazòò gota k'eetlo. Elègehdeè-kò goyɪ dɔ hoghàehtɔ. Nòhtsɪ Wenàowoò k'èè hòzòò wegodi nezɪ t'à dɔ ts'ò gode, eyits'ò tàda hazòò t'à dɔ eyagɪhɪ sɪ k'aat'ìì anagòòlà. ³⁶ Dɔ lɔ elèwhede goghàeda ekò dɔ ts'ò wedzeè eteèzɪ. Dɔ gɪxè hoila xè sahzòà dɔ gok'èdɪ while lagɪt'e. ³⁷ Eyit'à Zezi edecheekè ts'ò hadɪ, "Dèè k'e t'asɪ diidɪ lɔ dii hanikò dɔ nàyehtsɪ ha lɔ-le. ³⁸ Eyit'à t'asɪ dehshee nàgehtsɪ ts'ò k'àowo sɪ weahkè, hanɪ-ɲdè t'asɪ dehshee nàgehtsɪ dɔò gots'ò ayele ha," gòhdi.

10

Zezi edecheekè kòta goòhà

¹ Zezi edecheekèdè hoòno-daats'ò-nàke gokayahtɪ t'à, làà nègɪde. ɪnɪhɪ dɔ yɪ gots'ò

xàdegeezhì ha eyits'ò dọ k'aàt'ìì agele ha goghàhòrò.

² Zezì wecheekeèdeè dū hagìyeh: Sìmón (Peter wìyeh) eyits'ò wechì Andrew, Zebedee weza James, eyits'ò wechì John, ³ Philip, Bartholomew, Thomas, sọ̀mba-nàhtsì-dọ̀ Matthew, Alphaeus weza James, Thadìyus, ⁴ Sìmón (“dọ edenèè ghọneètọ̀” wìyeh), eyits'ò Zhidàà-Iscariyot, ededì Zezì k'aodèè got'ì ààyìhtì họt'e.

⁵ Eyì wecheekeè hoònọ-daà-nàke sù Zezì dọ ta ts'ò gọhà, hagòhdì, “Eyì-le dọ xà?aa ts'ò aahde-le, eyits'ò Samaria got'ìì gíkòta ts'ò aahde-le. ⁶ Israel got'ìì gita sahzọ̀a dıkòède lagùt'ee sù ts'ò aahde. ⁷ Kòta yàgòlaa ts'ò aahde, dọ ts'ò haahdì, ‘Nòhtsì Wenàowò k'èè nèhòkw'ì ha ts'ò nìwà-le agòjà, gìaahdì. ⁸ Dọ eyagùlù sù k'aàt'ìì agìaahle, dọ ełàidèe sù naìdà agìaahle, dọ gìkwò tàda t'à eyagùlù sù k'aàt'ìì agìaahle, eyits'ò ìnìhì xàahà. T'asì k'èxa-le hanì naxìghàhòt'ò t'à, t'asì k'èxa-le wet'à dọ ts'aaahdì. ⁹ Sọ̀mbawò edexè k'eahle-le. ¹⁰ Tehmì k'eahtì-le, zeh ładù eyits'ò ke ładù k'eahle-le, tẹh sì k'eahtì-le; dọ eghàlaedaa sù wets'à?eedì họt'e.

¹¹ “Kòta nìahde nìdè dọ wedzeè nezù sù hak'eaht'ì; naahdè gots'ò wekò aaht'e. ¹² Eyì kò goyaahdè nìdè, ‘Naxìxè ts'èwhì welè, dọ hagiàhdì. ¹³ Eyì kò gots'ò dọ naxiyatì gìhchì nìdè, naxìxè ts'èwhì hòrò sù gits'ò awede. Ekò hanì-le-ìdè, naxìxè ts'èwhì hòrò sù naxìts'ò anade ha. ¹⁴ Dọ naxìgùwò-le xè naxìgeèhk'w'ò-le nìdè, naahdè kwe gíkòta gots'ò eht'è naxìkè-t'ì'a while aahle (hanì-ìdè weghàà ekò-le eghàlageeda gík'e nìdahoahà gík'èezòò ageahle ha). ¹⁵ Ehkw'ì anaxèehsì,

gosinìyaetu dzeè k'e nìdè eyi kòta gots'ò dọ dagiṛa ha. Kòta Sodom eyits'ò kòta Gomorah dọ nàidè ilèe sù nahk'e dagiṛa ha. ¹⁶ Sahzọ́a dígá nì k'eza lanì dọ ta ts'ò naxeehza t'à edexoahdi. Eyit'à dọ gita goahsọ k'ehoahza xè ekọ-le eghàlaahda-le.

¹⁷ “Dọ naxits'ò xàniṛa sù gíxoahdi. Nàyaeti-kò ts'ò anaxegele ha eyits'ò ełegehdè-kò goyì naxik'egeehkwa ha. ¹⁸ Sị sets'ihzò k'àowocho eyits'ò dèe-ts'ò-k'àowo gínadaḡ naxisìnìyaeti anaxegele ha. Hanikò seghọ gits'ò goahde ha eyits'ò dọ eyi-le xàzaa sị gits'ò goahde ha. ¹⁹ Danaxegíachì gá naxighọ nàyaeti nìdè, dànì edek'edaahdi ha eyits'ò ayì dàahdi ha sù weghọ nàniahdè-le. Ekìyeè k'e nìdè ayì dàahdi ha sù wek'èahsọ ha họt'e. ²⁰ Xàè naxiyati t'à goahde ha niile; Nòhtsì-Naxitá wets'ò Inì Degai naxiwà t'à gode ha.

²¹ “Ekìyeè k'e nìdè ełechì-t'ì k'aodèe t'ì aàlegìhtè ha, eyits'ò gotà gùlì sù edeza hagole ha. Chekoa edeot'ì sị k'aodèe t'ì aàgogìle xè ełàagoghdeè agogele ha. ²² Sị sets'ihzò dọ hazọ́ naxidzagùhwhọ ha, hanikò amì nọ́de dzeè ts'ò Nòhtsì ts'ò wni nàtsoò adìhwhọ sù edaxàeda ha. ²³ Kòta ɲè dọ danaxegìhza nìdè kòta eyi-le ts'ò kwìahdè. Ehw'ì anaxèehsì, Israel nèk'e kòta hazọ́ ts'ò kwìahdè kwe, Dọ-wet'àazàa-deè nìtla ha họt'e.

²⁴ “Dọ hoghàweètọ sù hoghàyehtọ-dọ nahk'e eɲ niile, eyits'ò k'àowo wecheekè sù edets'ò k'àowo nahk'e eɲ niile. ²⁵ Dọ hoghàweètọ sù hoghàyehtọ-dọ xèht'eè ade ha họt'e, eyits'ò k'àowo wecheekè edets'ò k'àowo xèht'eè ade ha họt'e. Edekò gha k'àowo eɲ sù 'wehì' gùhdi nìdè wekò dọ nàdè sù denahk'e gik'adaedè ha họt'e!

26 “Dọ gıts'àahjı-le. T'ası hazoò wègaat'ı-le sı wègaat'ı adle ha, eyıts'ọ t'ası dezi whelaa sı wek'èhoedzoò adle ha họt'e. 27 Togoòt'òo t'ası naxıts'ọ haehsı sı dze nıdè weghọ goahde ha. Naxıdzııhk'w'ọò yı ihıa gots'ede nıdè dahmò ka gots'ọ dọ hazoò ts'ọ hòt'ò haahdı. 28 Dọ naxızhı ełààgehwhı kò naxıdàazhı ełààgehwhı ha dı sı gıts'àahjı-le. Ekò amı godàazhı eyıts'ọ gozhı wehıkò ts'ọ ayele ha dı-le sı eyı wets'àahjı. 29 Chı nàke sı ıè satsọ zọ elı họt'e, hanıkò Nòhtsı naxıtà wıni k'èè lenosı chı ıè kò dèè k'e nàekw'ı ha nıle. 30 Naxıkwıghà hazoò kò Nòhtsı yuhtà họt'e. 31 Eyıt'à dahjı-le, chıa ıọ nahk'e aahı họt'e.

32 “Amı dọ nadaà sek'èezọ hadı sı Setà yak'e whedaa sı wenadaà eyı dọ wek'èehsọ dehsı ha. 33 Hanıkò amı dọ nadaà sek'èezọ-le hadı sı, sı sı Setà yak'e whedaa sı wenadaà eyı dọ wek'èehsọ-le dehsı ha.

34 “Dı nèk'e ts'èwhı agohıe gha jọ ts'ọ ahjà dahwhọ-le. Ts'èwhı hòzo gha jọ ahjà nıle; dọ ełek'èch'a geeda gha jọ ts'ọ ahjà họt'e.

35 *Dozhı edetà k'èch'a eda ha, ts'èko edemo k'èch'a eda ha, eyıts'ọ ts'èko edetsı k'èch'a eda ha. 36 Dọ xàè wekò gots'ọ wèot'ı et'ı gıts'ọ xanıpa ha.'*

37 “Amı edetà eyıts'ọ edemo senahk'e goghoneetọ sı, secheekeè elı ha dı. Eyıts'ọ amı edeza eyıts'ọ edetı senahk'e goghoneetọ sı secheekeè elı ha dı. 38 Eyıts'ọ amı edechıet'aa sek'èè nayatı-le sı secheekeè elı ha dı. 39 Amı edını k'èè eda ha nıwoọ sı wedıholè ha. Ekò amı sets'ıhzo edını k'èè eda ha nıwo-le sı eda ha.

40 “Dọ naxigũwọọ sị sị segũwọ họt'e eyits'ọ dọ segũwọọ sị amì sũhzaa sị gũwọ họt'e. 41 Nakwenàozọọ Nòhtsị yatì k'ezaa elì dọ gík'èezọ t'à weyatì gìhchì nịdè, nakwenàozọọ t'asì nezũ gìghòt'à ha sị ededì sị gìghòt'à ha họt'e. Dọ ehkw'ì edaa elì dọ gík'èezọ t'à weyatì gìhchì nịdè dọ ehkw'ì edaa t'asì nezũ gìghòt'à ha sị ededì sị gìghòt'à ha họt'e. 42 Ehkw'ì anaxèehsì, dũ secheekeè sexè agèt'ũ sị dọ gha dek'ažì gũlì kò, secheekeè agèt'ì gok'ègeezọ t'à, dọ tì whek'òo zọ goghàdì nịdè wek'èxa t'asì nezũ weghòt'à ha họt'e,” Zezì edecheekeè gòhdi.

11

Zezì eyits'ọ John-Baptist

1 Zezì edecheekeè hoònọ-daà-nàke hanì hoghàgoehtọ tì'axọọ Galilee nèk'e kòta yàgòlaa ts'ọ aja, ekọ dọ hoghàgoehtọ xè godì nezũ t'à dọ ts'ọ gode.

2 John-Baptist wedaàtọ ekò, Zezì ayì dàhzi yeghọ iikw'o ekò edecheekeè yets'ọ goèhza, hadì, 3 “Dũ hanì daweahke: Dọ ịè jọ nùtla ha ịlè sị asì eyì anet'e? Eyì anet'e-le nịdè asì dọ eyì-le danats'eèhzi ha, hawèahdi,” gòhdi.

4 Zezì gots'ọ hadì, “John-Baptist ts'ọ anaahde. Ayì aahzi eyits'ọ ayì aàhk'oo sị hazọọ wets'ọ haahdi: 5 Dọ gidaà goilee sị k'egeet'ì, k'egedè-le sị k'egedè, gikwò tàda t'à eyagũlũ sị k'aat'ì agejà, gidzi goilee sị egeèhk'w'ọ agejà, ełagũdè sị nagidà eyits'ọ dọ-teèt'ũ sị godì nezũ egikw'o. 6 Amì wek'èch'a aht'ì-le sị wexè sìghà họt'e,” Zezì gòhdi.

7 John-Baptist wecheekeè nageèhde ekò Zezi John-Baptist ghò dọ hazòò ts'ò hadı, “Ekı-kà nèk'e ayı ghàahda ha ekọ k'eahdè? Tı'oh k'eweehts'ı ghàahda ha nı aah'tı? 8 Hanı-le-ıdè ayı ghàahda ha ekọ k'eahdè? Dọ nezı nàhtı'ı ghàahda ha nı aah'tı? İle, dọ goht'ọ dètı t'à-aget'ı sı k'àowocho wekọ nàgedè họt'e. 9 Ekọ ayı ghàahda ha aah'tı ılè? Nakwenàozọọ? Hẹzẹ, nakwenàozọọ nahk'e elı sı weahzı họt'e. 10 Eyı dọ weghọ du hanı dek'eèhtı'è: *'Nenakweè dọ ılè seyatı k'era ha. Nenakweè negha ts'atà nihòzà ha.'*

11 Ekw'ı anaxèhsı, dọ hazòò gıgòhı sı John-Baptist wenahk'e gòhı-le. Hanıkò Nòhtsı Wenàowoò k'èè hòzọọ geèkw'ee gıta dọ dek'azı elı sı John-Baptist nahk'e elı họt'e. 12 John-Baptist dọ k'ètaidzọ gots'ọ du dzeè gots'ò dọ Nòhtsı Wenàowoò k'èè hòzọọ k'èch'a aget'ı xè gıts'ò k'àhògedè ha gıwọ. 13 John-Baptist dọ ts'ò gode gots'ò, nakwenàozọọ gınhı'è, eyıts'ọ Moses wenıhtı'è, Nòhtsı Wenàowoò k'èè hòzọọ ghọ nadaà gogıde ılè. 14 Eyı naxıgha ehkw'ı-ahodı nıdè ededı sı Elıjah jọ nıttıa ha ts'edı ılè sı eyı lanı họt'e. 15 Naxıdzıhkw'ọò gòhı nıdè hotı nezı aàhk'ọ.

16 “Du dọ xàgèzàa sı ayı xègıht'e ts'edı lı? Chekoa tılibàa geèkw'ee lagı'te. Elets'ò hagedı yagızeh,

17 'Naxıgha shı ts'eedı, hanıkò dagoahwho nıle. Naxıgha ts'òts'ıwọ-zhı t'à ts'ejı, hanıkò aah'tse nıle,' gedı.

18 John-Baptist nıttıa ekò, edegọ t'à shètı-le xè yedọ-le, hanıkò du hagedı, 'İnhı wets'ò-èlı,' gedı.

19 Dọ-wet'àazàa-deè nıttıa ekò shètı xè yedọ, eyı'tà

du hagedi, 'Bò gha edì-le xè yedò ghaewi. Sqòm̃ba-nàhts̃i-dòò eyits'ò hoḥi-hogehts̃i-dòò edeàgĩa gòt'ì, gedi. Wet'à gots'ũzòò sìì wek'èè ts'eeda ñdè hoziì gok'e wègaat'ì ha hõt'e," Zezi gòhdi.

Dò edek'egũlì-le sìì gixè hoila ha

²⁰ Zezi hadi t'axòò kòta dezoò eniyyah hòèhts̃i sìì ekò gots'ò dò, edek'egũlì-le t'à ekò-le eghàlagià dà gòhdi, goghò gode. ²¹ Zezi hadi, "Kòta Korazin, naxiḡha hoila nechà ha! Kòta Bethsaida, naxiḡha hoila nechà ha! Naxikòta eniyyah eghàlaihdàa sìì kòta Tyre got'ũ eyits'ò Sidon got'ũ gixè hanàhòwo ñdè whaà edek'egũlì ha ìlè, dòhshòò goht'òò t'à-aget'ì xè lèbè ta geèkw'e ha ìlè. ²² Ehw'ì anaxèhs̃i, gosiniyaeti dzeè k'e ñdè Tyre got'ũ eyits'ò Sidon got'ũ naxik'azi ḡiḡha hoila ha hõt'e. ²³ Ekò Capernaum got'ũ, as̃i idòo yak'e ts'ò danaxiitè ha? Ìlè, ìzhiì weh̃kò ts'ò anaxedle ha. Eniyyah naxidaà hòwhihts̃i sìì Sodom got'ũ ḡinadaà hanàhòwo ñdè du dzeè ts'ò ḡikòta gòzo ha ìlè. ²⁴ Ehw'ì anaxèhs̃i, gosiniyaeti dzeè k'e ñdè Sodom got'ũ naxik'azi ḡiḡha hoila ha hõt'e," Zezi gòhdi.

Zezi goxè ts'èwhiì hòzoò ayehzi

²⁵ Ekiyèè k'e Zezi hadi, "Setà, neghàsòehdi, yak'e eyits'ò du nèk'e ts'ò K'àowo anet'e. Dò goguzòò xè hoghàgèetòò sìì eyi hazòò ḡich'à deziì whezo anelà, hanikò chekoa nechà-lea sìì ḡik'èezòò anelà. ²⁶ Heze, Setà, hanì negha sìghà t'à anelà.

²⁷ "Setà t'as̃i hazòò set'aà whelaà ayiìlà. Dò w̃zi Nòhts̃i Weza k'èezò ñlè; Nòhts̃i-Gotà zo yek'èezò. Dò w̃zi Nòhts̃i-Gotà k'èezò ñlè; Weza

zọ yek'èezọ họt'e. Eyits'ọ Weza amì gòihchii sù Nòhtsị-Gotà k'ègeezọọ agohzị.

²⁸ “Naxị hazọọ nàhtsọọ xè naxịgha dùi sù sets'ọ aahde, naxìxè ts'èwhịì hòzọọ agohle ha. ²⁹ Senàowoò edek'e aahle eyits'ọ hoghànaxiıhtọ. Dọ ts'ọ sedzeè nezị xè k'èeweèt'ı aht'e. Sek'èaht'e nıdè naxıdzeè xè ts'èwhịì hòzọ ha. ³⁰ Senàowoò sù nedà xè dezhi nıile,” Zezì gòhdı.

12

Nòhtsị Dzeè gha k'àowo

¹ Ịlàà Nòhtsị Dzeè k'e Zezì t'olà dehshee nı k'etlo. Wecheekeè degeèhdì t'à t'olà gihchı gà edilà t'à tàtsogeèhdı xè gedè. ² Pharisee gıllı sù gogıazı ekò Zezì ts'ọ hagedı, “Gıghàıda! Nòhtsị Dzeè k'e ayıı wets'àet'ọọ sù hagehzı,” gedı.

³ Zezì gots'ọ hadı, “K'àowocho David ededı eyits'ọ wecheekeè degeèhdì ekò ayıı dàyılàa sù wek'eyaahtı-le nı? ⁴ Nòhtsıkò-gocho goyageède gà lèt'è degai goyı whezọọ sù gızà. Eyı hagejàa sù ededı gıgha wets'àet'ọ họt'e, yahtı zọ gıgha wets'àet'ọ nıile. ⁵ Eyits'ọ yahtı ayıı ghàlageedaa sù Moses wenıht'è k'e wek'eyaahtı-le nı? Nòhtsị Dzeè k'e eghàlats'eeda ha-le dek'eèht'è, hanıkò yahtı sù Nòhtsıkò-gocho goyı eghàlageeda kò ekọ-le hogehtsı nıile. ⁶ Ehkw'ı anaxèehsı, Nòhtsıkò-gocho nahk'e elı sù jọ wheda họt'e. ⁷ Dıı hanı dek'eèht'è: ‘Dọ ts'ọ naxıdzeè eteèzı ha dehwhọ; sets'ọ t'asıı k'eahk'ọ ha dehwhọ-le.’ Eyı yatı dàhodıı-ahodıı sù wek'èahsọ nıdè dıı secheekeè

ekq-le hogèhtsı-le sù gısnıyaahı ha-le ìlè. ⁸ Dq-wet'aaʔaa-deè sù Nòhtsı Dzeè gha k'àowo elı họt'e," Zezi gòhdi (edeghọ godeè-adi).

⁹ Eyi hagòhdi t'axqò elègehdeè-kọ goyaèhtla. ¹⁰ Dq ìlè wılà eleènıtsoo eyi wheda. Pharısee gıllı sù Zezi k'e nıdahogeeʔa ha gıwq t'à gıts'ò hadı, "Gonàowoò k'èè ha nıdè, asıı Nòhtsı Dzeè k'e dq k'aat'ıi ats'ele ha dıi-le?" gııhdi.

¹¹ Zezi gots'ò hadı, "Edahxq naxıts'q sahzòq ìlè Nòhtsı Dzeè k'e deè goyìèkw'o nıdè xàweahchı ha-le nı? ¹² Dq sahzòq nahk'e gıllı họt'e! Eyt'à Nòhtsı Dzeè k'e dq ts'ò nezıı eghàlats'eedaa sù wets'æt'q nıile," gòhdi.

¹³ Eyi t'axqò dq wılà eleènıtsoo sù ts'ò hadı, "Nıla daıchı," yèhdi. Edıla daıchı ts'òet'ıi wılà k'aat'ıi anajà, wılà eyıi-le xèht'eè ajà. ¹⁴ Hanıkò Pharısee gıllı sù xàgeède, dànı Zezi ełàgııhwhı ha sù dq naàhtq gıghọ gode.

Nòhtsı Wecheekeèdeè

¹⁵ Pharısee dàgıwqọ sù Zezi gok'èezq t'à ekq ts'qọ naèhtla. Dq lq gık'èède eyıts'q dq-eyaelı hazqọ k'aat'ıi agòqłà, ¹⁶ hanıkò "Amıı k'aat'ıi anaxııla sù ghọ goahde-le," gòhdi. ¹⁷ Eyi hagòjàa sù nakwenàozqọ Isaiah yeghọ gojde ìlè sù wek'èè agòjà. Dıı hadı ìlè,

¹⁸ "Sechekeè wııhchı sù jọ nàwo. Ededı weghonehtq xè weghọ sqdehwhọ họt'e. Yedayeh Neziı wets'q ahle ha eyıts'q dq hazqọ xàʔaa dànı ehkw'i geedaa ghọ hoghàgoehtq ha. ¹⁹ Dq xè nàdahoowo hohtsı ha-le, eyıts'q kòta ezeh wets'ııkw'o ha-le. ²⁰ Hoehnè xè nàowo ehkw'u k'èè hòʔqọ agole gots'q ts'ıchıı wexoeeʔaa lanu sù

nàyeezhì ha-le, eyits'ò ek'aèk'ò yaazea zò dèk'òò sù nayeekwì ha-le. ²¹ *Dò hazòò xàzaa ededi Edaxàgolee elù sù gìgha ehkw'ì-ahodi ha,*” Isaiah hadi, yeghò goide ilè.

Zezi eyits'ò wehù gha k'àowo

²² Dò inìhù wets'ò-èlì t'à wedaà goilee xè gode-le sù Zezi gà nègùhtì. Zezi k'aàt'ì ayìlà t'à gode xè k'et'ì anajà. ²³ Dò hazòò gìgha enìyah t'à, hagedi, “Dù k'àowocho David Weza at'ì sòni,” gedi.

²⁴ Hanìkò Pharisee gùlù sù egùkw'o t'à hagedi, “Inìhù gha k'àowo dahxà inìhù xàdeezhì at'ì,” gedi.

²⁵ Hanìkò dànì nàngedèe sù Zezi gok'èezò t'à hagòhdi, “K'àowocho wenèk'e dò elets'ò xàngùza nùdè k'àowo wenèè weghò wedihoè ha. Eyits'ò kòta hanì-le-ìdè ìhèkò goyì dò èk'èch'a geeda nùdè dò gixè hoila agode ha. ²⁶ Wehù inìhù xàgodeezhì nùdè edek'èch'a at'ì họt'e. Hanì-ìdè wehù k'àhowo-le ade ha. ²⁷ Inìhù gha k'àowo sets'àdì t'à inìhù xàdeeshì nùdè naxicheekeè amì dahxà inìhù xàdegeezhì? Eyit'à naxicheekeè naxisìniyagehtì ha họt'e. ²⁸ Ekò Nòhtsì wets'ò Inì Degai dahxà inìhù xàdeeshì nùdè Nòhtsì Wenàowoò naxìni wehòhò họt'e.

²⁹ “K'achì dù hats'edi ghò nàniàhdè: dò nàtsoo t'akwefòò dawets'eèzà lenòsù wekò enìxàts'eezhì gà wets'ò t'asì ts'eezì ha diì. Dawets'eèzà t'axòò nùdè zò wekò gots'ò t'asì ts'eezì ha diì-le.

³⁰ “Dò sexè at'ì-le sù sek'èch'a at'ì họt'e eyits'ò amì sexè dò nàgehtsì-le sù sek'èch'a aget'ì họt'e. ³¹ Ehkw'ì anaxèehsì, hòhù hazòò eyits'ò Nòhtsì k'èch'a gots'edee sù dò ghò nahoezhe ha họt'e, hanìkò Yedàyeh Nezzù k'èch'a gogede nùdè gìghò

nahoezhe ha-le. ³² Eyits'ò Dò-wet'áàzáa-deè k'èch'a gogede nǎdè eyi gǐghò nahoezhe ha, hanìkò dò Yedàyeh Nezzì k'èch'a gogede nǎdè gǐghò nahoezhe ha-le. Dii gǐghò nahoezhe ha-le eyits'ò ǐdaà sǐ gǐghò nahoezhe ha-le.

³³ “Ts'i nezzì nǎdè wek'e jìecho nezzì dehshe, ekò ts'i nezzì-le nǎdè wek'e jìecho nezzì-le dehshe. Ts'i wejìecho ghàà ts'i wek'èhoedzò hǒt'e. ³⁴ Naxì sǐ wehǐ weza laah't'e! Hoǐ-hoah'tsǐ-dòò aah't'e t'à t'asǐ nezzì ghò goahde ha dii. Dò gidzèè yǐ ayǐ whelaa weghàà gogede hǒt'e. ³⁵ Dò nezzì sǐ t'asǐ nezzì ededzèè yǐ whehǐ t'à nezzì k'ehoza. Hanìkò hoǐ-hoah'tsǐ-dòò sǐ nàowohǐ ededzèè yǐ whehǐ t'à ekò-le eghàlaeda. ³⁶ Ehw'ǐ anaxèehsǐ, gosǐniyaetǐ dzèè k'e nǎdè dò hazòò yatǐts'ǐ t'à gogǐde ǐlèè sǐ wek'èxa gǐsǐniyaetǐ ha. ³⁷ Naxǐyatǐ ghàà naxǐsǐniyaetǐ ha. Yatǐ nezzì t'à goahde nǎdè wek'èxa t'asanaxedle ha-le, ekò yatǐ nezzì-le t'à goahde nǎdè wek'èxa hoila anaxedle ha,” Zezì gòhdi.

K'aodèe gǐlǐ sǐ enǐyah deè geekè

³⁸ Pharisee gǐlǐ mòhdaa eyits'ò Nòhtsǐ-yatǐ-k'ègedǐ-dòò mòhdaa Zezì ts'ò hagedǐ, “K'àowo, godàà enǐyah hoǐhtsǐ,” gǐhdi.

³⁹ Zezì gots'ò hadǐ, “Dò Nòhtsǐ k'èagǐt'e-le xè hoǐ-nàowoò k'èè geedaa sǐ enǐyah deè geekè, hanìkò hanǐ wǐzǐ gezǐ ha-le. Nòhtsǐ dànǐ nakwenàòzòò Jonah xè enǐyah eghàlǐdàa sǐ eyi zò gezǐ ha. ⁴⁰ Tai dzèè eyits'ò tai toò ts'ò Jonah hwecho bò yǐdà. Eyǐ xèht'eè Dò-wet'áàzáa-deè tai dzèè eyits'ò tai toò ts'ò deè goyǐ wheda ha.

⁴¹ Dò hazòò gǐsǐniyaetǐ nǎdè, Nǐneveh got'ǐ dii dò

xè nàgèhza ha, ‘Dii dọ ekọ-le eghàlagıdà,’ gedi ha. Nakwenàozọọ Jonah Nineveh got’ıı ts’ò goıde ekò edek’egıııı xè gıni eıadıı ajà ıle. Hanikò diı, Jonah nahk’e elıı sıı jọ wheda họt’e. ⁴² Dọ hazọọ gısinıyaeti nıdè, sazi nèk’e gots’ọ ts’èko-k’àowo diı dọ gota nàwo ha, ‘Dii dọ ekọ-le eghàlagıdà,’ hadı ha. Nıwàa nèk’e gots’ọ at’ı kò k’àowocho Solomon wenàowoò gọọzọọ yeèhkw’ọ ha nıwọ t’à yets’àèhtıa ıle. Hanikò diı Solomon nahk’e elıı sıı jọ wheda họt’e.

⁴³ “İnııı dọ yıı gots’ọ xàetıa nıdè ekıı-ka nèk’e hazọọ wek’eèhoowo. Edıı nahoezi ha gòzọọ sıı hanıwọ, hanikò yegòhzà-le. ⁴⁴ Eyıt’à hadı, ‘Edıı gots’ọ xàèhtıaa sıı ekọ anahde ha,’ hadı. Dọ yıı nòotıa nıdè, t’asıı hazọọ nezıı whela yezi ha. ⁴⁵ Eyıt’à k’achı xàèhtıa. İnııı lòhdı yenahk’e sıı gııı sıı edexè goyagoèwa gà, dọ yıı nàgedè. Nọode ts’ò eyı dọ t’akwe nahk’e dezọọ wexè gots’eèdiı agòjà. Dii dọ xàgèèzaa sıı hanı gıxè hòzọ ha họt’e,” Zezi gòhdi.

Zezi wemọ eyıts’ọ wechike

⁴⁶ Zezi ııaà dọ xè godo ekò, wemọ eyıts’ọ wechike gıts’ò gode ha gııwọ t’à, mọt’a nàgèhza. ⁴⁷ Dọ ıle Zezi ts’ò hadı, “Nemọ eyıts’ọ nechı mọt’a nàgèhza; nets’ò gogede ha gııwọ,” yèhdi.

⁴⁸ Zezi yets’ò hadı, “Amıı semọ ne? Amıı sechı agııt’e?” ⁴⁹ Edecheekeè ts’ò dakw’ıekwı xè hadı, “Dii sıı semọ eyıts’ọ sechı agııt’e. ⁵⁰ Amıı Setà yak’e whedaa k’èagııt’ee sıı sechı, sedè eyıts’ọ semọ agııt’e,” Zezi yèhdi.

13

Wet'à t'asì dehshee godi

¹ Eyì dzèè k'e Zezì eyì kò gots'òò naèhtla gà tabàa wheda. ² Sìi dọ lọ Zezì ts'ò ełègehde t'à Zezì elà yietla gà dọ ts'ò gode. Dọ hazòò tabàa nàgeehza xè geèhk'ò. ³ Zezì godi lọ t'à goxè godo, hadi, “Dọ ɔ̀lè wet'à t'asì dehshee dèè k'e nèyɔ̀la. ⁴ Wet'à t'asì dehshee dèè k'e ts'ò yeehde ekò mọhdaa tɔ̀li k'e nàit'í t'à chɔ̀l ɔ̀lɔ̀. ⁵ Mọhdaa kwe ta nàit'í. Ekọ eht'è lọ-le t'à ɔ̀whàà xàɔ̀shọ. ⁶ Sadeè nàtso t'à weɔ̀t'òà whegọ xè ełàɔ̀de. Weghochù nedè-le t'à whegọò ajà. ⁷ Wet'à t'asì dehshee mọhdaa ɔ̀chìghòò ta nàit'í t'à ełexè dèhshọ; ɔ̀chìghòò yeɔ̀ò nàɔ̀htso t'à ełàɔ̀de. ⁸ Hanìkò mọhdaa dèè neɔ̀ k'e nàit'í. Neɔ̀ dèhshọ eyits'ò t'aàtɔ̀ dèè k'e nàit'í sù ɔ̀lèakw'eènọ, ek'ètaènọ, hanì-le-ɔ̀dè taènọ deɔ̀atɔ̀ ts'ò xàɔ̀shọ. ⁹ Amì wedzì gòhɔ̀ sù eèhk'ò welè,” Zezì gòhdi goxè godo.

¹⁰ Eyì t'axòò wecheekè dageehke, “Dànìghọ wet'à nàit's'ewoo godi zọ t'à dọ hoghàgùhtò,” gùhdi.

¹¹ Eyit'à Zezì gots'ò hadi, “Naxì sù Nòhtsì Wenàowòò k'èè hòzọò k'èahsọ ha naxìghàhòt'ò họt'e, hanìkò dọ eyì-le sù hanì gìghàhòt'ò nùle. ¹² Amì t'asì lọ wets'ò sù eyì weɔ̀atɔ̀ weghòzhe ha, hanì-ɔ̀dè t'asì deɔ̀atɔ̀ wets'ò ade ha. Hanìkò amì t'asì wets'ò-le sù t'asì lọ-lea wets'ò sù eyì kò weghọ ichi ha họt'e. ¹³ Dànìghọ wet'à nàit's'ewoo godi zọ t'à hoghàgeehtọ sù naxìdàihì:

'K'eeget'ì kò geɔ̀i ha-le eyits'ò egeèhk'ò kò dàhodù-ahodu sù gɔ̀nedi ha-le.'

14 Eyi dọ gixè hagòjàa sù nakwenàozọọ Isaiah hanì dek'enèyùt'è ìlèe sù wek'èè agòjà. Dú hadì ìlè:

T'aats'òò aàhkw'ò hanìkò ayì awèts'edu sù wek'èahsọ ha-le; t'aats'òò naxìgha wègaat'ì hanìkò wenahdì ha-le. 15 *Du dọ sù gikwì nàtsoò ajà. Gídzù goìle lagùt'e eyits'ò k'egeet'ì ha gùwọ-le. Hagùt'e-le nùdè ededaà t'à k'egeet'ì xè ededzùhkw'òò t'à egeèhkw'ò ha eyits'ò ededzeè t'à t'asù nìgeedì ha ìlè. Sets'ò agejà nùdè k'aat'ù agehìe ha ìlè; Isaiah hadì dek'eèht'è.*

16 Hanìkò naxì sù naxìdaà t'à k'eaht'ì eyits'ò naxìdzùhkw'òò t'à aàhkw'ò t'à naxìxè sìghà họt'e.

17 Ehw'ì anaxèehsì, ìnèè nakwenàozọọ lọ eyits'ò dọ ehkw'ì geeda lọ ìlè, ayì aahzù sù gìghàeda ha gùwọ ìlè hanìkò gìaṣì-le. Eyits'ò dù ayì aàhkw'òò sù geèhkw'ò ha gùwọ ìlè hanìkò eyì gùhkw'ò-le.

18 “Eyi t'asù dehshee wegodù t'à dàhodù-ahodù sù naxìts'ò haehsì ha: 19 Eyi dọ Nòhtsì Wenàowoò godù yùkw'o kò yeniedì-le sù eyì godì wedzeè yì ajà ìlèe sù ekòet'ùì wehù yeghònyìichì. Eyi sù wet'à t'asù dehshee tìlì k'e nàìt'ì lanì họt'e. 20 Wet'à t'asù dehshee kwe ta nàìt'ì sù dù lanì họt'e: dọ eyì yatì ìkw'o ts'òet'ùì sù wìnà xè yìhchì. 21 Hanìkò weghochù while t'à whaà-lea ts'ò zọ yek'èè eda. Nòhtsì yatì ts'ìhṣò wegħa hoìla xè dàṣa nùdè ekòet'ùì wedè ayehzì. 22 Dọ mòhdaa sù wet'à t'asù dehshee ìchìghòò ta nàìt'ì lagùt'e. Godì gùkw'o hanìkò t'asù lọ ghò nàìgedè eyits'ò sọmba lọ gùwọ t'à edeghoyageeṣà lanì geeda. Eyi t'à yatì nezù wedìhogehtsì xè t'asù nezù wùzì xàhogeħwhì-le. 23 Ekò dọ yatì gùkw'o xè gìniedì sù wet'à t'asù dehshee dèè nezù k'e nàìt'ì lagùt'e. T'aat'ò weghòzha ìlèe sù wenahk'e ìlèakw'eènọ, ek'ètaènọ,

hanì-le-ı̀dè taènq ts'ò nègı̀la,” Zezi gòhdi.

T'oh nezi-le dehshee wegodi

²⁴ Zezi hadı t'axqò k'achı godı eıadı t'à goxè godo, hadı, “Nòhtsı Wenàowoò k'èè hòzqò sı dı hanı hq't'e: Dq ı̀hè wet'à t'ası nezi dehshee sı dèè k'e nèyıla. ²⁵ Hanıkò dq hazqò whete ekò dq ı̀hè yets'ò xanııaa sı eyı dèè k'e t'oh nezi-le dehshee sı weta nèyıla. Eyı t'axqò naehtla. ²⁶ Eyı dèè k'e t'ası nezi xanııshq ekò wexè-t'ı t'oh nezi-le sı xanııshq.

²⁷ “Dq eyı wedèè ne sı wecheekè gıts'ò hadı, ‘K'àowo, nedèè k'e t'ası nezi nèneela-le nı? Dànıghq t'oh nezi-le sı weta dehshe?’ gıhdi.

²⁸ “K'àowo gots'ò hadı, ‘Dq sets'ò xanııaa sı eyı ayıılà hq't'e,’ gòhdi.

“Wecheekè gıts'ò hadı, ‘T'oh nezi-le weta dèhshqò sı xàts'ehdlà ha neewq nı?’ gıhdi.

²⁹ “Hanıkò k'àowo gots'ò hadı, ‘ı̀le, haahle-le. Xàahdlà nıdè t'ası nezi dèhshqò sı weghochı wexè xàahdlà ha sını. ³⁰ Nezi diidi ade ts'ò ı̀lah eıexè dehsheè aahle. T'ası hazqò nàgehtsı t'axqò nıdè secheekè gıts'ò dı haehsı ha: T'akweıò t'oh nezi-le hazqò nàhtsı gà eıèhchı aahle gà wek'eahk'ò. Eyı haahlà t'axqò nıdè t'ası nezi sı hazqò nàhtsı gà xehkò goyaahwha,’ edecheekè gòhdi,” Zezi hadı goxè godo.

T'ası dehshee wejia eyts'q lèt'èa

³¹ K'achı Zezi goxè godo, hadı, “Nòhtsı Wenàowoò k'èè hòzqò sı t'ası dehshee wejia lanı hq't'e. Eyı sı dq neyııchı gà dèè goyı yıızq. ³² Eyı t'ası dehshee wejia sı nechà-lea kò dehshe nıdè

ts'i nechàa ihlè. Chı̄ą gık'e nùidè gà wekw'ihchı̄ k'e dageèhk'w'e," gòhdi.

³³ K'achı̄ godı eyı̄-le t'à goxè godo, hadı: "Nòhtsı̄ Wenàowoò k'èè hòzò sı̄ dı̄ hani họt'e: Ts'èko lèt'èa lè ta ayehzı̄, lèt'èa xè lè yeehti gà tsı̄yeehdi. Hani t'aa lè tsı̄èhdi sı̄ lèt'èa hazò weta-ts'ò at'ı̄," gòhdi.

³⁴ Zezi dọ lọ wemọ̀ọ elègehde taat'eè hanı godı t'à hoghàgoèhtọ; godı dẹ gots'ọ goıde while.

³⁵ Nakwenàozòzò yeghọ goıde ı̀lèè sı̄ wek'èè agòjà. Dı̄ hadı ı̀lè:

"Godı t'à gohde ha, hani-ı̀de du nèè hòèlı̄ gots'ọ ayı̄ wek'èhoedzọ-le sı̄ t'à dọ hoghàehtọ ha," nakwenàozòzò hadı dek'eèht'è.

Zezi t'oh nezi-le dehshee wegodı̄ yek'ayaehı̄

³⁶ Zezi godı t'à goxè godo t'axò kò goyaèhtı̄. Wecheekè gıts'ọ nı̄de, hagedı, "Eyı̄ dèè k'e t'ası̄ dehshee wegodı̄ ayı̄ awı̄ı̄di gots'ọ wek'ayaı̄htı̄," gı̄hdi.

³⁷ Zezi gots'ọ hadı, "Eyı̄ dọ wet'à t'ası̄ nezī dehshee dèè k'e nèyıl̄aa sı̄ Dọ-wet'àazàa-deè họt'e.

³⁸ Eyı̄ dèè sı̄ dı̄ nèk'e dọ hazò agı̄t'e, eyıts'ọ wet'à t'ası̄ nezī dehshee sı̄ dọ Nòhtsı̄ Wenàowoò gı̄wọ agı̄t'e. T'oh nezī-le dehshee sı̄ dọ wehı̄ nàowoò gı̄wọ agı̄t'e. ³⁹ Eyı̄ dọ wet'à t'oh nezī-le dehshee dèè k'e ayıl̄aa sı̄ wehı̄ họt'e. Eyı̄ dzeè k'e t'ası̄ dı̄ı̄ hazò nàgehtsı̄ sı̄ nọde dzeè họt'e, eyıts'ọ k'àowo wecheekè t'ası̄ nezī hazò xehkò goyageewaa sı̄ yak'eet'ı̄ agı̄t'e.

⁴⁰ "T'oh nezī-le sı̄ xàgehdı̄ gà gık'eehk'ò sı̄ nọde dzeè k'e nı̄de eyı̄ lagode ha. ⁴¹ Eyı̄ dzeè k'e Dọ-wet'àazàa-deè edets'ọ yak'eet'ı̄ dọ ts'ò agole ha. Dọ nàowoı̄ k'èè eghàlageeda xè Nòhtsı̄ wets'ọ

dọ ta nàgedè eyits'ọ dọ hoḥḥi hogehtsi agehzi si yak'eet'ni godihogehtsi ha. ⁴² Eyí dọ sù kò nàtsoò dèk'ọọ yì kwiigogeehdè ha. Ekọ getse xè sù gigha hoila ha. ⁴³ Hanikò dọ ehkw'í geedaa sù Nòhtsi-Gotà Wenàowoò k'èè hòzọọ ekọ sa daaza lagut'e ha. Naxidzi gòhḥi nùdè hotì nezì aàhkw'o.

Sọmbaekwo eyits'ọ kwe degoo gots'ihza

⁴⁴ “Nòhtsi Wenàowoò k'èè hòzọọ sù dū lanì họt'e: Dọ dèè goyi sọmbaekwo gòhzo. Ekòet'ni k'achì dèè goyi nayizọ. Sù wina t'à t'asì hazọọ wets'ọ sù weghọ nàèdì. Eyí sọmba t'à eyí dèè nàgoèhdì.

⁴⁵ “Nòhtsi Wenàowoò k'èè hòzọọ sù dū sì lanì họt'e: Dọ ahxee kwe degoo dètì hak'eet'ni. ⁴⁶ Kwe degoo ìè wèdaat'ni xè dètì gòhzo ekò t'asì hazọọ wets'ọ sù weghọ nàèdì. Eyí sọmba t'à kwe degoo dètì nàyeèhdì.

Mì wegodi

⁴⁷ “K'achì Nòhtsi Wenàowoò k'èè hòzọọ sù dū lanì họt'e: Dọ mì tégūwa ekò h hazọọ xàzaa geeli. ⁴⁸ Lìwe lọ gehì t'à mì texàgeèlì. Lìwe nezì sù whatsoò t'ohoto yì gūwà, hanikò hwe nezì-le sù zògeèhde. ⁴⁹ Nọde dzeè k'e nùdè eyí lagòht'e ha. Yak'eet'ni dọ ta ts'ò agede ha, ehkw'í-geedaa-dọ eyits'ọ hoḥḥi-k'èè-geedaa-dọ ìlak'aà agogele ha. ⁵⁰ T'aa weju sù kò nàtsoò dèk'ọọ yì kwiigogeehdè ha. Ekọ getse xè sù gigha hoila ha.”

⁵¹ Zezi gots'ọ hadì, “Dàehsi sù weniahdì nì?” gòhdì.

“Hèzè,” giìhdì.

⁵² Zezi gots'ọ hadì, “Nòhtsi-yatù-k'èdì-dọ Nòhtsi Wenàowoò k'èè hoghàweehtọ nùdè dọ ahxee

lanì họt'e. Eyì dọ whaà gots'ọ t'asì neẼ eyìts'ọ t'asì neẼ wegòò edets'ọ xehkò gots'ọ xàyele họt'e."

Xàè wekòta gots'ọ dọ ehkw'ì adì gùhwhò-le

⁵³ Zezì godì t'à goxè godo ghọ nọt'e ekò ekọ gots'ọò naèhtlà. ⁵⁴ Kòta dèzhọọ sù ekọ nùttlà ekò elèghèdè-kò ts'ò èhtlà, ekọ dọ hoghàehtọ. Dàni dọ hazọò ts'ò gode t'à sù gùgha enìyah lanì, elets'ọ hagedì, "Dànit'à dū dọ sù gọọzọ xè enìyah hoehtsì? ⁵⁵ Dechì-eghàlaedaa-dọò weza nùle nì? Wemọ Mary wìyeh nì? Eyìts'ọ wechì sì James, Joseph, Simon eyìts'ọ Zhìdàà agùt'e-le nì? ⁵⁶ Eyìts'ọ wedè gota nàgedè-le nì? Hanì-ìdè dànìghọ dū dọ eyì hazọò yeghàlaeda?" elets'ọ hagedì. ⁵⁷ Weghọ gik'èch'a agòjà. Eyìt'à Zezì gots'ọ hadì, "Nakwenàòzọọ sù wekòta gots'ọ dọ eyìts'ọ xàè wèot'ì zọ dọ gít'ì nùle," gòhdi.

⁵⁸ Dọ gùgha ehkw'ì-ahodì-le t'à, ekọ enìyah lọ hòèhtsì-le.

14

John-Baptist ełààgùhwhò

¹ Ekìyeè k'e k'àowocho Herod Zezì ghọ godì ùkw'o. ² Eyìt'à Herod edechekeè ts'ò hadì, "Eyì dọ John-Baptist at'ì! Nàidà t'à enìyah lọ hohtsì họt'e," gòhdi.

³ Eyì wekwe k'àowocho Herod weyatì k'e John-Baptist dagiachì xè wegòò ełeet'ì agìlà gà dọ-danìlāa-kò nègùhtì ìlè. Herod edechì Philip wets'èkeè Herodias yets'ìhọò hanì eghàlaidà ìlè. ⁴ John-Baptist Herod ts'ò hadì ìlè: "Dū ts'èko xè nàqè t'à hojì-hojhtsì họt'e," yèhdi ìlè. ⁵ Herod, John-Baptist ełààwì ha nìwọ, hanìkò dọ nakwenàòzọọ ne gùhwhọ t'à, gots'àejì.

⁶ Herod wedzeë k'e Herodias weti Herod eyits'ò dọ hazòè yexè shègezhee sù gogha datlo. Herod sù wegħa nezi t'à, ⁷ edeyatù nàtsoo t'eekoa ghàizò, hayèhdi, “Ayì neewòò sù neghàehzà ha,” yèhdi. ⁸ Wemò duu haɔdi yèhdi t'à t'eekoa hadi, “John-Baptist wekwì kw'à k'e whezòò seghàihge,” yèhdi. ⁹ K'àowocho Herod sù yegħò nàniwhewo, hanikò hòt'a dọ hazòè yexè shègezhee sù godaà yatì nàtsoo whehtsi t'à edecheekeè ts'ò hadi, “Eyi t'eekoa wini k'èè aahle,” gòhdi. ¹⁰ Eyi t'à dọ-daniɔlaa-kò goyi John-Baptist wekwì k'egũhkà. ¹¹ John-Baptist wekwì kw'à k'e nègeèchì gà t'eekoa ghàgũhgè, eyits'ò edemò ghàgũhgè. ¹² John-Baptist wekw'òè negũchì xè nègũtì ha wecheekeè eyi nègũde. Eyi t'axòè dàgòjàa sù Zezi ts'ò hagedi ha gits'ò geède.

Zezi dọ lọ wànyudi

¹³ Zezi John-Baptist xè dàgòjàa sù ghò iikw'o ekò edecheekeè xè gowhatsòò gòzòò ts'ò geèze. Ekò wheda dọ gighòikw'o ekò dọ lọ edekòta gots'ò edekw'òè t'à gik'èède. ¹⁴ Zezi edecheekeè xè inòè tàwheze ekò dọ lọ gidanaèhzi nòè. Zezi ededzeè t'à etegoèhzi, eyi t'à dọ eyagũlũ sù k'aat'ù agòòlà.

¹⁵ Xèhts'ò agodaade t'à Zezi wecheekeè hagũhdi, “Hòt'a dzè k'ehòqwo eyits'ò kòta gòlaa ts'ò gòqwa agòht'e t'à dọ hazòè edegħa wegħò shèts'ezhee nàgũhdi għa kòta gòlaa ts'ò nagũhzi,” gũhdi.

¹⁶ Hanikò Zezi gots'ò hadi, “Nagũdè-le kò; naxi t'asù gighàahdi,” gòhdi.

¹⁷ Hanikò Zezi ts'ò hagedi, “Lèt'è sɔlài eyits'ò hwe nàke zò gots'ò,” gũhdi.

¹⁸ Zezi gots'ò hadi, “Jò seghàahwha,” gòhdi. ¹⁹ Dọ hazòè t'oh k'e geèkw'eè agòòlà. Eyi t'axòè lèt'è

sɔ̀lài eyits'ò ɔ̀we nàke neyɔ̀wa, ɔ̀dòo yak'e ts'ò k'et'ì xè yek'eèyɔ̀htɪ. Lèt'è nechà-lea tàyɔ̀zhi gà edecheekeè goghàyɔ̀wa, eyits'ò wecheekeè dɔ̀ go-taàgeèdì. ²⁰ Dɔ̀ hazòò gɔ̀gha hòt'a ts'ò shègɔ̀azhe. Eyɪ tɪ'axòò weghàhoòwoo sɪ wecheekeè tɪ'ohɔ̀ hoònɔ̀-daats'ò-nàke dagoòòò nàgèhtsɪ. ²¹ Dɔ̀zhì sɔ̀lài-lemì (5,000) shègɔ̀azhe; wedɛ ts'èko eyits'ò chekoa goxè gɔ̀htà-le.

Zezi ti ka k'etlo

²² Zezi dɔ̀ hazòò wànyɔ̀dì tɪ'axòò edecheekeè gots'ò hadɪ, “Elà t'à senakweè m̀òò naahzè,” gòhdɪ. Ededɪ ɪdè àida, dɔ̀ hazòò nageèhdeè agòòlà. ²³ Eyɪ tɪ'axòò whatsappò yahtɪ ha shìhka dekiùtɪ. Togoòt'ò agòjà ekò ɪl̀aà ekò wheda. ²⁴ Ekìyeè k'e elà ɪkwè nɪwà ajà. Nɪhts'ì nìhdòò nagiat'ò t'à elà k'ewehts'ì d̀ì.

²⁵ Totani daats'ò tai nìzòò eyits'ò ek'ètai ekìyeè k'e Zezi edecheekeè ts'ò èhtɪ. Tɪ ka naetɪ. ²⁶ Wecheekeè tɪ ka naetɪ gɔ̀azɪ ekò sɪ geèhyeh. “Dòts'ì at'ì,” gedɪ, geejɪ t'à gezeh.

²⁷ Ekòet'ì Zezi gots'ò hadɪ, “Naxɔ̀zeè nàtsoò aahɪ. Sɪ aht'ì. Dahjɪ-le,” gòhdɪ.

²⁸ Peter hadɪ, “Nɪ aat'ì ǹdè tɪ k'e edets'ò sɪhza,” yèhdɪ.

²⁹ Zezi yets'ò hadɪ, “Jò-ɪtɪ!” yèhdɪ. Eyɪt'à Peter tɪ ka Zezi ts'ò èhtɪ. ³⁰ Hanìkò nɪhts'ì nàtsoo ghàeda t'à dejɪ ajà. Peter tɪ yì ts'ò ajà t'à Zezi ts'ò whezeh, hadɪ, “Sets'ò K'àowo edaxàsɪhtè!” yèhdɪ.

³¹ Ekòet'ì Zezi dayaachì, hayèhdɪ “Nìnì nàtso-le. Dànìghò negha ehkw'ì-ahodɪ-le?” yèhdɪ.

³² Elà yì gùde et'ì nùhts'ì while ajà.
³³ Wecheekeè elà yì geèhkw'ee sù gùts'ò nàgògùhghè, hagedì, “Nì sù Nùhtsì Weza anet'e,” gùhdì.

³⁴ Ìnòò tàgèèze ekò Genesaret nèk'e dàgùde.
³⁵ Ekò dọ nàgedèe sù Zezì at'ì gùk'èhoèhza t'à gùmòò kòta yàgòlaa sù dọ hazòò ts'ò hagedì. Eyit'à dọ-eyagùlù hazòò Zezì ts'ò agogùlà. ³⁶ Gùghonàdaeti, hagedì, “Dọ eyagùlù sù nezeè welò zò kò dageechù agùle,” gùhdì. Eyit'à dọ hazòò Zezì wezeè xèlageehdù sù k'aat'ì agejà.

15

Godzeè t'à hołù hots'ehtsì họt'e

¹ Jerusalem gots'ò Pharisee gùlù mòhdaa eyits'ò Nùhtsì-yatiì-k'ègedì-dòò Zezì ts'àgede, dageehke,
² “Dànìghò necheekeè gocho gùnàowoò k'èch'a eghàlageeda? Shègezhe kwe edilà k'enagehtse-le!” gùts'ò hadì.

³ Zezì gots'ò hadì, “Ekò naxì, dànìghò naxìcho gùnàowoò k'èè eghàlaahdaa sù Nùhtsì nàowoò nahk'e wet'aaazà dahwhò? Haaht'ì ts'ìh?ò Nùhtsì wenàowoò k'eahzhì họt'e. ⁴ Nùhtsì gots'ò dù hadì ìlè, 'Naxità eyits'ò naximò gùts'ò nezù aahda,' eyits'ò 'Amì edetà eyits'ò edemò gots'ò ìch'e xè gots'ò nàdahozaa sù ełààwèahwhì ha họt'e,' dek'èèht'è. ⁵ Hanìkò naxì dù haahdì: 'Dọ edetà eyits'ò edemò gots'ò dù hadì ha họt'e: Wet'à naxìts'àhdì ha ìlè sù Nùhtsì weggha whezòò ahlà. ⁶ Eyì dọ hadì nùdè, yet'à edetà ts'ò nezù eda-le kò,' dahdì họt'e. Eyì hanì nàowo aahtsì t'à Nùhtsì weyatì wedè aahlà. ⁷ Degai daahstì kò wek'èè

aahda nùile! Nakwenàozqo Isaiah dànì naxìgho ùt'èe sù ehkw'ì adì ìlè. Dì hadì, dek'eèht'è:

⁸ *Du dọ sù edeyatù zọ t'à sets'ọ nezì geeda, hanìkò ededzeè t'à sets'ọneqù?à-le.* ⁹ *Edeđì nàowo gehtsì t'à dọ hoghàgeehtọ; gùgha ìka while kò sets'ọ yagehti, hanì Isaiah naxìgho goìde ìlè,* Zezì gòhdi.

¹⁰ Zezì dọ hazọọ gokayahtì gà gots'ọ hadì, “Seàhkw'ọ, ayì dàehsù sù wedaàniàhdè. ¹¹ Dọ wewà yì t'asì at'ù sù yet'à ‘degaì elì-le’ ade ha nùile, hanìkò wewà gots'ọ ayì xàewì sù yet'à ‘degaì elì-le’ ade ha họt'e,” gòhdi.

¹² Eyì t'axọọ wecheekeè Zezì ts'ọ geède, hagedì, “Pharisee gùlù sù edàìdù sù ghọ sù gni-le; asìì wek'èìzọ?” gùhdi.

¹³ Zezì gots'ọ hadì, “Setà yak'e whedaa sù ts'ì hazọọ dehsheè ayìlà-le sù dèè goyì ts'ọ weghochù xè xàghdlà ha. ¹⁴ Gùts'ọniàh?à-le. K'enaxegeh?ì ha gùwọ, hanìkò gidaà goilee lagùt'e. Dọ gidaà goilee sù k'elegeeh?ì nìdè ìlah dèè yì gọọ?àa goyì geet'ì ha,” Zezì hagòhdi.

¹⁵ Peter Zezì ts'ọ hadì, “Ayì awìdù sù godàìdù,” yèhdi.

¹⁶ Zezì edecheekeè gots'ọ hadì, “Ìlè naxìkwì dezhi nì? ¹⁷ Ayì awèehsù sù ìlè wek'èahsọ-le nì? Ayì gowà yì at'ù sù gobò yì at'ì, eyì t'axọọ-ìdè gobò yì gots'ọ gozọ at'ì. ¹⁸ Hanìkò gowà gots'ọ yatì xàdeewì sù godzeè yì gots'ọ at'ì họt'e, eyì wet'à ‘degaì ts'ùlì-le’ ats'et'ì. ¹⁹ Nàowoù t'à nànts'edèè sù godzeè yì gots'ọ at'ì họt'e. Godzeè t'à dù hanì nezì nànts'edè-le: dọ efaàts'ehwhù, elexè hoù hots'ehtsù, hoù k'èè ekek'alats'edèè, ets'eezù, dọ ghọ hots'ets'ì, eyìts'ọ dọ gùzì jù ts'ehtsì. ²⁰ Nàowoù

gho nànts'edè nɔdè wet'à 'degai ts'ɔlɔ-le' ats'et'ɔ. Hanikò shèts'etɔ kwe goilà k'enats'ehtse-le nɔdè wet'à 'degai ts'ɔlɔ-le' ats'ede ha nuile," Zezi gòhdi.

Canaan got'ɔ ts'ò ts'èko wegħa ehkw'i-ahodi

²¹ Zezi edecheekeè xè dɔ gots'òò naèhtɔ. Eyɔ-le nèk'e kòta Tyre eyɔts'ò kòta Sidon ekɔ ts'ò geède.

²² Canaan got'ɔ gots'ò ts'èko eyɔ nàdè sɔ Zezi ts'ò èhtɔ. Ezeh xè hadɔ, "Sets'ò K'àowo, David Weza, etesenèezɔ! Seti ɔnɔ wets'ò-èlɔ t'à sɔ daɔza dɔ," hadɔ ezeh.

²³ Zezi yets'ò t'asadi-le t'à, wecheekeè gɔts'ò-ède, hagiɔhdi, "Ts'èko k'èdaà ezeh xè gok'èetɔ t'à, yèè nawɔhà," gɔhdi.

²⁴ Zezi gots'ò hadɔ, "Israel got'ɔ gɔta sahzòà dɔkògeède sɔ gɔgha zɔ jɔ ts'ò asɔdɔlà hɔt'e," gòhdi.

²⁵ Ts'èko Zezi gà nɔtɔ, yets'ò nàgòhghè, hadɔ, "K'àowo, sets'ànedɔ!" yèhdi.

²⁶ Zezi yets'ò hadɔ, "Chekoa gɔlèt'è gɔghò nets'ɔchɔ gà tɔ ts'ò ts'ehk'aa sɔ ehkw'i nuile," yèhdi.

²⁷ Ts'èko hadɔ, "Sets'ò k'àowo, ehkw'i aɔdɔ, hanikò tɔ kò wets'ò k'àowo weladà k'e gots'ò lèt'ègwɔ hodàet'ɔ sɔ gedè hɔt'e," yèhdi.

²⁸ Zezi yets'ò hadɔ, "Ts'èko, sɔ negħa ehkw'i-ahodi! Ayɔ sɔkèè sɔ negħòt'à ha," yèhdi. Eyɔt'à ekòet'ɔ weti k'aat'ɔ aɔ.

Zezi k'achɔ dɔ lɔ wànyɔdɔ

²⁹ Zezi ekɔ gots'òò naèhtɔ, Galilee-ti wexa geède. Eyɔ t'axòò shɔh dekegòzàa k'e dekɔtɔ gà eyɔ dèhkwa. ³⁰ Dɔ lɔ gɔts'ò-ède. Dɔ k'egedè-le, dɔ gɔdaà goilee, dɔ gogede-le eyɔts'ò dɔ-eyagɔlɔ hazòò Zezi gà nègògɔwa t'à k'aat'ɔ agòòlà. ³¹ Dɔ k'egedè-le sɔ k'egedè agejà, dɔ gogede-le sɔ gogedeè agejà

eyits'ò dọ gıdaà goılee sı k'egeet'ı agejà. Dọ gıxè hagòjà gıaɔı ekò sı gıgha enıyah t'à Israel got'ı Gınòhtsı ghàsogeedı.

³² Zezı edecheekeè gots'ò gode, hagòhdı, “Dı dọ sedzeè t'à etegeèhɔı. Tai dzèè jọ sexè giakw'è xè t'ası wıɔı gıwàhòdì-le. Bò dè nàgeet'ı ha sɔnı t'à, degeèhdı xè nageehɔà ha dehwhò-le,” gòhdı.

³³ Wecheekeè gıts'ò hadı, “Kòta gòlaa ts'ò gòɔwà ts'eèhkwe, eyıt'á dani dọ haàtłòq gıgha lèt'è nàts'eèhdı ha?” gıhdı.

³⁴ Zezı gots'ò hadı, “Lèt'è dàtłò naxıts'ò?”

“Lèt'è lòhdı eyıts'ò hıwe nechà-lea mòhdaa,” gıhdı.

³⁵ Zezı dọ hazòq hagòhdı, “Dèe k'e dahkw'e,” gòhdı. ³⁶ Eyı t'axòq Zezı lèt'è lòhdı eyıts'ò hıwe neyıwa gà yek'eèyahtı. Lèt'è eyıts'ò hıwe tàıızhı gà edecheekeè goghàııwa, eyıts'ò wecheekeè dọ hazòq gotaàgıdı. ³⁷ Dọ hazòq gıgha hòt'a ts'ò shègıazhe. Eyı t'axòq dọ hazòq t'ası ghàgeèzàa sı wecheekeè nàgıhtsı. Hazòq t'à t'òhtò lòhdı haàtłòq nàgèhtsı. ³⁸ Dòzhi dı-lemı (4,000) shègıazhe; wedè ts'èko eyıts'ò chekoa goxè gıhtà-le.

³⁹ Zezı dọ hazòq nagoèhɔà t'axòq wecheekeè gıxè elà yı gıde gà Magadan nèk'e ts'ò geèze.

16

Zezi enıyah deè hohtsı ha gıwò

¹ Pharisee gııı mòhdaa eyıts'ò Sadducee gııı mòhdaa Zezı geèhdà ha gıwò t'à gıts'ò-ède, hagıhdı, “Yak'e gots'ò gogha enıyah deè hohtsı,” gıhdı.

² Zezi gots'ò hadi, “Xèhts'ò nɔ̀dè dɔ̀ haahdi, ‘Yat'a hazòò goòk'o t'à satsò hojɔ̀ ha,’ dahdi. ³ Eyits'ò k'omòòdòò nɔ̀dè dɔ̀ haahdi, ‘K'oh dezoò lò t'à, dɔ̀ dzeè hojɔ̀ ha-le,’ dahdi. K'oh dànì wègaat'ɔ̀ sɔ̀ wek'ayaahdi ha dii-le. Hanikò dii naxɔ̀daà dàgot'ɔ̀ sɔ̀ dànìghò wek'ayaahdi ha dii? ⁴ Dò Nòhtsɔ̀ k'èagɔ̀t'e-le xè nàowohɔ̀ k'èè eghàlageeda gɔ̀lɔ̀ sɔ̀ eniɔ̀yah deè geɔ̀ ha gɔ̀wò. Nòhtsɔ̀ dànì nakwenàòzoò Jonah xè eniɔ̀yah eghàlaidàa sɔ̀ eyi zo geɔ̀ ha,” gòhdi.

Eyi t'axòò Zezi gots'òò naèhtla, t'asɔ̀ ts'ò aja.

Pharisee eyits'ò Sadducee gɔ̀lɔ̀ sɔ̀ gɔ̀lèt'èa ch'à edexoahdi

⁵ Inòò ti te nòògeèht'e ekò, wecheekeè lèt'è de agejà ɔ̀lè. ⁶ Zezi gots'ò hadi, “Edexoahdi! Pharisee eyits'ò Sadducee gɔ̀lɔ̀ sɔ̀ gɔ̀lèt'èa ch'à edexoahdi,” gòhdi.

⁷ Hadì t'à wecheekeè elets'ò hagedi, “Lèt'è edexè ats'ɔ̀lè-le t'à adi,” gedi.

⁸ Zezi hanì gogede gok'èezò t'à gots'ò hadi, “Naxɔ̀nì nàtso-le dii. Dànìghò lèt'è while ghò elets'ò goahde? ⁹ Ihaà naxikwì yèkw'ɔ̀-le nì? Dànì lèt'è sɔ̀lài t'à dɔ̀zhì sɔ̀lài-lemì gɔ̀wàhòòdì sɔ̀ wedaàniàhdè. Lèt'è dezoò ɔ̀lè sɔ̀ t'òhtò dàtò dagoòzo nàahtsɔ̀ sɔ̀, asɔ̀ wenaahdi? ¹⁰ Eyits'ò dànì lèt'è lòhdi t'à dɔ̀zhì dɔ̀-lemì gɔ̀wàhòòdì sɔ̀ wedaàniàhdè. Lèt'è dezoò ɔ̀lè sɔ̀ t'òhtò dàtò dagoòzo nàwhahtsɔ̀ sɔ̀, asɔ̀ wenaahdi? ¹¹ Lèt'è ghò gohde aehsɔ̀ nùle, dànìghò eyi weniàhdì-le? Hanikò Pharisee eyits'ò Sadducee gɔ̀lɔ̀ sɔ̀ gɔ̀lèt'èa ch'à edexoahdi ha họt'e,” gòhdi.

¹² Zezi eyi hadì t'à, wecheekeè, lèt'èa wet'à lèt'è ts'èht'è ghò godeè-adi-le gɔ̀mèdi agejà, hanikò

Pharisee gũlũ eyits'ọ Sadducee gũlũ sù gɪnàowoò ch'à edexogũhdi ghọ godee adì nọọ nàgèèhzhì.

Peter, Zezi Christ anet'e yèhdi

¹³ Zezi kọta Caesarea-Philippi ts'ọ nɪwà-lea nùtla ekò edecheekeè gots'ọ hadì, “Dọ sù Dọ-wet'àazàadeè amì at'ì gedi?” gòhdi.

¹⁴ Wecheekeè hagũhdi, “Dọ mọhdaa John-Baptist at'ì gedi, mọhdaa Elijah at'ì gedi eyits'ọ dọ mọhdaa Jeremiah hanì-le-ìdè whaà gots'ọ nakwenàọqọ at'ì gedi,” gũhdi.

¹⁵ Zezi dagoehke, “Ekò naxì, amì aht'e sèahdi?” gòhdi.

¹⁶ Simon-Peter Zezi ts'ọ hadì, “Nì sù Christ anet'e. Nì sù Nọhtsì edaa weza anet'e,” yèhdi.

¹⁷ Zezi yets'ọ hadì, “Jonah weza Simon nexè sìghà họt'e. Dọ dahxà eyì wek'èìzọ nùle, hanìkò Setà yak'e whedaa sù wedahxà wek'èìzọ họt'e. ¹⁸ Nì sù kwe lanet'e t'à Peter nìyeh ha. Eyì kwe k'e sets'ọ dọ gìgha sekò gohtsì ha eyits'ọ wehìkò yedaèt'è ha-le.

¹⁹ Nọhtsì Wenàowoò k'èè hòqọq gha ladlì neghàehke ha. Dì nèk'e ayì wedaàneedoo sù yak'e sì wedaàdo ha eyits'ọ dì nèk'e ayì wets'ọdaà xàneetqọ sù yak'e sì wets'ọdaà xàetì ha họt'e,” yèhdi.

²⁰ Zezi edecheekeè gots'ọ hadì, “Christ aht'ee sù dọ wùzì ts'ọ haahdi-le,” gòhdi.

Zezi ẹlàngũhwhi ha sù yeghọ gode

²¹ Eyì dzeẹ k'e gots'ọ Zezi dì hanì edecheekeè ts'ọ goìde: “Jerusalem ts'ọ ahde ha họt'e, ekọ qhdah gũlũ, yahtu-gha-k'aodèe, eyits'ọ Nọhtsì-yatiì-k'ègedì-dọq dasegũhza ha. Ẹlàngèhwhi ha họt'e, hanìkò tai dzeẹ k'ehọqwo t'axọq nìdè naèhdà ha,” gòhdi.

²² Zezi hadi gojde t'à, Peter whatsò yets'ò gojde, hayèhdi, “Ìle, sets'ò K'àowo, nexè hagode ha niile!” yèhdi.

²³ Zezi Peter ts'ò ets'aèhtla, hayèhdi, “Wehhi, sechìht'a ts'ò aade! Ni sù kwe wet'à daèhkw'ih ha lanet'e. Nòhtsi wini k'èè nàninewo niile, hanikò dọ gini k'èè nàninewo họt'e,” hayèhdi.

²⁴ Hadi t'axò Zezi edecheekeè hazò ts'ò hadi, “Ami sek'èè at'i ha niwo sù edegho naniwo ha niile eyits'ò edets'ò dechiet'aa sek'èè nayati ha họt'e. ²⁵ Ami edini k'èè eda ha niwo sù wedihoè ha, hanikò ami sets'ihò edini k'èè eda-le sù eda ha. ²⁶ Di nèk'e dọ t'asi hazò edegha dèhnò kò wedaazhi wegho wedihòh niidè, wegaha wet'aaà niile. Dọ wedaazhi k'exa t'asi wuzi nià ha niile. ²⁷ Dọ-wet'aaàa-deè sù detà wets'ò t'asi natsoo xè eniyah deè t'à edets'ò yak'eet'hi goxè niitla ha. Eyits'ò dọ hazò dani eghalagida k'èè goghàhòà ha. ²⁸ Ekw'i anaxèhsì, dọ mōhdaa jọ nageèhzaa sù Dọ-wet'aaàa-deè Wenàowoò k'èè hòòò xè niitla gezi kwe eààgede ha niile,” Zezi hadi.

17

Moses eyits'ò Elijah, Zezi ts'ò gogede

¹ Ek'etai dzeè t'axò Zezi shih danichaa ka dekittla. Peter, James eyits'ò James wechi John whatsò edexè ekọ goòwa. ² Ekọ gidaà eadhi wègoèht'i. Wini sadeè lani wek'e saidi eyits'ò wegoht'ò degoo xè wek'e saide. ³ Ekiyeè k'e Moses eyits'ò Elijah, Zezi ts'ò gogede ginadaà gigoèht'i.

⁴ Peter Zezi ts'ò hadi, “K'àowo, jọ ts'eèhkw'e gogha hoqzi. Haneewo niidè, naxigha kọà tai gohtsi ha

dii-le; ìlè negha, ìlè Moses weggha eyits'ò ìlè Elijah weggha,” yèhdi.

⁵ Ìlè Peter gode ekò k'oh gımqò ajà. K'oh yì gots'ò gots'edeè họt'e, “Dii Seza weghqonehtq họt'e, weghq sqdehwhq họt'e, weàhk'w'ò!” hats'edi họt'e.

⁶ Zezi wecheekeè hagodi egıkw'o ekò sù geèhyeh t'à, dèè k'e nàgıt'ı. ⁷ Hanikò Zezi goga nıitla, edila gok'e ayıılà gà gots'ò hadı, “Nıàhdè, dahji-le,” gòhdi. ⁸ Wecheekeè idòò k'egeet'ı là Zezi ededi zq eyı nàwo gıaıı.

⁹ Shıhka gots'ò hodàgeède ekò Zezi hagòhdi, “Dq-wet' àazàa-deè naidà gots'ò ayıı weahıı sù dq wıızıı ts'ò haahdi-le,” gòhdi.

¹⁰ Wecheekeè tai dageehke, “Dànıghq Nòhtsı-yatıı-k'ègedıı-dqò nakwenàoııq Elijah t'akweıqò nıitla ha, gedi,” gıhdi.

¹¹ Zezi hagòhdi, “Ehk'w'ı agedı, Elijah nıitla ha họt'e, t'asıı hazqò sınıhòıà ha. ¹² Hanikò sı diı hanaxèhsı, Elijah hòt'a jq nıitla ìlè, hanikò eyı at'ı nàgeèhzhı-le t'à t'agıwq ts'ò gıghàııdà họt'e. Eyı xèht'eè Dq-wet' àazàa-deè dagııhıa ha,” Zezi gòhdi. ¹³ Wecheekeè, John-Baptist ghq godeè-adı gıııedi agejà.

Dqzıà ìnıı wets'ò-èıı sù k'aat'ı ajà

¹⁴ Dqdeè ts'ò nègııde ekò dq ìlè Zezi ts'ò èhtla gà yets'ò nàgòııghè. ¹⁵ Hadı, “Sets'ò K'àowo, sezaa etewııı. Sezaa ezıı nàèhlè, eyıt'à sù daııa. T'aats'òqò kò dèk'òq ta nàkw'ı xè tenakw'ı. ¹⁶ Necheekeè gıts'ò weèhchı, hanikò k'aat'ıı agele ha diı,” yèhdi.

¹⁷ Zezi dq nı ts'ò hadı, “Naxı dq yàahıı sù naxıgha ehkw'ı-ahodi-le xè nàowo ehkw'ıı k'èch'a

eghàlaahda. Dàwhaà naxìxè aht'e ha? Dàwhaà sìnì tsjahwhì ha?” Hadì tì'axòò dọzhìà wetà ts'ò hadì, “Nezaa sets'ò wùhchì,” yèhdi. ¹⁸ Zezì mìnìhù dọzhìà yì gots'ò xàdeèzhì t'à ekòet'iì k'aàt'iì ajà.

¹⁹ Eyì tì'axòò Zezì wecheekeè whatsòò gits'ò-ède gà dageehke, “Dànìghò goxì mìnìhù xàwedets'eezhì ha dùi?” giìhdi.

²⁰ Zezì gots'ò hadì, “Nòhtsì hayele ha hotù naxìgha ehkw'i-ahodì-le t'à. Ehkw'i anaxèehsì, hòt'ò-lea kò naxìgha ehkw'i-ahodì nùdè, dui shìh ts'ò dui haahdi ha dùi-le, 'Jò gots'ò yeè ts'ò adùle,' wèahdi nùdè hade ha. Naxìgha ehkw'i-ahodì nùdè t'asì wùzì naxìgha dùi gòhì ha nùle,” Zezì gòhdi.

²¹⁻²² Galìlee nèk'e làà nègùde ekò Zezì gots'ò hadì, “Dọ-wet'àazàa-deè dọ tì'aàgìhtè ha. ²³ Èlàgìhwhì ha eyìts'ò tai dzeè t'à naidà ha,” gòhdi. Hadì t'à wecheekeè gìgha dùi agòjà.

Nòhtsìkò-gocho gha sòmba nèts'e'à

²⁴ Zezì edecheekeè xè kòta Capernaum nùtla ekò Nòhtsìkò-gocho gha sòmba-nàhtsì-dò mòhdaa Peter gà nègùde, dageehke, “Asìì nets'ò k'àowo Nòhtsìkò-gocho gha sòmba nèyùzà?” giìhdi.

²⁵ Peter gots'ò hadì, “Hèzè, hat'ì ne,” gòhdi. Peter edù kò agùt'ee sù goyaèhtla ts'òet'iì, Zezì ededì t'akwèòò yets'ò hadì, “Sìmon, dui weghò dàneewò? Dui nèk'e k'àowocho gùlù sù amì ts'ò sòmba nàgehtsì? Xàè edeza gots'ò hanì-le-ìdè dọ eyì-le gots'ò?” yèhdi.

²⁶ “Dọ eyì-le gots'ò,” Peter yèhdi.

Zezì yets'ò hadì, “Hanì-ìdè xàè gıza gots'ò sòmba gìhchì nùle. ²⁷ Hanìkò dọ gik'èch'a hots'ehtsì ch'à tabàa ts'ò-ìtla gà jìh tìhkh'ah. Łìwe

t'akwelòò nehjì sù wewà yì satsòà degoo nechàa gòìh²à ha. Eyì nùichì gà sòòm̃ba-nàhtsì-dòò ghàichì, wet'à nù negha eyìts'ò sù segha Nòhtsìkò-gocho gha k'aodèe gits'à²ùhdi," yèhdi.

18

Nòhtsì Wenàowoò k'èè hò²òò gha amì denahk'e elì?

¹ Ekìyèè k'e Zezì wecheekè gits'ò goòhwho gà hagùhdi, "Nòhtsì Wenàowoò k'èè hò²òò gha amì denahk'e elì?" gùhdi.

² Zezì chekoa nechà-lea ts'ò gode gà edecheekè gota nàwoò ayìlà. ³ Hadì, "Ehkw'ì anaxèehsì, eladù adèahlà xè dù chekoa nechà-lea lanì adèahlà lenq̃sù Nòhtsì Wenàowoò k'èè hò²òò goyaahdè hojì ha nùle. ⁴ Eyit'à amì dù chekoa nechà-lea lanì k'èewèet'ì edeetsù sù Nòhtsì Wenàowoò k'èè hò²òò gha denahk'e elì h²t'e.

⁵ "Amì sùzì dahxà dù chekoa nechà-lea lanù ts'ò nezù aniwòò sù sù sets'ò nezù aniwò h²t'e. ⁶ Hanìkò dù lanù chekoa nechà-lea gìgha ehkw'ì aehsù sù amì hojù hogehtsù agoh²ì nùdè eyì d² wegħa hoìla ha h²t'e. D² hanì hojù hohtsì ch'²à wek'o k'e kwe nedàa wexeet'ì gà tègùxà nùdè denahk'e wegħa nezì ha h²t'e.

⁷ "T'asù nezì-le l² t'à d² hojù hogehtsì ts'ìh²ò, dù nèk'e d² gits'ò hoìla ha h²t'e. Eyì hojù hazòò hagode ha t'ìt'e, hanìkò d² wet'à agot'ù sù wegħa hoìla ha h²t'e! ⁸ Naxìlà hanì-le-ìdè naxìkè wet'à hojù hohtsì nùdè wek'eahkà gà z²ahk'a. Naxìlà j²è wedè eyìts'ò naxìkè j²è wedè aahlà t'à wel² while ts'ò aahda anaxìdlà nùdè naxìgha denahk'e nezì

hõt'e. Hanì-le-ìdè naxìlà nàke eyìts'ò naxìkè nàke xè wehłkò goyanaxegeehxà ha hõt'e. ⁹ Eyìts'ò naxìdaà ìlè wet'à hołı hoahstı nıdè xàah't'à gà zòahk'a. Naxìdaà ìlè wede aahlà t'à welò while ts'ò aahda anaxìdlà nıdè naxıgha denahk'e nezı hõt'e. Hanì-le-ìdè naxìdaà nàke xè wehłkò goyanaxegeehxà ha hõt'e.

Sahzòq dıqòehtla wegodu

¹⁰⁻¹¹ “Dıı chekoa nechà-lea sıı gıt'àhoòzà-le dah-whò sòò. Ehkw'ı anaxèehstı, gıts'ò yak'eet'ıı, Setà yak'e whedaa sıı t'aats'òò wını ghàgeeda hõt'e.

¹² “Dò ìlè sahzòq ìlèakw'eènò wets'ò hanìkò ìlè weghò dıqòèhgè nıdè sahzòq łòòtòèñ-daa-ts'ò-łòòtò sıı ekıı-ka gehteè agole gà ìlè while sıı yegòhza gots'ò yekanıwò ha hõt'e. ¹³ Ehkw'ı anaxèehstı, sahzòq ìlè dıqòèhgè sıı yegòıhzo nıdè yeghò sıı wınà ha hõt'e, sahzòq łòòtòèñ-daa-ts'ò-łòòtò dıqògeède-le nahk'e yeghò wınà ha hõt'e. ¹⁴ Eyı xèht'eè Naxıtà yak'e whedaa sıı dıı chekoa nechà-lea lanı dıqògeède ha nıwò nıle.

Naxèot'ı naxık'èch'a hòèhtstı nıdè

¹⁵ “Naxèot'ı naxık'èch'a hòèhtstı nıdè wets'ò aahde gà whatsòò wets'ò goahde. Wegha ehkw'ı aahdı nıdè naxèot'ı edaxàweahı hõt'e. ¹⁶ Hanìkò wegha ehkw'ı aahdı-le nıdè dò eyıı-le ìlè hanì-le-ìdè nàke xè k'achı wets'ò goahde, 'dò nàke hanì-le-ìdè dò tai gıdàà agòjâa sıı elèht'eè dò ghò xàyagehtı nıdè gıgodı ità ha hõt'e,' hanı dek'eèht'è. ¹⁷ Eyı dò naxeèhkwo ha nıwò-le nıdè Nòhtstı wecheekè gıts'ò haahdı, hanìkò Nòhtstı

wecheekeè kò goèhkw'ò ha nıwq-le nıdè Nòhtsı-k'èezq-le-dqò hani-le-ıdè sqòm̄ba-nàhtsı-dqò lanı wets'ò naahza.

18 “Ehkw'ı anaxèehsı, dı nèk'e naxı t'ası t'ahoòyı wesınıyaahtı sı yak'e sı wesınıyaeti ha họt'e, eyıts'q dı nèk'e naxı t'ası t'ahoòyı wesınıyaahtı-le sı yak'e sı wesınıyaeti ha-le.

19 “Eyıts'q naxıts'ò dı haehsı: secheekeè nàke t'ası geekè gha ełek'èè agıwq nıdè Setà yak'e whedaa sı gogha hayele ha. ²⁰ Dq nàke, dq tai sızı dahxà l̄a n̄gıde gà yagehtı nıdè gıxè whıhda ha họt'e,” Zezı gòhdi.

Dq ghq nahots'eele-le wegodi

21 Peter Zezı ts'ò hadı, “Sets'ò K'àowo, sèt'ı sek'èch'a hòehtsı nıdè dàtlqò eht'aà weghq nahoehle ha? Lòhdi ts'ò weghq nahoehle ha nı?” yèhdi dayeehke.

22 Zezı yets'ò hadı, “Ehkw'ı anèehsı, lòhdi gots'ò zqò-le, lòhdièq-daats'ò-lòhdi ts'ò.

23 “Nòhtsı Wenàowoò k'èè hòzq sı dı lanı họt'e: K'àowocho ıè wecheekeè edenıhtı'è nageele ha goıhwq. ²⁴ Edecheekeè gokayaıhtı ekò wecheekeè ıè ıè-lemıyqò gots'ò sqòm̄baekwo satsqà haàtlq wenıhtı'è nq. ²⁵ Edenıhtı'è nayeel ha dı t'à k'àowocho edecheekeè eyı-le gots'ò hadı, ‘Wenıhtı'è k'èxa eyı dq, wets'èkeè, weza eyıts'q t'ası hazqò wets'q sı weghq niàhwah gà naxıghq nàedi aahle,’ gòhdi.

26 “Eyı wecheekeè yets'ò nàgòıhgè, yeghqnàdaeti hadı, ‘ıàa seghàhòıà, senıhtı'è hazqò naehle ha ne,’ yèhdi yeghqnàdaeti. ²⁷ Eyıt'à k'àowocho

eteyeèzì t'à yenìhtl'è hazòò yeghonaïla gà naèhtlaa ayìlà.

28 “Hanikò eyì wecheekeè edekò ts'ò naetle ekò wexèht'eè k'àowocho cheekeè ìlè, soqòmba lq-lea yeghàhtl'è ìlèe sù, yaazì. Yek'à daachì gà hayèhdi, ‘Soqòmba neghònìhzoq sù hazòò naïle,’ yèhdi.

29 “Eyì dq yets'ò nàgòìhgè, yeghònàdaeti, hadì, ‘Ìlaa seghàhòìzà, senìhtl'è naehle ha ne,’ yèhdi.

30 “Hanikò ‘Ìle,’ yèhdi, edenìhtl'è nayeelè ts'ò dq-danìlala-kò ts'ò ayìlà. 31 K'àowocho wecheekeè eyi-le hagòjà giazì ekò sù gìgha nezì-le, eyit'à k'àowocho ts'ò geède gà gits'ò hagedì.

32 “Eyit'à k'àowocho wecheekeè nezì-le kàzehzà gà hayèhdi, ‘Secheekeè-ìnnì anet'e. Seghònàdaeti ìlè t'à, nenìhtl'è lq hazòò neghònàèhla. 33 Etenèehzì xèht'eè, secheekeè eyi-le sì etewìzì ha ìlè,’ yèhdi.

34 K'àowo sù ìch'èe t'à eyì dq edenìhtl'è hazòò nayeelè gots'ò dq-danìlala-k'èdì-dòò dagìhza ha gotl'aàyìhtì.

35 “Eyit'à naxìdzeè t'à naxèotì gìghò nahoahle-le nìdè Setà yak'e whedaa sù hanì naxìts'ò eghàlaeda ha họt'e,” Zezì gòhdi.

19

ʔòlets'eedè-le

1 Zezì edecheekeè hoghàgoèhtq tì'axqò Galilee nèk'e gots'òò nageèhde. Judea nèk'e, Jordan deh nìzàa wete ts'ò agejà. 2 Dq lq Zezì k'èe geède, eyits'ò ekq k'aat'ì agòòlà.

3 Pharisee gùlì sù geèhdzà ha gits'ò-ède. Dageehke, hagiìhdi, “Gonàowoò k'èè ha nìdè asìì

gots'èkeè t'alàa-sì k'èxa ʔòwets'eehxà ha dii-le?" gihdi.

⁴ Zezi gots'ò hadi, "Nòhtsi Nih̄t'è k'e dii hani dek'eèht'è wek'eyaah̄ti-le ni? Dii nèè hòèl̄ ekò Nòhtsi 'dòzh̄i eyits'ò ts'èko whehtsi,' dek'eèht'è, ⁵ eyits'ò Nòhtsi-Gotà dii hadi, 'Eyi ts'ih̄ʔò dòzh̄i edetà eyits'ò edem̄ gots'ò ʔò xàet̄la ha. Edets'èkeè xè ɲè lan̄i ha, eyits'ò eyi nàke geet'èe s̄i edezh̄i t'à dò ɲè lagede ha h̄t'e,' wek'eyaah̄ti-le ni? ⁶ Eyi t'à dò nàke aḡut'e-le, han̄ikò dò ɲè z̄o laḡut'e. Eyi t'à Nòhtsi dò nàke ēgh̄àgòɲlaa s̄i dò w̄iɲzi ēets'ò ʔò agole ha niile," Zezi gòhdi.

⁷ Pharisee Zezi dageehke, "Hani-ɲdè dànigh̄ Moses dii hani nàowo whehtsi: 'Dòzh̄i edets'èkeè ʔòyeede ha niw̄o ɲdè ʔòlets'eede niht'è yegha siyele gà x̄ayeeh̄ʔà ha,' dek'eèht'è," gihdi.

⁸ Zezi gots'ò hadi, "Naxikw̄i nàtso t'à, Moses, naxits'èkeè ʔòah̄dè ha anax̄iɲl̄à ɲè, han̄ikò kèh̄òwo gots'ò hani hòʔo-le ɲè. ⁹ Ehkw'ɲ anax̄èh̄si, dòzh̄i wets'èkeè dò eyi-le xè hōɲ hòèhtsi-le kò ʔòyeèdo gà ts'èko eyi-le xè hon̄òdza ɲdè, hōɲ hòèhtsi h̄t'e," Zezi gòhdi.

¹⁰ Zezi wecheekeè hagedi, "Dòzh̄i eyits'ò wets'èkeè gixè hani hòʔo ɲdè hots'et'ɲ-le denahk'e nez̄i n̄ò," gedi.

¹¹ Zezi gots'ò hadi, "Dò haz̄ò eyi yat̄i gih̄ch̄i ha dii h̄t'e, dò hani ḡgh̄h̄òt'ò s̄i z̄o eyi yat̄i gih̄ch̄i h̄t'e. ¹² Dò m̄òh̄daa hoget'ɲ ha dii, hani ḡḡòh̄ɲ ne t'à, dò m̄òh̄daa n̄aḡiat'a ts'ih̄ʔò hoget'ɲ-le, eyits'ò dò m̄òh̄daa Nòhtsi Wenàowoò ts'ih̄ʔò hoget'ɲ ha ḡiwo-le. Am̄i eyi yat̄i gih̄ch̄i ha dii-le s̄i gih̄ch̄i welè," Zezi gòhdi.

Zezi eyits'ò chekoa nechà-lea

13 Eyì t'axòò Zezi edilà gok'e whehdi xè gok'eèyahtì ha gũwò t'à, chekoa nechà-lea Zezi ts'ò gogeèwa. Hanikò wecheekeè haah'tì-le gògedì xè nàgogeezò.

14 Hanikò Zezi edecheekeè gots'ò hadì, “Chekoa sets'ò gudè agiahle, sets'agiahzò-le. Amì dũ chekoa lagũt'ee sù Nòhtsì Wenàowoò k'èè hòzòò sù gits'ò hòt'e,” gòhdi. 15 Zezi edilà gok'e ayìlì t'axòò ìdaà naèhtlà.

Cheko ahxee

16 Cheko ìè Zezi gà nùtlà, dayeehke, “K'àowo, ayì nezì ghàlahdà nìdè welò while ts'ò ehdaà asedle ha?” yèhdi.

17 Zezi yets'ò hadì, “Ayìha t'asì nezì sù ghò dasìhke, Nòhtsì zò nezì hòt'e. Welò while ts'ò ìda ha neewò nìdè nàowo dek'eèht'è sù k'èanet'e,” yèhdi.

18 Cheko dayeehke, “Nàowo dàhòt'ì awìdì,” yèhdi. Zezi yets'ò hadì, “Dò ełahwhì-le, ełexè hołì hoahsì-le, aahzì-le, dò ghò hoahs'ì-le, 19 naxità eyits'ò naximò gits'ò nezì aahda,' eyits'ò 'edeghònahtò k'èè naxèot'ì ghònahtò,' dek'eèht'è,” Zezi yèhdi.

20 Eyit'à cheko hadì, “Eyì nàowo hazòò wek'èzaeht'è hòt'e. Eyì wezòò ayì dàhle ha?” yèhdi.

21 Zezi hayèhdi, “Degai nelì ha neewò nìdè t'asì hazòò nets'ò sù hazòò neghò nàedi gà eyì wesòmbaà hòt'ì dò-teèt'ì ghàle. Hanì-ìdè yak'e t'asì nechàa nedawhezò ha hòt'e. Eyì t'axòò-ìdè sek'èè k'eıda,” Zezi yèhdi.

22 Eyı cheko wesòmbaà lɔ t'à, Zezì hadı ùkw'o ekò ts'òñıwò laja xè naèhtla.

23 Zezì edecheekeè ts'ò hadı, “Ehkw'i anaxèehsı, dɔ ahxee sı Nòhtsı Wenàowoò k'èè hòzɔɔ goyaetla ha wegħa wèhoedı-le hɔt'e. 24 K'achı ehkw'i anaxèehsı, dɔ ahxee sı Nòhtsı Wenàowoò k'èè hòzɔɔ goyaetla ha wegħa dii hɔt'e. Eyı nahk'e tıts'aadıcho datıhtı'á-k'è degħaetla għa sı denahk'e dii-le hɔt'e,” Zezì gòhdi.

25 Wecheekeè Zezì hadı egıkw'o ekò sı gıgha enıyah t'à hagedı, “Hanı-ıdè amı edaxàweetı lı?” gedi.

26 Zezì goghàeda xè hadı, “Dɔ gıgha dii hɔt'e, hanıkò Nòhtsı sı wegħa t'ası dii gòhı nıle,” gòhdi.

27 Peter, Zezì ts'ò hadı, “Goxı nek'èè k'ets'edè ha ts'ıwɔ t'à, t'ası hazòò wedè ats'ıllà ıle! Wek'èxa ayı gòt'á ha?” yèhdi.

28 Zezì edecheekeè gots'ò hadı, “Ehkw'i anaxèehsı, t'ası hazòò wegòò anagòjà xè Dɔ-wet'áazàa-deè k'àowochò whelı t'à ededaèhchıcho k'e wheda nıdè naxı sek'èè k'eahdè ıleè sı daèhchıcho hòno-daats'ò-nàke k'e dahkw'e ha. Israel got'ıı hòno-daats'ò-nàke xàzaa gııı sı gısnıyaahı ha. 29 Amı sets'ıhɔò edekò, edechı, ededè, edetà, edemɔ, edeza, eyıts'ɔ wets'ɔ dèè gots'ò naèhtla k'èxa, eyı wezòò ıleakw'eènɔ laàtɔ ts'ò wegħozhe ha eyıts'ɔ welɔ while ts'ò edaa eyı sı wegħot'á ha. 30 Dɔ t'akwe geèhk'ee sı nɔɔde geèhk'ee àgedle ha, eyıts'ɔ dɔ nɔɔde geèhk'ee sı t'akwe geèhk'ee àgedle ha,” Zezì gòhdi.

20

Dọ elètłọ gıts'àzeèdì wegodù

¹ “Nòhtsı Wenàowoò k'èè hòzọọ sù dı lanı họt'e: K'àowo ı̀lè dèè wets'ọ sù wek'e dọ eghàlageeda ha nıwọ. Eyt'á k'omọ̀dọ̀ et'ı̀ dọ hanıwọ. ² ı̀lè satsọ́a degoo gots'àzeehdì ha goxè yatı whehtsı t'axọ̀, dọ eghàlageeda gha ededèè k'e ts'ò goèhza.

³ “K'omọ̀dọ̀ sıghaıwaà hoòwo, ı̀òtọ̀ nızọ̀ ekııyèè k'e t'ası̀ nàedı̀ k'è gòlaa k'achı ekọ̀ naèhtła. Ekọ̀ dọ mọ̀hdaa t'ası̀ hogehtsı-le ekı̀ nàgeèhza goazı. ⁴ Gots'ò hadı, 'Naxı sı sedèè k'e eghàlaahda. Ayı̀ ehkw'ı̀ sı naxıts'àzeehdì ha,' gòhdı. ⁵ Eyt'á eyı dọ sı ekọ̀ geède.

“Dzẹtani eyıts'ọ tai nızọ̀ k'àowo k'achı dọ hanıwọ. ⁶ Sılàı nızọ̀ k'àowo k'achı dọ hanıwọ ekò, ı̀laà dọ eyı̀-le ekọ̀ nàgeèhza goazı. Hadı̀ dagoehke, 'Dàniğhọ̀ dzẹ̀ ghàà jọ nàahza, t'ası̀ hòahtsı-le,' gòhdı.

⁷ “Dọ eyı nàgeèhzaa sù gıts'ò hadı, 'Dọ wıızı̀ la goghàzọ̀-le ts'ıhzọ̀ ats'ı̀t'e,' hagı̀hdı.

“K'àowo gots'ò hadı, 'Naxı sı sedèè k'e eghàlaahda,' gòhdı.

⁸ “Xèhts'ò agòjà ekò k'àowo edecheekeè ts'ò hadı, 'Eghàlageedaa-dọ̀ jọ gııhza, dàtłọ̀ gıts'àzeèdì ha sù gıts'àzııhdı. Amı̀ nọ̀de la k'e nègııdee sı t'akwełò̀ọ̀ gıts'àzııhdı eyıts'ọ amı̀ t'akwełò̀ọ̀ la k'e nègııdee sı nọ̀de gıts'àzııhdı,' edecheekeè gòhdı.

⁹ “Dọ sılàı nızọ̀ la k'e nègııdee sù gıts'àzeèdì ha eyı nègııde ekò satsọ́a degoo ı̀lè gıts'àzeèdì. ¹⁰ Dọ t'akwełò̀ọ̀ la k'e nègııde sı gıts'àzeèdì ha eyı nègııde ekò ededı denahk'e gıts'àzeèdì ha gııwọ ı̀lè, hanıkò ededı sı satsọ́a degoo ı̀lè gıghọt'ọ. ¹¹ Hazọ̀ elètłọ̀ gıts'àzeèdì t'á k'àowo ts'ò sọ̀gedı, ¹² hagedı, 'Eyı dọ

nɔɔde la k'e nègɔdee sɪ ɪlè sadzeè zɔ eghàlagɪdà. Goxɪ k'àhdzɔ la hazɔè weghàlats'ɪdà ne eyits'ɔ sadeè nàtsoo nɪ eghàlats'ɪdà hɔt'e. Hanikò ededɪ sɪ goxètɔ gɪts'àneehdì, gɪhdì.

13 “Eyɪ k'àowo hagòhdì, ‘Seàgɪɔ, naxɪts'ò ekɔ-le eghàlaehda nɪle. Satsɔɔ degoo ɪlè k'èxa eghàlaahda ha hanì elexè yatɪ ts'èhtsɪ ɪlè. 14 Naxɪsɔɔmbaà nìahwha xè naahdè. Dɔ nɔɔde la k'e nɪttɪ sɪ naxɪxètɔ wets'àʔeehdì ha dehwhɔ. 15 Xàè sesɔɔmbaà dàhɪe ha dehwhɔ sɪ sɪ sets'ò hoelɪ hɔt'e. Dɪ dɔ gɪts'ò nezɪ k'ehohʔa ha dehwhɔ t'à naxɪgha nezɪ-le nì?” gòhdì.

16 “Eyɪt'à amɪ nɔɔde geèhkw'ee sɪ t'akwe geèhkw'e ha, hanikò amɪ t'akwe geèhkw'ee sɪ nɔɔde geèhkw'e ha hɔt'e,” Zezì hadì goxè godo.

Zezì eɫàgɪhwhɪ ha k'achɪ yeghɔ gode

17 Zezì Jerusalem ts'ò etɪe ekò edecheekeè hoònɔ-daats'ò-nàke whatsɔɔ nègòɔwa gà gots'ò hadì, 18 “Jerusalem ts'ò ts'eedè ha. Ekɔ Dɔ-wet'àaʔaa-deè sɪ yahtɪ-gha-k'aodè eyɪts'ɔ Nòhtsɪ-yatɪ-k'ègedì-dɔ t'ègèhtè ha hɔt'e. Eɫàwɪ gha gɪsɪnɪyaehtɪ ha. 19 Eyɪ t'axɔɔ dɔ eyɪ-le xàʔaa t'ègèhtè ha. Gɪk'adaedè ha, nàgeehkwa ha eyɪts'ɔ dechɪet'aa k'e dexegɪhtsò ha, hanikò tai dzèè nɪdè nàidà ha,” Zezì gòhdì.

Ts'èko weza nàke Zezì ghòhk'èè geke ha nɪwɔ

20 Ekɪyèè k'e Zebedee wets'èkeè Zezì t'asɪ gogha hayele nɪwɔ t'à, edeza nàke xè Zezì ts'ò èhtɪa gà yets'ò nàgòɪghè.

21 Zezì yets'ò hadì, “Negha ayɪ dàhɪe ha seneehwhɔ?” yèhdì.

Eyit'à ts'èko hadı, “K'àowocho wheęlı nıdè seza ıle negà nàgòts'ehněe whedaà awıle eyits'q ıle negà gots'ıhts'q whedaà awıle,” yèhdi.

²² Zezi eyı ts'èko eyits'q weza ts'ò hadı, “Ayıı aahkèe sıı wek'èahsq nıle. Libò wets'q ehdq ha sıı wets'q aahdq ha dıı-le nı?” gòhdi.

“Hęęę, hats'ede ha dıı-le,” gıhdi.

²³ Zezi gots'q hadı, “Libò wets'q ehdq ha sıı naxı sıı wets'q aahdq ha hqt'e, hanıkò amıı segà nàgòts'ehněe wheda ha, eyits'q amıı segà gots'ıhts'q wheda ha sıı sıı sets'q hoęlı nıle. Amıı segà wheke ha sıı Setà hòt'a gogha sııgòqıà ıle hqt'e,” gòhdi.

²⁴ Wecheekeè hoònq sıı eyı ełechı nàke ayıı Zezi dagıhke ghq egıkw'o ekò gık'èch'a. ²⁵ Zezi edecheekeè ııq nègòqıa gà hagòhdi, “K'àowocho gııı sıı dq eyıı-le xàaa ts'q k'adahogedè, eyits'q gıcheekeè t'akwe geèhk'ee sıı, ededı sıı, dq ts'q k'adahogedè, wek'èahsq hqt'e. ²⁶ Hanıkò naxı sıı naxıxè hagòht'e ha nıle. Naxıta amıı t'asıı deè eı ha nıwq sıı naxıgha eghàlaedaa-dq eı ha hqt'e ²⁷ eyits'q naxıta amıı t'akwe wheda ha nıwq sıı naxıcheekeè eı ha hqt'e. ²⁸ Dq-wet'aaàa-deè ededı kò dq yegha eghàlageeda gha jq nııtıa nıle, hanıkò dq ts'adı xè dq gha eıàawı gha jq nııtıa hqt'e. Dq ıq gıhoıı gıghq nahoezhe gha eıàawı ha hqt'e,” Zezi edecheekeè gòhdi.

Dq nàke gıdàà goılee k'aat'ıı agejà

²⁹ Zezi eyits'q wecheekeè kòta Jerıcho ts'qò nageèhde ekò dq ıq gok'èè geède. ³⁰ Dq nàke gıdàà goılee sıı tııbàa geke. Zezi ekq naetıe ghq egıkw'o ekò nagıdzeh xè hagedı, “Gots'q K'àowo, Davıd Weza, etegòıhıı!” gedıı yagızeh.

31 Dọ lọ, “Ts'èwhùì aaht'e!” gògedi, hanìkò k'èdaà hòt'ò nagùdzeh, “Gots'ò K'àowo, David Weza, etegòìh₂!” gedù yagìzeh.

32 Zezì nùtla, gots'ò hadì, “Sets'ò laahtle. Ayì naxìgha dàhle ha Seahwhọ?” gòhdi.

33 Gits'ò hadì, “K'àowo, gogha xègaat'ì ha ts'ùwọ,” gùhdi.

34 Zezì ededzeè t'à etegòò₂ t'à godaà k'e whehdi. Ekòet'ì gidaà k'aat'ì ajà t'à Zezì k'ègeède.

21

Zezi t̄tsoa k'e Jerusalem nùtla

1 Zezì edecheekeè xè kòta Bethphaga ts'ò gọwà-le nùtla. Eyì kòta shìh Olivet weghòhk'eè gòzọ eyits'ọ Jerusalem ts'ò gọwà-le agòht'e. Zezì edecheekeè nàke ìdaà kòta Bethphaga ts'ò goèh₂à, 2 hagòhdi, “Ìdaà kòta ts'ò laahtle. Ekọ nìlaahtla et'ì t̄tsoa weza wexè eyi daet'ì weah₂ ha. Ìlah dagiahge gà, jọ sets'ò aghle. 3 Eyì ghọ dọ naxits'ọ gode nìdè, ‘Gots'ò K'àowo yet'à-at'ì ha nìwọ, ekòet'ì neghọ yeechi ha, hawèahdi nọò,” Zezì gòhdi.

4 Eyì hagòjàà sù nakwenàòzọ yeghọ goìde ìlè k'èè agode ha t'à agòjà. Dì hadì ìlè:

5 “*Jerusalem got'ì gits'ò du haahdi, 'Naxits'ọ k'àowocho ts'èwhùì nìwọ xè t̄tsoa weza k'e dawheda xè naxits'ọ nayahte,'*” nakwenàòzọ hadì ìlè.

6 Eyì t'à wecheekeè nàke ìdaà kòta ts'ò legeèhtla gà Zezì dàgòhdi sù k'èè eghàlagùdà. 7 Eyì t̄tsoa weza xè Zezì ts'ò nègeèchì. T̄tsoa eyits'ọ weza k'e edezeè nègùwa gà Zezì yek'e wheda. 8 Wenadaà dọ lọ edezeè t̄lì k'e nètègùwa eyits'ọ dọ mòhdaa

zorɪ lanu k'egɪzɪhì gà wenadaà tɪl k'e nègɪwa. ⁹ Dɔ lɔ Zezì nakweè giadè eyits'ɔ dɔ lɔ yek'èè giadè, yagìzeh xè hagedì,

“Hosanna! K'àowocho David Weza weghàsɔts'eedi!”

“Ededì gots'ò K'àowo dahxà nùtlaa sù wexè sìghà welè!”

“Hosanna! Nòhtsɪ weghàsɔts'eedi!” gedù yagìzeh.

¹⁰ Zezì Jerusalem nùtla ekò dɔ hazòò nìdahogùhdè, hagedì, “Dù dɔ, amì at'ì?” gedì.

¹¹ Dɔ Zezì k'èè k'egedèe sù hagedì, “Dù dɔ Zezì hɔt'e. Galilee nèk'e kòta Nazareth gots'ɔ nakwenàozòò hɔt'e,” gedì.

Zezì Nòhtsɪkò-gocho gà nùtla

¹² Zezì Nòhtsɪkò-gocho gà nùtla, ekò dɔ t'asù ełeghò nàgehdù sù hazòò xàgodeèzhì. Ladà k'e sòòm̄ba ehdagelee eyits'ɔ ladà k'e k'àba lanu gɪghò nàedù sù goghò kwìteyeèhde. ¹³ Hagòhdì, “Dù hanì dek'eèht'è hɔt'e: ‘Sekò yats'ehtu k'è gha gòzò hɔt'e,’ hanìkò naxì sù ‘egeezì-dòò gha kò’ gòwhahtsɪ hɔt'e,” gòhdì.

¹⁴ Eyì hagòjà t'axòò, dɔ gɪdaà goilee eyits'ɔ dɔ k'egedè-le sù hazòò Nòhtsɪkò-gocho gà Zezì ts'ò nègɪde t'à k'aat'ì agòòlà. ¹⁵ Yahtu-gha-k'aodèe eyits'ɔ Nòhtsɪ-yatù-k'ègedù-dòò Zezì Nòhtsɪkò-gocho gà eniyyah hòèhtsɪ gɪazì, eyits'ɔ chekoa dù hagedù yagìzeh, “Hosanna! k'àowocho David Weza weghàsɔts'eedi!” gedì gogùkw'o t'à, sù gɪgha nezì-le.

¹⁶ Zezì ts'ò hagedì, “Chekoa dàgedù sù gùkw'o-le nì?” gùhdì. Zezì gots'ò hadì, “Hèzè, geèhkw'ò. ‘Chekoa gɪwà t'à neghàsòhoedù anelà,’ hanì dek'eèht'èe sù wek'eyahtì-le nì?” gòhdì.

17 Eyɪ hagòjà tɪ'axqò gots'òò naèhtɫa, kòta Bethany ts'ò ajà. Eyɪ toò ekq ìtè.

Ts'i whegq

18 K'omqòdqò et'ì Jerusalem ts'ò naèhtɫa ekò sù bò waewù ajà. 19 Tɪlibàa ts'i nàɪza yaɪ t'à yets'ò èhtɫa, hanìkò wek'e jìecho whìle, ìt'òq zq wek'e whela. Eyit'à ts'i ts'ò hadì, “K'achì nekw'ìhchì k'e jìecho dehshe hqìlì ha-le!” hadì. Ekòet'ì ts'i whegqò ajà.

20 Wecheekeè eyɪ hagòjà gɪaɪ t'à sù gɪgha enùyah, hagedì, “Dànit'à dù jìechots'ì sù ìwhàq whegqò ajà?” hagedù dalegeehke.

21 Zezì gots'ò hadì, “Ehkw'ì anaxèehsì, naxìgha ehkw'ì-ahodì xè dù dahwhq-le nùdè jìechots'ì dàhlàa sù naxì sì haahle ha dù nùle. Eyɪ wenahk'e hòahstì ha dù-le. Dù shìh ts'ò dù haahdì, ‘Yèè tèè ts'ò adùle,’ dahdì nùdè wek'èè agode ha. 22 Naxìgha ehkw'ì-ahodì nùdè ayù gha yaahtù sù hotù naxìghòt'à ha hq't'e,” Zezì edecheekeè gòhdì.

Zezì amì dahxà at'ì?

23 Zezì Nòhtsìkò-gocho gà nùtɫa. Ekq dq hoghàehtq ekò yahtù-gha-k'aodè eyits'ò qhdah gùlù sù Zezì ts'ò geède, haghùhdì, “Ayù dahxà dù hanì eghàlajda? Amì hanì neghàhòìzq t'à anet'ì?” gùhdì dageehke.

24 Zezì gots'ò hadì, “Sì sì t'asù danaxeehke ha. Ek'èt'à sets'ò haahdì nùdè, amì wedahxà eghàlaehdaa sù naxìts'ò haehsì ha. 25 John-Baptist dq k'ètaldzù sù amì dahxà at'ì nqò? Yak'e godahxà at'ì hanì-le-ìdè dq dahxà at'ì?” gòhdì.

Eyɪ ghq elets'ò hagedì, “ ‘Yak'e godahxà at'ì,’ ts'edì nùdè ‘Dànìghq ehkw'ì adù weahwhq-le nqò?’

gòhdi ha. ²⁶ Ekò 'Dọ dahxà at'ì, ' ts'edi nɪdè dọ hazòò John-Baptist nakwenàòzọọ gùt'ì ne t'à t'asagogele ha sọni," elègeedi.

²⁷ Eyit'à Zezi ts'ò hagedi, "John-Baptist amì dahxà at'ì sù wek'èts'eezọ-le," gedi.

Zezi gots'ò hadi, "Hanì-ìdè sù sù amì dahxà dù hanì eghàlaehdaa sù naxits'ò haehsi ha-le," gòhdi.

Dọ weza nàke gɪgodì

²⁸ "Dù godi t'à naxìxè gohdo ha sù wedaàniàhdè. Dọ weza nàke gòhì ìlè. Edeza ìlè ts'ò hadi, 'Seza sets'ò jìecho goehshee k'è segha eghàlajà,' yèhdi.

²⁹ "Weza yets'ò hadi, 'Ìle, hahle ha-le,' yèhdi. Eyì t'axòò edek'eelì xè wìni elàdì ajà t'à eyì la ghàlajà.

³⁰ "Eyì dọ k'achì edeza eyì-le ts'ò èhtla, eyì sù hayèhdi. Eyì weza yets'ò hadi, 'Hẹzẹ, hahle ha,' yèhdi, hanìkò hayìlì-le.

³¹ "Eyit'à eyì weza nàke sù amì edetànì k'èè eghàlajà?" Zezi gòhdi.

Zezi ts'ò hagedi, "Edeza t'akwelòò dajhkee sù," gùhdi. Zezi gots'ò hadi, "Ehkw'ì anaxèehsi, sọm̄ba-nàgehtsì-dọò egedi-le eyits'ò ts'èkojì naxìkwe-t'ì Nòhtsì Wenàowoò k'èè hòzọọ goyageedè ha. ³² John-Baptist dànì ehkw'ì ts'eedaa t'à naxits'ò gojde ìlè, hanìkò naxìgha ehkw'ì adì-le. Ekò sọm̄ba-nàgehtsì-dọò eyits'ò ts'èkojì gìgha ehkw'ì-ahodi họt'e. Eyì naxìdaà hanàhòwo, hanìkò edek'eahì-le xè ehkw'ì adì weahwhọ-le.

Dèè-k'ègedì-dọò gɪgodì

³³ "K'achì godi eyì-le t'à naxìxè gohdo ha: K'àowo ìlè ededèè k'e jìechots'ì dehshe ha nèyìla. Eyì dèè wemọò kwe t'à kwì nawhezàà ayìlì, jìecho

tàtsqgeèh2ee k'è gòhtsɿ eyits'q wegodoo dɔ jìechots'ìì xoehdɿ ha dagòzɔq k'è gòhtsɿ. Eyɿ haàtɔq hayìlâ t'axqò dèè-k'ègedɿ-dqò gɿk'e eghâlaeda ha ededèè goghɔniyìzɔ, eyɿ t'axqò nɿwâ kòtaèhtlâ. ³⁴ Jìecho diidɿ agòjà ekò jìecho mòhdaa gɿgha nàhtsɿ gha edecheekeè mòhdaa ededèè k'e ts'ò goèh2à.

³⁵ “Hanìkò dɔ dèè k'ègedɿ sɿ wecheekeè da-gogɿachì. Ìè geèht'ɿ, Ìè èlâàgìhwho eyits'q Ìè kwe t'à èlâàgìhwho. ³⁶ K'àowo k'achɿ edecheekeè ekɔ ts'ò goèh2à, hanìkò k'achɿ dɔ dèè k'ègedɿ sɿ gots'ò nezìì eghâlagɿdâ-le. ³⁷ Nqòde t'à eyɿ k'àowo edeza ekɔ ts'ò yùh2à, edets'ò hadɿ, ‘Seza ts'ò nezìì nage2a ha ne,’ hadɿ.

³⁸ “Hanìkò dɔ dèè k'ègedɿ sɿ weza gɿazɿ ekò halègeedɿ, ‘Eyɿ k'àowo weza hɔt'e sɿ dɿ dèè wegghaelì agode ha. Èlâawets'èhwhɿ, hanì-ìdè wedèè goghaelɿ ha,’ gedɿ. ³⁹ Eyɿt'à dagɿachì gà eyɿ dèè gots'ò xàgeèhxà t'axqò èlâàgìhwho.”

⁴⁰ Zezì hadɿ goxè goado t'axqò, dagoehke, “Eyɿt'à eyɿ dèè ts'ò k'àowo ekɔ nòqtlâ nɿdè dèè-k'ègedɿ-dqò negezɿ-le sɿ dàgole ha?” Zezì gòhdɿ.

⁴¹ Zezì ts'ò hagedɿ, “Eyɿ dɔ negezɿ-le sɿ èlâàgòhde ha eyits'q dèè dɔ eyì-le goghònyìzà ha; jìecho diidɿ nɿdè mòhdaa gɿghâlè ha sɿ hanɿ dɔ ghònyìzà ha hɔt'e,” gùhdɿ.

⁴² Zezì gots'ò hadɿ, “Nòhtsɿ Nɿhtl'è k'e dɿ hanì dek'eèhtl'èè sɿ wek'eyaahtɿ-le nì:

‘Kwekò-gogehtsɿ-dqò kwe ɔgeèhk'aa sɿ eyɿ kwe denahk'e wet'âa2à whelɿ. Gots'ò K'àowo gogha hanì eghâladâ gogha enìyah diì,’ dek'eèhtl'è.

⁴³ “Eyɿt'à naxɿts'ò dɿ haehsɿ: Nòhtsɿ Wenàowoò k'èè hòzɔq sɿ naxìghɔ nàichɿ ha eyits'q dɔ eyì-le

wini k'èè eghàlageeda ha sù gıghaelı ha. ⁴⁴ Amı eyı kwe k'e nàakw'oo sù wedıholè ha, eyıts'ò amı eyı kwe wek'e nàakw'oo sù t'ası nadlı ha-le,” gòhđı.

⁴⁵ Yahtıı-gha-k'aodè eyıts'ò Pharısee gıllı sù Zezı hanı dọ xè godo gıkw'o ekò ededı goghò godeè-adı gık'èhoèhzà. ⁴⁶ Dageechı ha gıwò, hanıkò dọ Zezı k'èè k'egedè sù nakwenàozòq ne gıwhwhò t'à gots'ageejı.

22

Dọ honıdza gha nàsı holè wegodu

¹ Zezı k'achı godı t'à goxè godo, hadı: ² “Nòhtsı Wenàowoò k'èè hòzòq dı lanı họt'e: K'àowocho weza honıda ha yegha nàsı whehtsı. ³ Dọ goxè shègezhe ha sù edecheekeè gots'ò goèhzà. ‘Jò nàahdè,’ gògedı ha, hanıkò eyı dọ nàsı nàgedè ha gıwò-le.

⁴ “Eyıt'à k'àowocho k'achı edecheekeè ekò goèhzà, hagòhđı, ‘Eyı dọ gıts'ò dı haahđı: “Hòt'a nàsı holè ha. Gots'ò k'àowocho wets'ò ejie lek'aa ts'atà et'è ha wetagıwhwho. T'ası hazòq ts'atà whela ne t'à jò aahdè,” gıahđı, k'àowocho edecheekeè gòhđı.

⁵ “Hanıkò eyı dọ k'àowocho wecheekeè ts'ònegıhzà-le. T'ası ts'ò nageèhde; ıhè wets'ò dèè goehshee k'è ts'ò ajà eyıts'ò ıhè wets'ò nàedı k'è gòzòq ts'ò ajà. ⁶ Eyıts'ò dọ mòhdaa wecheekeè dagogıachı gà gogeèht'ı gà ɛ̀aàgogıhdè. ⁷ K'àowocho sù ıch'è. Edets'ò eghòq-dòq eyı dọ yecheekeè ɛ̀aàgogıhdè sù ts'ò agòòlà. Eyı dọ negezı-le sù godıhogèhtsı eyıts'ò gıkòta gok'egıhk'ò.

8 “Eyɪ tʰaxòè k'àowochò edecheekè gots'ò hadɪ, 'Seza honìdzaa sɪ wənàsɪ holè ha nìkw'o, hanìkò dọ goxè shègezhe ha ɲlèè sɪ negezɪ-le t'à jọ geedè ha dehwhò-le. 9 Tɪlɪ k'e ts'ò aahde. Ekọ dọ gɪahzɪ sɪ goxè nàsɪ ghọ shègɪzhe gɪahdɪ, gòhdɪ. 10 Eyɪt'à wecheekè tɪlɪ k'e ts'ò geède, dọ nezɪ eyɪts'ọ dọ nezɪ-le gogɪhɪzọọ sɪ nàgogɪhtsɪ. Eyɪt'à kọ gocho nàsɪ holèè sɪ goyɪ dọ dàgòòzọ agòjà.

11 “K'àowochò goyaèhtɪ, dọ hazọọ eyɪ geèhkw'ee sɪ gonɪ k'etlò ekò dọ ɲlè goht'ọ nezɪ t'à-at'ɪ-le gota wheda yaɪ. 12 Yets'ọ hadɪ, 'Seàgɪɔ, seza honìdza họt'e. Eyɪt'à dànìghọ goht'ọ nezɪ t'à-aat'ɪ-le?' yèhdɪ. Eyɪ dọ aɪdì whìle.

13 “Eyɪt'à k'àowochò edecheekè gots'ò hadɪ, 'Wɪlà eyɪts'ọ wekè ełèahzha gà mọht'a xàweahxà. Edɪ tógòt'òò sɪ ekọ ts'ò aweahle; ekọ dọ getse xè dagɪza ha.'

14 “Dọ ɪọ gɪkayaetɪ, hanìkò mọhdaa zọ goxè geèhkw'e ha gɪts'ìhchì,” Zezì hadɪ goxè godo.

Pharisee gɪlɪ sɪ Zezì geèhdzà

15 Zezì hadɪ goxè goado tʰaxòè Pharisee gɪlɪ sɪ whatsọọ nègɪde gà ełets'ọ gogede. Dageehke t'à geèhdzà ha gɪwọ. Edahxọ ekọ-le xàyaɪhtɪ nɪdè weyatɪ t'à gɪk'e nìdahogeezà ha ełexè yatɪ gèhtsɪ.

16 Gicheekè eyɪts'ọ Herodian gɪlɪ mọhdaa Zezì ts'ọ gogeèhɪzà. Zezì ts'ọ hagedɪ, “K'àowo, ehkw'ɪ zọ goɲde wek'èts'eezọ, eyɪts'ọ Nòhtsɪ Wənàowò ghọ ehkw'ɪ dọ hoghàhtọ. Dọ dàhòt'ɪ agɪt'ee sɪ negha wet'àazà-le t'à, dọ ayɪ geèhkw'ọ ha gɪwọ sɪ k'èè goɲde nɪle. 17 Eyɪt'à dɪ weghọ dāneewọ gots'ọ hɪdɪ. K'àowodeè Caesar, sọmɪba wets'ats'eehdɪ sɪ asɪ eyɪ negha ehkw'ɪ ne?” gɪhdɪ.

18 Hanikò ekò-le xàyahtı ha gı̄hwı̄hò t'à agedu sù Zezì gok'èezò. Eyıt'à gots'ò hadı, “Degai daahtsı kò wek'èè aahda nı̄le! Ayı̄ıha seahdzà xè seyati t'à sek'e nı̄dahoahzà ha dahwhò? 19 Satsòqà dèe-ts'ò-k'àowo wets'àzahdı sù weghàıhdà,” gòhdı. Eyıt'à satsòqà degoo gı̄ghàèchì. 20 Zezì gots'ò hadı, “Amı̄ wekwı̄ eyıts'ò wı̄zı dek'e whezò?” gòhdı.

21 “K'àowodeè Caesar,” gı̄hdı.

Eyıt'à Zezì gots'ò hadı, “Hanı̄-ıdè ayı̄ı k'àowodeè wets'ò ne sù weghàahle, eyıts'ò ayı̄ı Nòhtsı wets'ò ne sù Nòhtsı ghàahle,” gòhdı.

22 Eyı̄ı hadı sù gı̄gha enı̄yah t'à gıts'òqò nageèhde.

Sadducee gı̄lı̄ı sù Zezì geèhdzà

23 Eyı̄ı dzeè k'e Sadducee gı̄lı̄ı sù mòhdaa Zezì ts'àgede. İdaà nı̄dè dọ naidà ha sù gı̄gha ehkw'ı̄-ahodı-le. Zezì eyı̄ı ghò dageehke ha gı̄wò t'à gıts'àwhede. 24 Hagedı, “K'àowo, Moses dı̄ı hanı̄ gogha nàowo enı̄ıtl'è: ‘Dọ wezaa gòhı̄-le et'ı̄ı ełàawı̄ hanikò wets'èkeè ı̄ıàà eda nı̄dè wechı̄ yets'èkeè nayı̄chı̄ ha họt'e, edı̄ıde gha chekoa nı̄le ha họt'e, dek'eèhtı̄'è. 25 Ełechı̄ lòhdı̄ gòhı̄ ı̄le ts'edı̄. Gı̄ıde t'akwelòqò ts'èko ı̄hchı̄, hanikò wezaa gòhı̄-le-t'ı̄ı ełı̄wo. Eyıt'à wechı̄ yet'ò whedaa sù yets'èkeè xè honòqdzà. 26 Ededı̄ sı̄ ełı̄wo, eyıts'ò wechı̄ tai t'à whedaa eyı̄ı sı̄ hajà, eyıts'ò lòhdı̄ geet'eè hazòq gı̄xè hagòjà. 27 Nqode ts'ò ts'èko ededı̄ sı̄ ełı̄wo. 28 Eyıt'à dọ naidàa dzeè k'e nı̄dè eyı̄ı ts'èko ełechı̄ lòhdı̄ hazòq goxè họt'ı̄ı ne t'à amı̄ı ts'èkeè ełı̄ ha?” gedı̄ı Zezì dageehke.

29 Zezì gots'ò hadı, “Nòhtsı̄ Nı̄ıtl'è eyıts'ò Nòhtsı̄ enı̄yah t'à wegħa dı̄ı-le sù wek'èhoahsò-le t'à, ekò-le naxı̄gha ehkw'ı̄-ahodı̄. 30 Dọ naidàa dzeè k'e

nɔ̀dè elexè honìgedè ha nùle, yak'eet'ɔ̀ lagɔ̀t'e ha hɔ̀t'e. ³¹ Dɔ̀ ełajidèe nagidà ha sɔ̀ eyɔ̀ ghɔ̀ naxɔ̀dɔ̀hɔ̀: Nòhtsɔ̀ dàdu sɔ̀ wek'eyaahɔ̀-le nì? ³² Edeghɔ̀ du hadɔ̀ ɔ̀lè: 'Abraham Wenòhtsɔ̀, Isaac Wenòhtsɔ̀ eyɔ̀ts'ɔ̀ Jacob Wenòhtsɔ̀ aht'e,' dek'eèht'è. Eyɔ̀t'á dɔ̀ ełajidè gha Nòhtsɔ̀ eł nùle, dɔ̀ geedaa sɔ̀ gha Nòhtsɔ̀ eł hɔ̀t'e," Zezi gòhdi.

³³ Dàni dɔ̀ hoghàehtɔ̀ sɔ̀ dɔ̀ hazɔ̀ gɔ̀kw'o ekò weyatɔ̀ sɔ̀ gɔ̀gha enɔ̀yah dɔ̀.

Nàowo denahk'e wet'áazà deè

³⁴ Zezi, Sadducee gɔ̀lɔ̀ sɔ̀ agɔ̀di while agòòlà ghɔ̀ egɔ̀kw'o ekò Pharisee gɔ̀lɔ̀ sɔ̀ ełègɔ̀de. ³⁵ Gɔ̀ts'ɔ̀ dɔ̀ ɔ̀lè Nòhtsɔ̀ Nɔ̀ht'è k'èhoezɔ̀ deè sɔ̀ Zezi daehke t'á yeèhdzà. ³⁶ "K'àowo, Moses wenɔ̀ht'è gots'ɔ̀ ayɔ̀ nàowo denahk'e wet'áazà?" yèhdi.

³⁷ Zezi yets'ɔ̀ hadɔ̀, " 'Naxɔ̀zeè hazɔ̀ t'á, naxɔ̀dàzɔ̀hɔ̀ sɔ̀ t'á, eyɔ̀ts'ɔ̀ naxɔ̀nì sɔ̀ t'á Nòhtsɔ̀ weghɔ̀niahtɔ̀ ha hɔ̀t'e.' ³⁸ Eyɔ̀ nàowo t'akwelòò whezɔ̀ sɔ̀ denahk'e wet'áazà hɔ̀t'e. ³⁹ Nàowo wek'èè whezɔ̀ sɔ̀ du hanì dek'eèht'è: 'Edeghɔ̀niahtɔ̀ k'èè naxèot'ɔ̀ gɔ̀ghɔ̀niahtɔ̀ ha hɔ̀t'e.' ⁴⁰ Moses wenɔ̀ht'è eyɔ̀ts'ɔ̀ nakwenàozɔ̀ gɔ̀nɔ̀ht'è hazɔ̀ eyɔ̀ nàowo deè nàke sɔ̀ ghɔ̀ agedɔ̀ ɔ̀lè," Zezi gòhdi.

Christ wèts'edɔ̀ sɔ̀ amɔ̀ weza hɔ̀t'e?

⁴¹ Pharisee gɔ̀lɔ̀ sɔ̀ ełègà nàgeèhza ekò Zezi da-goehke, ⁴² "Christ wèts'edɔ̀ sɔ̀ weghɔ̀ dàahwhɔ̀? Amɔ̀ weza ne?" gòhdi.

"K'àowocho David Weza ne," gɔ̀hdi.

⁴³ Zezi gots'ɔ̀ hadɔ̀, "Hanì-ɔ̀dè dàni ghɔ̀ k'àowocho David Yedàyeh Nezi dahxà 'sets'ɔ̀ K'àowo' yèhdi, dek'eèht'è. K'àowocho David yeghɔ̀ du hadɔ̀ ɔ̀lè:

44 'Gots'ò K'àowo, sets'ò K'àowo ts'ò hadi, Amì nets'ò xànegiṛaa sù hazòò gighòìhnè anehle gots'ò, nàgòts'ehnéè segà wheeda, dek'eèhtl'è.

45 K'àowocho David 'sets'ò K'àowo' yèhdì, hanì dek'eèhtl'è nìdè dànì yeza elì welì?" Zezì gòhdì.

46 Agudì whìle agejà. Ììzhagùlù agedle ha giwò-le t'à, ekò gots'ò t'asì ghò Zezì dageehke-le agejà.

23

Zezi k'aodèe goghonatiṛo

¹ Eyì tì'axòò Zezì dò hazòò eyits'ò edecheekeè ts'ò dui hadi: ² "Nòhtsì-yatù-k'ègedì-dòò eyits'ò Pharisee giṛù sù Moses wenjhtl'è dahxà gogede.

³ Eyit'à gik'èaht'e eyits'ò dànaxègedì k'èè eghàlaahda. Hanìkò dànì dò hoghàgeehtò k'èè geeda niile t'à, dànì k'ehogezaa sù gixèahzì-le. ⁴ Xeh nedàa dò gha gehtsì lanì, hanìkò ededì nagìage ha giwò-le.

⁵ "Dò nadaà zò nezì k'ehogeza. Hòtl'ò-yagehtù-dòò ats'ùt'e dò hagogùhwhò ha giwò t'à gít'à yagehtù-tòà edek'e gehlaa sù nechà agehzi eyits'ò edezeèlò wekwè nedè agehzi. ⁶ Nàsì holè-ìdè ìdaà daèhchì whelaa eyits'ò elègehdeè-kò goyì dò wet'àazàa gha daèhchì whelaa sù k'e geèhk'w'e ghageewì.

⁷ Kòta k'egedè nìdè dò gots'ò nezì nageza xè 'K'àowo' gògedì gìgha nezì.

⁸ "Hanìkò naxì sù dò 'K'àowo' naxègedì naxeguzì ha-le. K'àowo ìlè zò naxits'ò họt'e, naxì hazòò elèot'ì aah't'e. ⁹ Eyits'ò dò wuzì 'setà' wèahdì ha-le. Gotà ìlæt'ee zò gòhì, yak'e wheda họt'e. ¹⁰ Eyits'ò 'hoghàehtò-dòò' naxègedì naxeguzì ha-le. Dò ìlè zò dò hoghàgoehtò elì họt'e, eyì sù Christ họt'e.

¹¹ Naxita gots'ò dò denahk'e wet'àazàa sù naxìgha

eghàlaedaa-dòò elì ha. ¹² Amì edeghò xàhodì sù edeghò ììzhagùlìì agedle ha, eyits'ò amì k'èewèè'tì k'èè edaa sù weghò xàdahodì ha.

¹³⁻¹⁴ “Naxì Nòhtsì-yatì-k'èahdì-dòò eyits'ò Pharisee yàahhì sù naxìgha hoilà nechà ha. Degai daahstì kò wek'èè aahda nùle! Nòhtsì Wenàowò k'èè hòzòò sù dò goyagedè ch'à dò gùts'òòhk'e eniahchì. Naxì goyaahdè nùle eyits'ò dò goyats'ùdè gùwò kò goyagedè agiahle-le.

¹⁵ “Naxì Nòhtsì-yatì-k'èahdì-dòò eyits'ò Pharisee yàahhì sù naxìgha hoilà nechà ha. Degai daahstì kò wek'èè aahda nùle! Hazòò nèk'e eyits'ò tì sù k'e k'ehoahwho. Dò ìlàet'ea naxìnàowò k'èè eda ha dahwhòò sù hak'eaht'ì. Eyì dò wegòahzò nùdè naxìnahk'e wehìza weahstì.

¹⁶ “Naxìdaà goìlee kò dò k'egìahzì t'à naxìgha hoilà nechà ha. Dò gùts'ò dù haahdì, ‘Dò Nòhtsìkò-gocho wùzì t'à yatì nàtsoo whehtsì nùdè wet'àazà nùle. Hanìkò sòòmbaekwo Nòhtsìkò-gocho k'e whelaa t'à yatì nàtsoo whehtsì nùdè edeyatì k'èdì ha hòt'e,’ dahdì. ¹⁷ Naxì sù ezhìne laah't'e, ehkw'ì nàniahdè-le. Ayì denahk'e wet'àazà? Nòhtsìkò-gocho hanì-le-ìdè sòòmbaekwo Nòhtsìkò-gocho k'e whelaa t'à degai ìhlè? Nòhtsìkò-gocho sù denahk'e wet'àazà hòt'e. ¹⁸ Eyits'ò dù haahdì hòt'e: ‘Kwe-ladà k'e Nòhtsì ts'ò t'asì k'èek'òò sù eyì ladà wùzì t'à dò yatì nàtsoo whehtsì nùdè wet'àazà nùle,’ dahdì, ‘Hanìkò Nòhtsì ts'ò t'asì k'èek'òò sù t'à yatì nàtsoo whehtsì nùdè edeyatì k'èdì ha hòt'e,’ dahdì. ¹⁹ Ehkw'ì nàniahdè nùle. Ayì denahk'e wet'àazà? Kwe-ladà, hanì-le-ìdè t'asì kwe-ladà k'e wek'eahk'ò t'à degai ìhlè? Kwe-ladà sù denahk'e wet'àazà hòt'e.

²⁰ Eyìt'à amì kwe-ladà t'à yatì nàtsoo whehtsì nùdè

t'asì hazòò wek'e whelaa sɪ t'à yatɪ nàtsoo whehtsɪ hɔt'e. ²¹ Eyɪts'ò amì Nòhtsɪkò-gocho t'à yatɪ nàtsoo whehtsɪ sɪ eyɪ kò-gocho zò t'à yèhtsɪ nùle hanìkò amì yeyì nàdè sɪ t'à yatɪ nàtsoo whehtsɪ hɔt'e. ²² Eyɪts'ò amì yak'e t'à yatɪ nàtsoo whehtsɪ nùdè Nòhtsɪ wedaèhchɪcho eyɪts'ò amì yek'e whedaa sɪ t'à yatɪ nàtsoo whehtsɪ hɔt'e.

²³ “Naxɪ Nòhtsɪ-yatɪ-k'èahdì-dòò eyɪts'ò Pharisee yàahɪ sɪ, sɪ naxɪgha hoìla nechà ha. Degai daahtsɪ kò wek'èè aahda nùle! It'ò hazòò xàzaa nàahtsɪ sɪ wets'ò hoòno ìlè Nòhtsɪ ghàahzà. Hanìkò nàowo wet'aaazà sɪ ts'òniyahzà-le. Dɪ sɪ nàowo wet'aaazà hɔt'e: ehkw'ɪ elesɪnìyats'ehtɪ, etelets'eèzɪ eyɪts'ò elets'ò ehkw'ɪ ts'eedaa. Eyɪ nàowo weghàlaahda ha hɔt'e ìlè eyɪts'ò hòt'a ayì nezɪ weghàlaahdaa sɪ, wedè aahle ha-le. ²⁴ Naxɪ sɪ naxɪdaà goilee kò dɔ k'egiahzɪ! T'asì aahdòò sɪ weta ts'o nechà-lea xàahchɪ, hanìkò ejie nechàa nàlaahɪ.

²⁵ “Naxɪ Nòhtsɪ-yatɪ-k'èahdì-dòò eyɪts'ò Pharisee yàahɪ sɪ naxɪgha hoìla nechà ha. Degai daahtsɪ kò wek'èè aahda nùle! Libò eyɪts'ò kw'à weka zò nezɪ wek'enaahse, hanìkò naxɪdzeè yì aahdì-le xè t'aahwhò k'èè zò aahda. ²⁶ Naxɪ Pharisee yàahɪ sɪ naxɪdaà goilee laah't'e. Naxɪlibò eyɪts'ò naxɪkw'à nezɪ weyì wek'enaahse ha hɔt'e, hanì-dè weka sɪ degoò ade ha.

²⁷ “Naxɪ Nòhtsɪ-yatɪ-k'èahdì-dòò eyɪts'ò Pharisee yàahɪ sɪ naxɪgha hoìla nechà ha. Degai daahtsɪ kò wek'èè aahda nùle! Kwe yì dɔkw'òò whelaa k'è enìht'èti degoo t'à goat'èe laah't'e. Mòht'a zò nezɪ wègaat'ɪ, hanìkò weyì dɔkw'òò ìhɪ whela. ²⁸ Eyɪ lanì ehkw'ɪ aahda k'èè naxègaat'ɪ, hanìkò

naxɪdzeè yì t'aats'òò hoahs'ì k'èè aahda eyits'ò
hoḥḥ-nàowoò k'èè nàniahdè.

²⁹ “Naxɪ Nòhtsɪ-yatù-k'èahdì-dòò eyits'ò Pharisee
yàahḥḥ sù naxɪgha hoìla nechà ha. Degai daahsɪ
kò wek'èè aahda nùle! Naxɪ sù nakwenàòzòò
gɪgha kwe yì dòkw'òò whelaa k'è gòahsɪ eyits'ò
dò ehkw'ì geeda ḷlèè sù gɪkw'òò k'è nezḥḥ sùigoahzì.
³⁰ Edeghò dḥ haahdì: ‘Gocho geeda, ekìyèè k'e
ts'ḥdà nḥdè gocho gɪxè nakwenàòzòò èlààts'ehde
ha-le ḷlè.’ ³¹ Haahdì ghàà naxɪcho nakwenàòzòò
èlààgoghḥdèè sù gɪts'ìhòò-dòò aah't'e edèahdì,
eyit'à edek'e nìdahoah't'à hòt'e. ³² Eyit'à hot'èè,
naxɪcho gihòḥḥ deghàà weghàlaahda!

³³ “Naxɪ sù wehḥḥ weza laah't'e! Wehḥkò
ts'ò anaxedle ch'à edaxàahdè ha dahwhò
nì? ³⁴ Nakwenàòzòò, dò goghḥzòò eyits'ò dò-
hoghàehtòò-dòò naxits'ò agehḥ ha. Mòhdaa
èlààgiahde xè dechḥet'aa k'e gideàhstò ha, mòhdaa
èlègehḥdèè-kò goyì gɪk'eahkwa ha, eyits'ò kòta
yàgòlaa gɪkaahwhò gà dagiahza ha. ³⁵ Eyit'à dḥ nèk'e
dò hazòò ehkw'ì geedaa èlààgoghḥdèè sù eyi hazòò
gha naxisìnyàetì ha hòt'e. Abè èlààwìgwo gots'ò,
nakwenàòzòò Berekiah weza Zechariah èlààwìgwo
hahwa gots'ò, dò nezḥḥ hazòò èlààgoghḥdèè ḷlèè sù
k'èxa naxisìnyàetì ha hòt'e. (Zechariah Nòhtsɪkò-
gocho eyits'ò kwe-ladà wek'e Nòhtsɪ ts'ò t'asì
k'èek'òò sù wege èlààwèahwho ḷlèè.) ³⁶ Ehkw'ì
anaxèehsɪ, naxɪ dòḥḥ aah't'ee sù eyi hazòò naxits'ò
hagode ha.

³⁷ “Jerusalem got'ḥḥ, nakwenàòzòò naxits'ò adlàa
sù naxɪ kwe t'à èlààgiahde hòt'e. K'àba edezaa
edḥts'òò t'ì'a gòhàà lanaxehḥ ha t'aats'òò hahwhò

kò naxi haahwhọ-le. ³⁸ Hoti aàhkw'ọ, naxikò gokw'ọọ gòzọọ agode ha. ³⁹ K'achị seahị ha niile. 'Gots'ọ K'áowo wedahxà nìtlaa sù wexè sìghà họt'e,' seahdi gots'ọ k'achị seahị ha-le," Zezi gòhdi.

24

Christ jọ ts'ọ anade ha nìkw'o nìdè ayi ghàà wek'èhoedzọ ha

¹ Zezi Nòhtsìkò-gocho gots'ọọ naèhtla ekò wecheekeè gits'ọ geède, hagiùhdi, "Wajida, eyi kò-gocho sù wèdaat'ì," giùhdi. ² Zezi gots'ọ hadi, "Eyi kò-gocho wèdaat'ì wèghàahda ni? Ehw'ì anaxèehsì, kwe ìè kò ełeka dawhela ha niile, hazọọ hodàet'ì ha họt'e," gòhdi.

³ Zezi shìh Olivet gòyeh ekọ wheda ekò wecheekeè whatsqọ gits'ọ-ède, hagiùhdi, "Dàht'e-ìdè hagode ha sù gots'ọ haidi, eyits'ọ nọode dzeè jọ anaade ha nìkw'o nìdè ayi ghàà wek'èts'eezọ ha?" wecheekeè giùhdi.

⁴ Zezi gots'ọ hadi, "Hoti kexoahdi, naxìghoyagùzà sọọ. ⁵ Dọ lọ sùzì t'à-aget'ì xè 'Christ aht'e,' gedi ha eyits'ọ dọ lọ ghoyageezà t'à gogha ehkw'ì agedi ha. ⁶ Ełegegọ ghọ aàhkw'o ha, hanikò weghọ dahjì-le. T'akwèlọ eyi hazọọ hagode ha họt'e, hanikò ekòet'ì nọode dzeè k'e nèhkw'ì ha niile. ⁷ Dii nèk'e dọ hazọọ xàzaa ełegegọ ha. Hazọọ gots'ọ bò whìle agode ha eyits'ọ dèè hòt'ò nàgòidà ha. ⁸ Eyi hazọọ hagode ha sù ts'èko wezaa gòhè ha nìkw'o nìdè t'akwèlọ wègha eya xèhoiwù sù eyi lagode ha họt'e.

⁹ "Ekìyèè k'e nìdè k'aodèè t'aaanaxegìile ha. Danaxegìhza xè ełàanaxegìhde ha. Sì sets'ihzọ

dii nèk'e dọ hazòò naxıdzagııhwhọ ha. ¹⁰ Ekııyeè k'e dọ ıgıgha ehkw'ı-ahodı-le agode ha, eyıts'ọ k'aodèe ghàlegıle ha eyı xè eledzagııhwhọ ha họt'e. ¹¹ Eyıts'ọ nakwenàozọọ ehkw'ı agedı-le ıgı agode ha, dọ ıgı ghoyagee?à ha. ¹² De?òò dọ ıgı nàowohıı zọ gııwọ agode ha t'à dọ ełeghınegeètı-le agode ha. ¹³ Hanıkò amıı nọode ts'ò weggha ehkw'ı-ahodıı sıı edaxàeda ha. ¹⁴ Hazòò nèk'e Nòhtsı Wenàowoò k'èè hòzọọ wegodıı nezıı dọ hoghàgogeehtı ha. Hanı-ıdè dọ hazòò godı nezıı k'ègeezòò agode ha eyı t'axòò-ıdè nọode dzeè nèhòkw'ı ha.

¹⁵ “Nakwenàozọọ Daniel t'asııhıı ghọ ııt'è ıleè sıı asıı wenaahdı? (Amıı yek'eyahtıı sıı yenıedi weli.) Eyı t'asııhıı sıı degaı k'è gòzọọ goyıı nàıza ha, eyı wets'ıh?ò degaı k'è gòzọọ sıı tsıgowı ha. ¹⁶ Ekııyeè k'e nıdè dọ Judea nèk'e nàgedèe sıı shıhta ts'ò kwıgııhdè. ¹⁷ Eyı dzeè k'e dọ edekò dahmò ka wheda nıdè wekò goyıı t'asıı whe-laa ts'ò hodàwetla-le. ¹⁸ Eyıts'ọ dọ ededèè k'e eghàlaeda nıdè edezeè nıızah ha edekò nọòwetla-le. ¹⁹ Eyı dzeè k'e nıdè ts'èko chekoa xè hotıı geeda-le eyıts'ọ bebıa t'ògeht'ò ageh?ıı sıı, sıı gıxè hoıla ha họt'e! ²⁰⁻²¹ Ekııyeè k'e kwıahdè nıdè dọ hazòò sıı dagııza ha t'à Nòhtsı Dzeè k'e agode ha-le eyıts'ọ xo k'e agode ha-le gha yaahtı. Dıı nèè hòèlı gots'ọ dıı dzeè ts'ò dọ hahıt'ò dagııza while, eyıts'ọ k'achı hanagode ha nıle. ²² Eyı hagode ha sıı wegghonahọt'eè adla-le nıdè dọ wıızıı edaxàeda ha nıle. Hanıkò amıı Nòhtsı gòıhchıı sıı gıgha dze ıgı-lea adle ha. ²³ Ekııyeè k'e nıdè dọ naxıts'ò dıı hagedı nıdè, 'Christ ıgı wheda!' hanı-le-ıdè 'Yeè wheda,' hagedı nıdè, naxıgha ehkw'ı agıdı-le. ²⁴ Dọ

mòhdaa hogets'i t'à dũ hagedi ha, 'Christ aht'e,' hanì-le-ıdè 'Nakwenàoꝛꝛò aht'e,' hagedi xè eniıyah nechàa hogehtsı ha. Dọ ghọdageehnè ha dũ-le nıdè Nòhtsı dọ gòıhchı sı eyı kò goghọdageehnè ha. ²⁵ Hanìkò hagode kwe naxıts'ò haehsı sı hotı wenaahdi nọ.

²⁶ "Eyıt'à, 'Ekı-kà nèk'e ekọ wheda,' dọ naxıts'ò hagedi nıdè, ekọ aahdè-le. Hanì-le-ıdè, 'Jọ kọ goyı wheda,' gedı nıdè naxıgha ehkw'ı agudı-le. ²⁷ K'àbatsòò gots'ò kò-naıtı'ı nıdè dàà ts'òhk'e dọ nàgedèe sı ededı kò gezi ha; Dọ-wet'áàꝛàa-deè jọ ts'ò anajà nıdè eyı lagode ha. ²⁸ Edı t'asıweè whedaa sı ekọ tatsògàa elèghdè họt'e.

²⁹ "Hanì dọ gıxè hoıla tı'axòò-t'ı sa daaꝛa-le agode ha, adzèzah xè togoòtı'ò agode ha, eyıts'ò whò hazòò hodàetı'ı xè yat'a hòtı'ò nàgòidà ha.

³⁰ "Eyı dzèè k'e Dọ-wet'áàꝛàa-deè yat'a wègoèhtı'ı ha eyıts'ò dũ nèk'e dọ hazòò geejı xè getse ha. Dọ-wet'áàꝛàa-deè eniıyah t'à nàtso xè k'oh k'e nııtıa gezi ha. ³¹ Dechıshı hòtı'ò dedı ekıyeè k'e nıdè, Dọ-wet'áàꝛàa-deè edeyak'eet'ı dũ nèk'e hazòò welọ ts'ò gohꝛa ha, Nòhtsı dọ gòıhchı sı nàgogehtsı ha.

³² "Jìechots'ı wèghàà dũ hanì hoghànaxeehtọ: Ts'ı wets'ıhchı dezhi-le at'ı xè wets'ò ıt'òà xàlaekè nıdè hòt'a ımbè agode ha ts'ò whaà-le wek'èts'eezọ họt'e. ³³ Eyı xèht'èè t'ası hazòò ghọ goıhdee sı wèghàahdaà aahjà nıdè wèghàà eyı dzèè ts'ò nıwà-le nèhòkw'o họt'e wek'èahsọ ha. ³⁴ Ehkw'ıanaxèhsı, ekıyeè k'e dọ geedaa sı eyı hazòò hagode kwe elààgede ha nıle. ³⁵ Yak'e eyıts'ò dèè whıle agode ha họt'e, hanìkò seyatı wıꝛı sı whıle ade ha nıle.

Ayù dzèè k'e agode ha sù wèk'èhoedzò nùlè

³⁶ “Dò wùzì ayù dzèè k'e agode ha sù yek'èezò nùlè, yak'eet'ì kò gík'èezò nùlè, eyits'ò Nòhtsì Weza ededì kò yek'èezò nùlè, hanìkò Nòhtsì-Gotà ededì zò yek'èezò hòt'e. ³⁷ Dò-wet'àazàa-deè nùtla nùdè t'akwe Noah dù nèk'e nàidè ekò dànì dò gùdàa sù eyì xèht'eè lagode ha. ³⁸ Dèè te teèt'ì kwe dò shègezhe, gedò, eyits'ò elexè honìgedè ìlè. Noah elàcho yìetla gots'ò hagiàt'ì. ³⁹ Gìxè dàgode ha gík'èezò-le, hòtsaa gìxè dèè te teèt'ì, dò hazòtò tì t'à efaàgùdè. Dò-wet'àazàa-deè nùtlaa dzèè k'e nùdè hotù eyì lagode ha hòt'e. ⁴⁰ Ekìyèè k'e dò nàke dèè k'e eghàlageadaa sù ìlè nìwùtè ha, eyits'ò ìlè àida ha. ⁴¹ Eyits'ò ts'èko nàke elexè lè nàgeedee sù ìlè nìwùtè ha, eyits'ò ìlè àida ha.

⁴² “Eyit'à kexoahdì! Ayù dzèè k'e naxits'ò K'àowo jò nùtla ha sù wèk'èahsò nùlè. ⁴³ Eyit'à dù wedaàniàhdè: Edahxò dò wèkò enìxàgùzhì ts'ùdì. Dò wèkò gòzòqò sù ayù sadzèè k'e eezì-dò yekò enìxèzhì ha yek'èezò nùdè, wèkò enìxàgeezhì ch'à kexoehdì ha ìlè. ⁴⁴ Naxì sì, Dò-wet'àazàa-deè ayù sadzèè k'e wexaahì-le sù k'e nùtla ha ne t'à, wegga ts'atà dahkw'e ha hòt'e.

⁴⁵ “Dò nezù aahì xè goahsò k'èhoahza. Eyì hanù dò sù wets'ò k'àowo edecheekeè hazòtò ts'ò k'àowoò ayele ha. Weghò shèts'ezhee gùwò nùdè goghàzeedì ha. ⁴⁶ Wets'ò k'àowo nòtla nùdè wecheekeè hanì yegha eghàlaeda yazì nùdè, eyì dò wexè sìghà ha hòt'e. ⁴⁷ Ehw'ì anaxèehsì, eyì k'àowo sù t'asì hazòtò wets'ò sù yets'ò k'àowo ayele ha. ⁴⁸ Ekò edahxò eyì dò wejù t'à, edets'ò dù hadì, 'Sets'ò k'àowo whaà ts'ò wewhìlè,' ⁴⁹ eyit'à

k'àowo wecheekeè dagòòhza eyits'ò ededı shètı xè yedò zò k'alawo. ⁵⁰ Wets'ò k'àowo dàht'e nòòtla ha yexaelı-le dzeè k'e hotsaa nùtla ha. ⁵¹ K'àowo hòt'l'ò nàyeekwa ha eyits'ò dọ degai degeetsı sù gota whedaà ayele ha. Ekò dọ getse xè gıgha hoıla ha.

25

T'eekoa hoònò gıgodı

¹ “Ekııyeè k'e nıdè Nòhtsı Wenàowoò k'èè dı lagode ha: T'eekoa hoònò t̄èèk'òò xè xàgeède gà mòht'a dọzhı honıda ha sù k'enageèhı. ² T'eekoa sılàı sù gogıızò-le eyits'ò sılàı sù gogıızò. ³ T'eekoa gogıızò-le sù t̄èèk'òò edexè k'egele, hanıkò t̄èh dez'òò k'egele-le. ⁴ Ekò t'eekoa gogıızòò sù t̄èèk'òò eyits'ò t̄èh dez'òò edexè k'egele. ⁵ Eyı dọ honıda ha sù whaà gık'eènaèhı ts'ıhıò, begeèxı agejà t'à geète.

⁶ “Totanı nııòò ekò dọ whezeh, hadı: ‘Dọ honıda ha sù nùtla ha nıkw'o! Jò weda lãã nıahdè!’ hadı.

⁷ “Ekòet'ıı t'eekoa haz'òò ts'ıgıdè, edets'ò t̄èèk'òò nezıı dèk'ò agıılà. ⁸ T'eekoa gogıızò-le sù t'eekoa gogıızòò ts'ò hagedı, ‘Gots'ò t̄èèk'òò nadaakwe t'à, t̄èh mòhdaa goghãahdı,’ gògedı.

⁹ “Hanıkò t'eekoa gogıızòò sù gots'ò hagedı, ‘İle, hats'ele ha dıı, haz'òò gogha t̄èh degħàà ade ha-le. Edegha t̄èh dọ ghò nãahdı,’ gògedı.

¹⁰ “T̄èh nãgeehdı ha ekò geède gıtl'ax'òò dọ honıda ha sù eyı nùtla. T'eekoa ts'atà gıdageèhk'ee sù nãsı hołè ha eyı dọ xè kò goyageède gà enıgıghè.

11 “Sìghaɪwaa tʰaxò tʰeekoa gogɪzò-le sù eyi nègɪde, hagedi, ‘K’àowo! K’àowo! Gots’ò enìxàchì!’ gedi.

12 “Hanìkò gots’ò hadi, ‘Ehkw’i aehsɪ, naxik’èehsò-le,’ gòhdi.

13 “Eyit’à edexoahdi! Ayì dzeè k’e eyits’ò ayì sadzeè k’e hagode ha sù wek’èahsò nùle,” Zezi hadi goxè godo.

K’àowo eyits’ò wecheekeè tai gɪgodì

14 Zezi hadi, “Nòhtsɪ Wenàowoò k’èè dɪ hani hòzò ha: Dò ahxee ìè t’asɪ gòwà ts’ò kòtaetla kwe dò hazò yegha eghàlaidèe sù gokayaɪhtɪ gà t’asɪ hazò wets’ò sù ts’ò k’ahogedè agòòlà. 15 Sɪlài-lemì satsòà dekwoo edecheekeè ìè ghàɪla, k’achɪ nàke-lemì satsòà dekwoo edecheekeè ìè ghàɪla eyits’ò k’achɪ, ìè-lemì satsòà dekwoo edecheekeè ìè ghàɪla. Dànì nezɪ eghàlageeda k’èè satsòà dekwoo gotaàwhela. Eyì tʰaxò nɪwà kòtaehtla. 16 Wecheekeè sɪlài-lemì satsòà dekwoo weghòzhaa sù ekòet’ì eyi sòmba t’à eghàlaidà. Yet’à sɪlài-lemì satsòà dekwoo dezòatlo whehtsɪ. 17 Eyì xèht’èè wecheekeè nàke-lemì satsòà dekwoo weghòzhaa sù yet’à nàke-lemì satsòà dekwoo dezòatlo whehtsɪ. 18 Hanìkò wecheekeè ìè-lemì satsòà dekwoo weghòzhaa sù dèè yì gòzà ayìlì gà edets’ò k’àowo wesòmbaà wek’èhodì ha dèè goyì yɪwa.

19 “Whaà hoòwo tʰaxò eyi dò gɪts’ò k’àowo nòotla t’à wesòmbaà dàgɪlaa sù yeghò dagoehke. 20 Wecheekeè sɪlài-lemì satsòà dekwoo weghòzhaa sù wexètlo sɪlài-lemì yèhtsɪ sù hazò edets’ò k’àowo gà nèyɪwa, hayèhdi, ‘Sets’ò k’àowo, sɪlài-lemì satsòà

dekwoo t'à eghàlaihda asèneelà jìè. Jò weghàida, eyi wet'à k'achì sɿlà-lemì whihtsɿ,' yèhdi.

21 “Wets'ò k'àowo hayèhdi, ‘Secheekeè nezɿì anet'e, nezɿì eghàlaneanà! T'asìì ɿò-lea t'à nezɿì eghàlaneanà k'èxa t'asìì ɿò gha k'àìwoò anehle ha. Sexè nìnà welè!' yèhdi.

22 “Wecheekeè nàke-lemì satsòà dekwoo weghòzhaa sìì ededì sì edets'ò k'àowo ts'ò èhtla, hayèhdi, ‘Sets'ò k'àowo, nàke-lemì satsòà dekwoo t'à eghàlaihda asèneelà. Jò weghàida, eyi wet'à k'achì nàke-lemì whihtsɿ,' yèhdi.

23 “Wets'ò k'àowo yets'ò hadì, ‘Secheekeè nezɿì anet'e, nezɿì eghàlaneanà! T'asìì ɿò-lea nezɿì weghàlaneanà k'èxa t'asìì ɿò gha k'àìwoò anehle ha. Sexè nìnà welè!' yèhdi.

24 “Eyi t'axòò wecheekeè jìè-lemì satsòà dekwoo weghòzhaa sìì edets'ò k'àowo ts'ò èhtla, hayèhdi, ‘K'àowo, dò dìì anet'e nek'èehsò. T'asìì dehshe gha t'asìì dèè k'e nèneela-le kò, wets'ò t'asìì dèhshòò sìì ìhchì. 25 Nets'àehjì t'à dèè goyì nesòòmbaà nàehzì. Jò nesòòmbaà hazòò whela,' yèhdi.

26 “Wets'ò k'àowo hayèhdi, ‘Secheekeè ɿnɿì anet'e xè gots'ɿdì. Dò dìì aht'e sek'èizò. T'asìì dehshe gha t'asìì nèehla-le kò wets'ò t'asìì dèè k'e dèhshòò sìì ìhchì. 27 Dò dìì aht'e sek'èizò nɿdè dànìghò sesòòmbaà, sòòmba-dehshee-kò nèneela-le nòò? Hanì-ìdè jò anahjà nɿdè sesòòmbaà eyits'ò sòòmba wetaekw'ɿ sìì elèxè naihchì ha jìè,' yèhdi.

28 “Eyi t'à k'àowo edecheekeè eyì-le gots'ò hadì, ‘Wesòòmbaà weghò niahwha. Secheekeè hoònò-lemì satsòà dekwoo wets'ò sìì weghàahle,' gòhdi.

29 Amì t'asìì wets'ò sìì t'asìì de:zòatɿò weghàzhe

ha họt'e, hanì-ìdè t'asì de zòatìq wets'q ade ha. Hanìkò amì t'asì wets'q-le sù t'asì lq-lea wets'q kò weghò ìchì ha họt'e. ³⁰ Eyì secheekeè wet'aa zà-le sù togoòt'ò gòzòq ts'ò xàweahxà. Ekò dọ getse xè gìgha hoìla ha, 'k'àowo gòhdì," Zezì hadì goxè godò.

Gosiniyaetu dzeè k'e nide

³¹ Zezì hadì, "Dọ-wet'aa zà-de è enìyah t'à nàtso xè nùitla nide, wets'q yak'eet'jì gixè at'ì ha, eyits'q yak'e gots'q k'àowocho elì xè ededaèhchìcho k'e wheda ha. ³² Dì nèk'e dọ hazòq xà zaa wenadaà lèlè elègehde ha. Sahzòq eyits'q ejie lats'igewa lanì dọ hazòq lats'igòwa ha. ³³ Sahzòq hazòq nàgòts'ehné nègòwa ha eyits'q ejie hazòq gots'ìhts'q nègòwa ha.

³⁴ "Eyì t'axòq-ìdè k'àowocho dọ nàgòts'ehné nàgeèhzaa sù gots'ò dì hadì ha, 'jò aahde, Setà naxìxè sìghà anìwò họt'e. Dì nè hòelì gots'q Nòhtsì Wenàowoò k'èè hòzòq naxìda sìnìhòt'òq sù ts'ò goyaahde. ³⁵ Bò ghaehwhì ekò t'asì ghò shèhtì seghàahdì jìlè. Tì ghaehwhì ekò tì seghàahdì jìlè. Naxìkòta xàhtò ehì ekò naxìkò ts'ò asèahlà jìlè. ³⁶ Goht'q sets'q-le ekò goht'q seghàahlà jìlè. Eyaehì ekò sek'èahdì jìlè. Eyits'q dọ-danìlāa-kò whìhda ekò sets'àwhaahde jìlè,' hagòhdì ha.

³⁷ "Dọ ehkw'ì geedaa sù gits'ò dì hadì ha, 'Gots'ò K'àowo, dàht'e bò ghajwì t'à newàts'jìdì nòq? Dàht'e tì ghajwì t'à tì neghàts'jìdì nòq? ³⁸ Dàht'e gokòta xàhtò nelì t'à gokò ts'ò anets'jìlā nòq? Dàht'e goht'q nets'q-le t'à goht'q neghàts'jìlā nòq? ³⁹ Dàht'e eyanelì nets'a zì nòq? Eyits'q dàht'e dọ-danìlāa-kò wheèda t'à nets'àts'ede nòq?' hagedì ha.

40 “K'àowocho hagòhdi ha, 'Ehkw'i anaxèehsɿ, sechɿ dek'aʒì elɿ sɿ wègha ayì dàahlàa sɿ sɿ segha haahlà hɔt'e,' gòhdi ha.

41 “Eyɿ tɰ'axòò-ɿdè k'àowocho dɔ gots'ɿhts'ò nàgeèhzaa sɿ gots'ò hadɿ ha, 'Sets'òò naahdè, naxìxè hoilà hòʒò ha hɔt'e. Welò whìle ts'ò kò dèk'òò wehɿ eyits'ò weyak'eet'ɿ gɿdagòʒò sɿ ts'ò aahde. ⁴² Segha ayì dàahlà k'exa naxits'ò hagode ha. Bò ghaehwhɿ ekò t'asɿ wèghò shèhtɿ seghàahdì-le ɿlè. Tɿ ghaehwhɿ ekò t'asɿ ts'edò seghàahdì-le ɿlè. ⁴³ Naxìkòta xàhtò ehɿ ekò naxìkò ts'ò asèahlà-le ɿlè. Goht'ò sets'ò-le ekò goht'ò seghàahlà-le ɿlè. Eyaehɿ ekò eyits'ò dɔ-daniɿlaa-kò whɿhda ekò sets'àwhaahde-le ɿlè,' gòhdi ha.

44 “Ededɿ sɿ gɿts'ò hagedɿ ha, 'Gots'ò K'àowo, dàht'e bò eyits'ò tɿ ghajwɿ nets'aʒì nòò? Dàht'e gokòta xàhtò nelɿ nòò, dàht'e goht'ò nets'ò-le nòò, dàht'e eyanelɿ eyits'ò nedaàtò nòò? Eyits'ò dàht'e seè nets'àts'ɿdì-le nòò?' gùhdi ha.

45 “K'àowocho hagòhdi ha, 'Ehkw'i anaxèehsɿ, dɿ dek'aʒì gɿɿ nàgòts'ehnéè nàgeèhzaa sɿ gɿgha t'asɿ haahlà-le nɿdè sɿ segha t'asɿ haahlà-le hɔt'e,' gòhdi ha.

46 “Eyɿ dɔ gots'ɿhts'ò nàgeèhzaa sɿ welò whìle ts'ò dagɿza ha, hanìkò amɿ ehkw'i edaa sɿ welò whìle ts'ò eda ha,” Zezì hadì goxè godo.

26

Zezi elàgùhwhi ha sɿnhogìzà

¹ Zezì eyɿ hazòò hanɿdì ghò nòot'e tɰ'axòò edecheekè ts'ò hadɿ, ² “Dzèdèè Passover agode ts'ò nàke dzèè whìle wek'èahsò hɔt'e. Ekɿyèè k'e

nɔ̀dè Dɔ̀-wet'aaʔaa-deè k'aodèe tɔ̀'aàgɔ̀htè ha eyɔ̀ts'ɔ̀ dechɛt'aa k'e wedɔ̀tsò ha,” gòhdi.

³ Ekɔ̀iyèè k'e yahtɔ̀-gha-k'aodèe eyɔ̀ts'ɔ̀ ɔ̀hdah gɔ̀lɔ̀lɔ̀ sɔ̀ yahtɔ̀-wet'aaʔaa-deè, Calaphas wɔ̀yeh, wekò go-cho elègɔ̀de. ⁴ Zezi elààgɔ̀hwhɔ̀ ha gɔ̀wɔ̀ t'à, dànì dɔ̀ naàhtɔ̀ dageechɔ̀ ha sɔ̀ ghɔ̀ gogede. ⁵ Hanìkò elèts'ɔ̀ hagedɔ̀, “Dzèdeè Passover ekɔ̀iyèè k'e ats'ɔ̀le. Hats'ɔ̀lɔ̀ nɔ̀dè dɔ̀ nɔ̀dahogɔ̀hdè ha sɔ̀nì,” gedɔ̀.

Ts'èko Zezi k'e yik'eeɔ̀'òo ayɔ̀lɔ̀

⁶ Ekɔ̀iyèè k'e kòta Bethany Zezi Simon wekò wheda ɔ̀lè. (Simon gokwò tàda t'à eyaelɔ̀ ɔ̀lè.) ⁷ Ekò ts'èko kwetɔ̀q yɔ̀ yik'eeɔ̀'òo dètɔ̀ k'ehtɔ̀ xè goyaèhtɔ̀. Zezi ladà k'e shètɔ̀ ts'òet'ɔ̀ ajà gà yik'eeɔ̀'òo yekwì k'e ayɔ̀lɔ̀.

⁸ Wecheekèè eyɔ̀ ts'èko hajà gɔ̀aɔ̀ ekò gɔ̀gha nezi-le, elèts'ɔ̀ hagedɔ̀, “Ayɔ̀ha eyɔ̀ yik'eeɔ̀'òo t'asɔ̀ kaà-le naɔ̀yèèht'ɔ̀? ⁹ Sòòmba ɔ̀ k'èxa weghɔ̀ nàedi gà eyɔ̀ sòòmba dɔ̀-teèt'ɔ̀ ghàyele ha ɔ̀lè,” elèts'ɔ̀ hagedɔ̀.

¹⁰ Ayɔ̀ ghɔ̀ gogedee sɔ̀ Zezi yek'èezɔ̀ t'à gots'ɔ̀ hadɔ̀, “Ayɔ̀ha dɔ̀ ts'èko ts'ò sɔ̀hadi? Segha t'asɔ̀ nezɔ̀ hayɔ̀lɔ̀ hɔ̀t'e. ¹¹ Dɔ̀-teèt'ɔ̀ sɔ̀ t'aats'ɔ̀ naxìxè geeda ha hɔ̀t'e, hanìkò sɔ̀ sɔ̀ t'aats'ɔ̀ naxìxè whɔ̀hda ha nɔ̀le. ¹² Dɔ̀ yik'eeɔ̀'òo sezɔ̀ k'e naɔ̀yèèht'ɔ̀ sɔ̀ sekw'òò nɔ̀tɔ̀ dzèè daà ayɔ̀lɔ̀ hɔ̀t'e. ¹³ Ehw'ɔ̀ anaxèehsɔ̀, edɔ̀ nèk'e segodɔ̀ nezɔ̀ t'à elèxè gogedoo sɔ̀ dɔ̀ ts'èko segha ayɔ̀ dàyɔ̀lɔ̀ sɔ̀ weghɔ̀ elèxè gogedo ha hɔ̀t'e. Ayɔ̀ dàyɔ̀lɔ̀ sɔ̀ dɔ̀ gɔ̀nadi ha hɔ̀t'e,” gòhdi.

Zhidàà Zezi k'aodèe got'ayɔ̀htɔ̀

14 Eyɪ tɪ'axqò wecheekeè hoònq-daats'ò-nàke gots'q ɲè, Zhɪdàà-Iscariyot wiyeh sɪ yahtɪ-gha-k'aodèe ts'ò èhtɪa, 15 hagòhɪ, “Zezi naxɪtɪ' àèhte k'èxa dàtɪq sòqmba sets'àzahɪ ha?” gòhɪ. Eyɪt' à taènq satsòq degoo gɪgha gɪhtà gà gɪghàɪwa. 16 Ekò gots'q Zhɪdàà dànɪ Zezi k'aodèe gotɪ' ààyehtè ha sɪ gha naèhɪ.

Zezi edecheekeè xè shètɪ

17 Passover dzèqè xèhòqòwo ekò Zezi wecheekeè dageehke, hagedɪ, “Edɪɪ nàsɪ Passover ghò shètɪ ha? Negha sɪgots'ele ha neewq nì?” gɪhɪ.

18 Zezi gots'ò hadɪ, “Jerusalem ts'ò aahdè, ekq dɒ ɲè ts'àahdè, wets'ò haahɪ, ‘Gots'ò K'àowo dɪ hadɪ: Segha nèhòkw'ɪ ts'ò whaà-le agòjà. Nekò secheekeè gɪxè Passover gha nàsɪ ehtsɪ ha, hadɪ, hawèahɪ,” gòhɪ. 19 Eyɪt' à Zezi dàgòhɪ sɪ k'èq wecheekeè eghàlagɪdà. Ekq Passover gha nàsɪ sɪnìhogɪq.

Wecheekeè ɲè k'aodèe tɪ' ààyɪhtɪ

20 Xèhts'ò agòjà ekò Zezi eyɪts'q wecheekeè hoònq-daats'ò-nàke shègezhe ha ladà gà nègɪde.

21 Shègezhe ekò Zezi hagòhɪ, “Ehkw'ɪ anaxèehsɪ, ɲè naxɪta whedaa sɪ k'aodèe tɪ' ààsɪhtè ha,” gòhɪ.

22 Wecheekeè sɪ gɪgha dɪ agòjà, eɛk'èdaà Zezi ts'ò hagedɪ, “K'àowo, sɪ asɪdɪ-le nì?” gɪhɪ.

23 Zezi hagòhɪ, “Amɪ sexè kw'àyɪq yɪ lèt'è tenaɪhtsoo sɪ k'aodèe tɪ' ààsɪhtè ha. 24 Hotɪ Nòhtsɪ Nɪhtɪ'è k'e dànɪ dek'eèhtɪ'è k'èq Dɒ-wet'àazàa-deè eɛàawɪ ha hɒt'e, hanikò amɪ k'aodèe gotɪ' ààyehtè ha sɪ wegħa hoɪla nechà ha hɒt'e. Eyɪ dɒ wegòhɪ-le nɪdè denahk'e wegħa nezɪ ha ɲè,” gòhɪ.

25 Zhidàà, Zezì k'aodèe t'laàyehtë ha sù, hadì, “K'àowo, sɪ asɪ̀dɪ-le nì?”

Zezì yets'ò hadì, “Hęzę, nɪ anèehsɪ,” yèhdi.

26 Shègezhe ekò Zezì lèt'è nùchɪ gà yek'eèyayhtɪ. Eyɪ t'axòò lèt'è tàyyzhì, edecheekeè goghàyɪdì, hadì, “Dù lèt'è ààhchɪ, weghò shèahzhe. Dù sezhiì họt'e,” gòhdi.

27 Eyɪ t'axòò libò neyyìhgè gà yek'eèyayhtɪ eyɪts'ò k'achɪ edecheekeè goghàyìhgè, hadì, “Wets'ò aahts'è. 28 Dù sedoò sù wet'à nakenahòdɪ họt'e. Dò lò gha sedoò xàit'ɪ, eyɪ wet'òò gihòɪ gìghò nahoezhe ha họt'e. 29 Ehkw'ɪ anaxèehsɪ, dù nèk'e k'achɪ dù jìetì naxìxè nahdò ha-le. Setà wenàowoò k'èè hòzòò wexèhòòwo nùdè naxìxè jìetì wegòò ehdò ha,” gòhdi.

30 Shɪ gɪajɪ t'axòò shìh Olivet gòyeh ts'ò geède.

Peter Zezì k'èezò-le hadì ha

31 Ekò geèhkw'e ekò Zezì gots'ò hadì, “Dù toò et'ìì sets'ò dànàhòwo ha t'à naxɪ hazòò sets'òò kwɪahdè ha. Dànì dek'eèht'èe sù wek'èè agode ha:

'Sahzòq-k'èdì-dòò nàweeht'ì ha eyɪts'ò sahzòq hazòò ehkègeh?à ha,' dek'eèht'è.

32 Hanìkò naihà t'axòò nùdè naxɪnakweè Galilee nèk'e ts'ò ahde ha,” gòhdi.

33 Peter yets'ò hadì, “Dò hazòò nets'òò nageèhde kò sɪ nek'èè k'ehda ghò naht'è ha nùile,” yèhdi.

34 Zezì yets'ò hadì, “Ehkw'ɪ anèehsɪ, dù toò k'àba ezeh kwe, taà-eh't'aa sek'èzò-le nùdì ha họt'e,” yèhdi.

35 Hanìkò Peter yets'ò hadì, “Nexè ełahwhɪ ha nòò kò, nek'èehsò-le dehsɪ ha nùile,” yèhdi. Wecheekeè hazòò, ededɪ sɪ, hagedɪ.

Zezi sù wegħa dùi xè Nòhtsı ts'ò yahti

³⁶ Eyı t'axqò Zezi edecheekeè xè Gethsemana gòyeh ts'ò geède, gots'ò hadı, “Jq naahzı. Yahdaà nèehtła gà yahti ha,” gòhdi. ³⁷ Peter eyıts'q Zebedee weza nàke edexè goòwa. Sù wegħa dùi agòjà, hagòhdi, ³⁸ “Sù segha dùi t'à ełahwhı ha lanı. Jq sedaahkw'e, kexoahdi,” gòhdi.

³⁹ İdaà gqòwà-lea nùttła, dèè k'e nàgòıhgè xè hadıı yahti, “Setà, dùi-le nıdè dı t'asıı wet'à dàıhzaa sù sets'qò anele. Hanıkò sını k'èè welè-le; nını k'èè welè,” Zezi hadıı yahti.

⁴⁰ Yahti t'axqò edecheekeè tai goghq nòqtła ekò geète nqò. Peter ts'ò hadı, “İlè sadzea kò sexè ts'ıgoahdi ha dùi nı? ⁴¹ Hoıı naxıdàèht'è ch'à edexoahdi xè yaahti, hanı-ıdè hoıı naxıdàèht'è hale. Naxıts'q ıni ehkw'ı anıwq hanıkò wek'èè aahda ha wèhoedi-le,” gòhdi.

⁴² Zezi k'achı yahti ha ekq naèhtła, hadıı yahti, “Setà, dı wet'à dàıhza ha sù wedè adle ha dùi nıdè, nını k'èè welè,” Zezi hadıı yahti.

⁴³ Edecheekeè goghq nòqtła ekò sù begeèxı t'à k'achı gete nqò. ⁴⁴ K'achı İdaà gqòwà-lea nùttła, tai t'à yahti, dàdı ılèè sù k'achı hanaedi.

⁴⁵ Eyı t'axqò decheekeè gots'ò naèhtła, hagòhdi, “İlaà wheahte nı aah't'e? Hòt'a Dq-wet'aaazàa-deè sù hoıı-hogehtsı-dqò t'aàgıhtè ha nıhqqwo. ⁴⁶ Nıàhdè, nats'ıudè. Amıı hoıı-hogehtsı-dqò ghàsıhtè ha sù jq nùttła,” Zezi gòhdi.

Zezi gııhchi

⁴⁷ İlaà Zezi edecheekeè gots'ò gode et'ıı wecheekeè hoònq-daats'ò-nàke gots'q ılè, Zhıdàà wıyeh, eyı nùttła. Dq ıq behcho eyıts'q dechı

k'egelee wexè nègùde. Yahtu-gha-k'aodèe eyits'ò qhdah gùlù sù dọ eyi ts'ò gogùhza. ⁴⁸ Zhidàà, Zezi k'aodèe gotl'aàhtè ha sù, dọ gixè aget'ù ts'ò dù hadi ìlè, “Dọ wehts'ù sù eyi wèahchì,” gòhdi ìlè. ⁴⁹ Zhidàà ekòet'ù Zezi ts'ò èhtlā gā yets'ò hadi, “Sets'ò K'àowo, nexè sìghà welè,” yèhdi gā yùts'ì.

⁵⁰ Zezi yets'ò hadi, “Àgìā, ayì dānele gha anet'ù sù ìwhàà hanele,” yèhdi.

Eyit'à dọ hazòò Zezi gā nàgòìhwho, dagiachì gā negùchì. ⁵¹ Eyì hagòjà ekò Zezi wecheekeè ìlè behcho xàechì gā yahtu-wet'āazāa-deè wecheekeè ìlè yedzeèbāa dachùhwho.

⁵² Zezi yets'ò hadi, “Nets'ò behcho deyì nāichì. Amì behcho t'à-at'ù sù behcho t'à ełāwì ha họt'e. ⁵³ Setà weehkè nùdè ekòet'ù yak'eet'ù ìlèakw'eènq-lemì sets'ò ayele ha wek'èahsò-le nì? ⁵⁴ Eyì weehkè nùdè, Nòhtsì Nìhtl'è k'e ayì dek'eèhtl'èe sù wek'èè agode ha niile,” Zezi yèhdi.

⁵⁵ Eyì tì'axòò Zezi dọ nègùdee sù ts'ò hadi, “Ayìha behcho eyits'ò dechì sets'ò k'eahlè? Ełets'egò gha aht'ì dahwhò nì? Dzè taàt'eè Nòhtsìkò-gocho gā dọ hoghàehtò ìlè, hanìkò sèahchì-le ìlè. ⁵⁶ Hanìkò nakwenàozòò gùnhl'è k'èè agode ha t'à dù hagode ha t'ùt'e,” gòhdi. Eyì tì'axòò wecheekeè hazòò gits'òò natimògeèhde, eyits'ò nakwìgeède.

Zezi weghò nàyaeti

⁵⁷ Dọ Zezi dagiachì sù yahtu-wet'āazāa-deè, Caiaphas, wekò ts'ò geèhchì. Nòhtsì-yatù-k'ègedi-dòò eyits'ò qhdah gùlù sù ekò ełègùde. ⁵⁸ Peter ìdè sìghāwāà gok'èè etlè, yahtu-wet'āazāa-deè wekò gā kwekwù nawheza ts'ò gok'èè nìtlā. Ayì dàgot'ì

yek'èezò ha nıwò t'à goyaèhtla gà enı̀tò-k'ègedı̀-
dòò gogà dèhkwà.

⁵⁹ Yahtı̀-gha-k'aodèe eyıts'ò k'aodèe yàgı̀lı̀lı̀
hazòò Zezi ɛ̀laàgı̀hwhı̀ ha gı̀wò. T'ası̀ı̀ı̀ t'à Zezi
k'e nı̀dahogeezà ha dò dageehke. ⁶⁰ Dò lò gonadaà
nègı̀ı̀de, gı̀ghò hogets'ı̀ kò t'ası̀ t'à gı̀k'e nı̀dahogeezà
ha gogı̀hòò-le.

Nòòde t'à dò nàke gogı̀ı̀de, hagedı̀, ⁶¹ “Eyı̀ dò dı̀ı̀
hadı̀ ı̀lè, ‘Nòhtsı̀kò-gochò wedı̀hohtsı̀ ha eyıts'ò tı̀ı̀
dzeè k'ehòòwo nı̀dè nagohtsı̀ ha, ’ hadı̀ ı̀lè,” gedı̀.

⁶² Eyı̀t'à yahtı̀-wet'àazàa-deè nı̀ıtla gà Zezi ts'ò
hadı̀, “Dò neghò dàgedı̀ sı̀ı̀ wek'e xàyahtı̀ ha-le
nı̀? Dò ayı̀ı̀ nek'e nı̀dahogeezàa sı̀ı̀ wegghò dàı̀dı̀ ha?”
yèhdi. ⁶³ Hanikò Zezi xàyahtı̀-le.

Eyı̀t'à yahtı̀-wet'àazàa-deè hayèhdi, “Nòhtsı̀ edaa
sı̀ı̀ wı̀zı̀ dahxà gots'ò ehkw'ı̀ goı̀de. Nòhtsı̀ Weza,
Christ anet'e nı̀dè gots'ò haı̀dı̀,” yèhdi.

⁶⁴ Zezi yets'ò hadı̀, “Hèzè, nı̀ haı̀dı̀ ne. İ̀daà nı̀dè
Dò-wet'àazàa-deè Nòhtsı̀ t'ası̀ı̀ weggha dı̀ı̀-le sı̀ı̀ yegà
nàgòts'ehnèe whedaa weahzı̀ ha. İ̀dòò yak'e gots'ò
k'oh xè nı̀ıtla ha,” yèhdi.

⁶⁵ Hadı̀ t'à yahtı̀-wet'àazàa-deè sı̀ı̀ wek'èch'a t'à
edezeè tı̀ı̀hđlà gà dò hazòò ts'ò hadı̀, “Nòhtsı̀ k'èch'a
xàyahtı̀ hodeè! Hòt'a k'achı̀ dò gı̀k'e nı̀dahogeezà-
le kò. Naxı̀ xàè weyatı̀ı̀ ààhkwo hòt'e. ⁶⁶ Dàni
wesı̀nı̀yaahı̀ ha dahwhò?” gòhdi.

“Dàdı̀ sı̀ı̀ k'èxa ɛ̀laàwı̀ ha hòt'e,” gedı̀.

⁶⁷ Eyı̀t'à wı̀nı̀ k'e geezè eyıts'ò nàgeeht'ı̀.
Dò mòhdaa nàgeekà xè ⁶⁸ hagìhdi, “Christ,
nakwenàòzòò anet'e nı̀dè amı̀ nàı̀ı̀ht'ı̀ı̀ sı̀ı̀ gots'ò
haı̀dı̀,” gìhdi.

Peter Zezi k'èezò-le hadı̀

⁶⁹ Ekìyèè k'e Peter eyi kò gocho gà mòht'a wheda ìlè. T'eekoa eyi eghàlaedaa sì yegà nùtla hayèhdi, “Nì sì Galilee got'ì Zezì xè anet'ì ìlè,” yèhdi.

⁷⁰ Hanìkò dọ hazọ̀ gonadaà hadi, “Ìle, sị aht'ì nùle. Ayì ghọ aɔdu sì wek'èehsọ-le,” yèhdi.

⁷¹ Eyì t'axọ̀ xàgoò?àa k'è gà nùtla. K'achì t'eekoa eyi-le ekọ yaɔ t'à dọ eyi nàgeèhzaa sì gots'ọ hadi, “Du dọ, Nazareth got'ì Zezì xè at'ì ìlè,” gòhdi.

⁷² K'achì yatì nàtsoo t'à Peter hadi, “Ìle, sị aht'ì nùle! Eyì dọ wek'èehsọ nùle!” hadi.

⁷³ Whaà-lea t'axọ̀ dọ mọhdaa eyi nàgeèhzaa sì Peter ts'ọ geède, hagiìhdi, “Ehkw'ì t'à, wecheekè ìlè anet'e ne, neyatì ghàà wek'èts'eezọ,” giìhdi.

⁷⁴ Peter yatì nàtsoo t'à hadi, “Ehkw'ì aehsì-le nùdè wek'èxa segha hoìla welè. Eyì dọ wek'èehsọ nùle!”

Hadì ts'ọet'ì k'àba whezeh. ⁷⁵ Hanì et'ì Peter, Zezì dàdì ìlè sì yenadi. “K'àbacho ezeh kwe, taà-eh't'aa sek'èizọ-le nùdì ha,” yèhdi ìlè. Peter xàèhtla gà sì ededzeè t'à ìtsè.

27

Zhìdàà dadèhdi

¹ K'omòdọ̀ et'ì yahtì-gha-k'aodè eyits'ọ qhdah giìlì sì Zezì ẹ̀lawa ha gisniyahtì. ² Wìlà ẹ̀fèet'ì agiìlà t'axọ̀ ekọ gots'ọ nageèhchì gà k'awo Pilate t'aa giìhtì.

³ Zhìdàà, Zezì k'aodè got'ì aayiìhtì sì, Zezì ẹ̀lagaehwhì ha gisniyahtì yeghọ ìkw'o ekò wegga diì xè edek'eelì. Eyì t'à yahtì-gha-k'aodè eyits'ọ qhdah giìlì sì gots'ọ naèhtla gà satsọ̀ degoo goghọ̀yìwa. ⁴ Hagòhdi, “Dọ ekọ-le eghalajda-le

kò sòmba k'èxa naxit' àwihiti t' à hoju hòwhihiti," gòhdi.

"Ni nets'ò hoèli ne," giìhdi.

⁵ Eyit' à Zhidàa sòmba Nòhtsikò-gocho goy-ayeèhde gà t'asii dadèhdi.

⁶ Yahtu-gha-k'aodèe sòmba negiwa gà elets'ò hagedi, "Dii sòmba wet' à dọ ełòwo ne t' à Nòhtsikò-gocho gha sòmba-tòò yi tsiiwa nide gonàowoò k'èch'a ha họt'e," hagedi. ⁷ Elets'ò gogede t' à eyi sòmba t' à kwet-ehtsi-dòò ghò dèè nàgeehdi ha gedi. Eyi dèè k' e dọ eładi gikw'òò whe-laa k' è gogehtsi ha. ⁸ Eyit' à eyi dèè sii Akeldama giìhdi. (Giyati k' èè "Dèè k' e Edoò ajà" gedi-agedi.) ⁹ Eyi sii nakwenàozòò Jeremiah weyati k' èè agode ha t' à agòjà, dii hadi ilè: "Eyi taenọ satsọa degoo negiwa. Eyi sòmba haatọò k' èxa Israel got'ii gik' e niizọ họt' e. ¹⁰ Eyits'ò eyi sòmba t' à kwet-ehtsi-dòò ghò dèè nàgeehdi. Nòhtsi dàsèhdi sii wek' èè eghalagida," hadi dek' èèht' è.

K' àowo Pilate Zezi siniaehiti

¹¹ Ekiiyèè k' e Zezi k' àowo Pilate nadaà nàwo. K' àowo Pilate dayeehke, hayèhdi, "Israel got'ii gha k' àowocho anet' e ni?"

Zezi yets'ò hadi, "Heze, dàidi sii k' èè họt' e," yèhdi.

¹² Yahtu-gha-k'aodèe eyits'ò qdah giili sii Zezi k' e nìdahogihzọ ekò gots'ò t' asadi-le ilè. ¹³ Eyit' à k' àowo Pilate dayeehke, "Nek' e nìdahogeezà, asii giikw' o?" yèhdi. ¹⁴ Zezi k' e nìdahogeezà kò yeghọ wiiizi xayahiti-le t' à, Pilate wegga sii eniiyah dii.

¹⁵ Dzèdeè Passover k' e nide dèe-ts'ò-k' àowo ginàowoò k' èè dọ ilè wedaetọò sii dọ ts'ò xàetlaa ayezi. Amii ayele ha sii dọ hazọò ededi dọ

gìhchì agohzì. ¹⁶ Ekìyeè k'e doju Barabas wiyeh wedaàniṭṭò ɪlè. ¹⁷ Eyit'à dọ hazọ̀ ẹlexè mọht'a nàgèhza ekò k'àowo Pilate gots'ọ hadi dagoehke, “Ami naxits'ọ xàetlāà awehle ha dahwhọ: Barabas hanì-le-ɪdè Zezi, Christ wèts'edi sị?” Pilate gòhdi. ¹⁸ Zezi ghọ ts'ohogeedi t'à Zezi gɪt'ajhtj họt'e Pilate gok'èezọ.

¹⁹ K'àowo Pilate dọ-sinìyaehtu daèhchì k'e wheda ekò wets'èkèè yets'ọ yatì nìzọ, hayèhdi: “Eyì dọ t'asawule-le, ekọ-le wuzì hòèhtsì nùle. Dii dzeḗ weghọ nàwhihtj t'à sị daihza,” yèhdi.

²⁰ Hanikò yahtu-gha-k'aodè eyits'ọ qhdah gɪlɪ sị dọ hazọ̀ ghodageèhnọ. Eyit'à doju Barabas xàetlā ha gɪwọ eyits'ọ Zezi ɛlāgɪhwhi ha gɪwọ.

²¹ K'àowo Pilate dagoehke, hagòhdi, “Dii dọ nàke sị ami naxits'ọ xàetlāà awehle ha dahwhọ?”

Dọ hazọ̀ hagedi, “Barabas gots'ọ xàetlāà awule,” gɪhdi.

²² Eyit'à k'àowo Pilate dagoehke, “Ekò dii dọ Zezi, Christ wèts'edi sị, dàwehle ha?” gòhdi.

Dọ hazọ̀ hagedi, “Dechjet'aa k'e wedjhtsò!” gedi.

²³ K'àowo Pilate dagoehke, “Ayì gha? Ayì hoila hòèhtsì k'èxa?” gòhdi.

Hanikò k'èdaà hòt'ò yagìzeh, hagedi, “Dechjet'aa k'e wedjhtsò!” gɪhdi.

²⁴ Dọ hazọ̀ hòt'ò nàdahogehdè t'à k'àowo Pilate goghodaehnè ha dii yek'èhoèhza. Eyit'à tì ihchì gà dọ hazọ̀ gonadaḗ edilà k'enajhtso, hadi, “Dii dọ wedoò nàkètt'ì sị sị set'à nùle. Naxi naxits'ọ hoèlì họt'e!” gòhdi.

²⁵ Dọ hazqò gıts'ò hagedı, “Heze. Eyı dọ wedoò nalaèt'ı nıde goza eyıts'ò goxı gots'ò hoèlı họt'e!” gıhđı.

²⁶ Eyıt'à k'àowo Pılate, Barabas dọ ts'ò xàehtlaà ayıllà, hanıkò Zezi nàweekwaà ayıllà eyıts'ò dechıet'aa k'e wedıtsò ha eghqò-dqò got'ı àayıhtı.

Eghqò-dqò Zezi k'adageedè

²⁷ K'àowo Pılate wets'ò eghqò-dqò Zezi Praetorium gòyeh ts'ò geèhchı, ekq eghqò-dqò lq wemqò nègıdeè agogıllà. ²⁸ Wegoht'òqò yı xàgıhtı gà k'àowochozeè dek'o-dezqò yı gıhtı. ²⁹ Eyı t'axqò ıchıghoò degeèt'ı t'à kwıt'ı gèhtı gà Zezi wekwı k'e nègeèchı. K'àowocho wetèh lanı dechı nàgòts'ehnèe ts'ò nàyıtq agıllà gà gıts'ò nàgòhge, gık'adaedè, hagıhđı, “Israel got'ı gha k'àowocho weghàsqts'eedı!” gedıı yagızeh. ³⁰ Gık'e geezè, k'àowocho wetèh gıghq negıchı gà wet'à wekwı k'e nàgeeht'ı, k'èdaà wekwı nàgeeht'ı. ³¹ Hanı gık'alaıdè t'axqò k'àowochozeè yı xàgıhtı gà wegoht'òqò yı nagıhtı. Eyı t'axqò dechıet'aa k'e wedıtsò ha ts'ò geèhchı.

Zezi dechıet'aa k'e wedıtsò

³² Jerusalem gots'òqò xàgeède ekò kòta Cyrene got'ı ıde gıazı, Simon wıyeh. Eghqò-dqò Zezi gha dechıet'aa naetıı agıllà. ³³ Eyı t'axqò Golgotha gòyeh ekq nègıde. (Golgotha gedıı sı “dọ kwıkw'qò k'è” gedıı-agedı.) ³⁴ Jıetı eyıts'ò tıhtı eleta Zezi ghàgıdı, mòhdaa wewàhqqdı hanıkò yets'è ha nıwq-le. ³⁵ Zezi dechıet'aa k'e dexegıhtsò t'axqò wegoht'òqò eletaàgeelè gha eghqò-dqò ekw'qà k'egehdè. ³⁶ Eyı t'axqò dèe k'e

geèhkw'e gà gıxoehdı. ³⁷ Ayı gık'e nıdahogııꝛꝛ sı dek'enègııtl'è gà wekwı godoo dawhetꝛꝛ agıllà. Dı hanı dek'eèhtl'è: dı Zezı hot'e, Israel got'ıı gha K'àowocho, dek'eèhtl'è. ³⁸ Doju nàke weghꝛhk'eè dexegııhtsò. ³⁹ Dꝛ gıxanaedè sı yatııı t'à gık'adaedè xè gıts'ꝛ nòkwıgeeye, ⁴⁰ hagedı, “ ‘Nòhtsıkꝛ-gocho wedıhoıhtsı ha eyıts'ꝛ tı dzeè t'à nagoıhtsı ha, nıdı ilè. Hot'eè edaxàdıte! Nòhtsı Weza anet'e nıde dechıet'aa k'e ts'ꝛ hodàıtlà,” gııhdı.

⁴¹ Eyı xèht'eè yahtı-gha-k'aodèe, Nòhtsı-yatıı-k'ègedı-dꝛ eyıts'ꝛ qhdah gıııı sı gık'adaedè, ⁴² hagedı, “Dꝛ eyıı-le edaxàwhela, hanıkò edaxàdeetè ha dıı! Israel got'ıı gha k'àowocho ehı hadı ne! Dechıet'aa k'e ts'ꝛ hodàèhtlà nıde gogha ehkw'ı adı ha. ⁴³ Nòhtsı ts'ꝛ wıı nàtso ne. ‘Nòhtsı Weza aht'e,’ edeghꝛ hadı ilè. Hot'eè Nòhtsı edaxàıhtè,” gedı. ⁴⁴ Doju nàke weghꝛhk'eè gıdıtsò sı, ededı sı, gık'adaedè.

Zezi elatwo

⁴⁵ Dzetanı nıꝛꝛ ekò tı sadzeè ts'ꝛ eyı nèk'e hazꝛꝛ ts'ꝛ togoòtl'ò agòjà. ⁴⁶ Tı nıꝛꝛ ekııyeè Zezi hòtl'ò whezeh, hadı, “Eloı, Eloı, lama sabahtanı?” (“Eloı, Eloı, lama sabahtanı?” gedı sı “Senòhtsı, Senòhtsı, ayııha sets'ꝛ anejà?” gedıı-agedı.)

⁴⁷ Dꝛ mòhdaa eyı nàgeèhzaa sı gıkw'o ekò hagedı, “Nakwenàꝛꝛꝛ Elijah hayahtıı adı,” gedı.

⁴⁸ Ekòet'ıı dꝛ ilè ekꝛ tımqèhza, ehtl'ı lanı, jıetı dııts'aa ta nawhehtsoò ayıllà, dechı nedè welꝛ wexeetl'ıı ayıllà gà Zezi wewà k'e ayehı. ⁴⁹ Dꝛ eyı nàgeèhzaa sı hagedı, “Hòt'a whatsꝛ awet'è. Waghàts'ııdà, asıı Elijah edaxàyehtè ha lı,” gedı.

⁵⁰ Zezi k'achı hòtl'ò whezeh tl'axꝛꝛ nꝛꝛde xàèhı.

⁵¹ Ekìiyèè k'e Nòhtsìkò-gocho goyì enìt'ì nedèe ìdòò gots'ò ɪzhìi ts'ò tanì ɪats'ɪdla, eyits'ò dèè hòt'ò nàgoèhdò xè kwe ɪats'ɪdla. ⁵² Kwe yìi dɔkw'òò whelaa k'è ɪats'ìgoɪdla eyits'ò dò degaì ɪò ɛɪààgɪdè ìlèè sù nagìdà. ⁵³ Dɔkw'òò whelaa k'è gots'ò xàgɪde, eyits'ò Zezì naidà t'axòò, Jerusalem ts'ò geède, ekò dò ɪò gogɪaɪ.

⁵⁴ Eghòò-dòò gha k'àowo eyits'ò eghòò-dòò Zezì xoguhdi ìlèè sù dèè nàgoèhdò eyits'ò hazòò gɪdàà hagòjà ekò, sù geèhyeh, hagedì, “Ehkw'ì t'à Nòhtsì Weza hòt'e!” gedì.

⁵⁵ Ts'èko ɪò t'asì t'à Zezì ts'àgedì t'à Galilee nèk'e gots'ò gɪk'èè k'edè ìlèè sù ìdè hoògò nàgeèhza gà dànàhòwoo sù goghàgeeda. ⁵⁶ Mary-Madlè, Mary, James eyits'ò Joses gɪmò, eyits'ò James eyits'ò John gɪmò eyì ts'èko haàt'òò goxè agèt'ì.

Zezì wekw'òò nìtò

⁵⁷ Xèhts'ò agòjà ekò dò ahxee Joseph wìyeh eyì nìt'la. Kòta Arimathea got'ìi hòt'e, Zezì cheekè whelì ìlè. ⁵⁸ Eyì dò sù Zezì wekw'òò hodàechi ha k'àowo Pilate ts'ò èht'la. Pilate weyatì k'e Zezì wekw'òò weghòt'ò. ⁵⁹ Joseph, Zezì wekw'òò neyìchì gà eht'ì nezzì wemoèhdòò ayìl'la. ⁶⁰ Wets'ò kwe yìi dɔkw'òò ɪt'ò-le sù ekò yekw'òò nèy'ɪt'ò. Eyì t'axòò kwe nechàa enìzòò ayìl'la gà naèht'la. ⁶¹ Mary-Madlè eyits'ò Mary eyì-le dɔkw'òò whetòò wetadà geèhkw'e ìlè.

Eghòò-dòò Zezì wekw'òò xoguhdi

⁶² Ek'èdaedzèè k'e, Nòhtsì wedzèè k'e, yahtu-gha-k'aodèè eyits'ò Pharisee gɪl'ì sù k'àowo Pilate ts'ò

geède. ⁶³ Gıts'ò hagedı, “K'àowo, eyı dọ-ghọyae2àa-dọò họt'e ı̀lè. Ị̀l̀aà eda ekò dàdı ı̀lèe sù wenats'edı, ‘Tai dzeè k'ehọọwo t'axọò-ı̀dè naèhdà ha,’ hadı ı̀lè.

⁶⁴ Eyıt'à neyatı dahxà eghọọ-dọò kwe yı dọkw'ọò whetọọ k'è tai dzeè ts'ò gıxoehdı agıle. Hanelà-le nı̀dè wecheekè wekw'ọò geezı ha ne. Eyı t'axọò dọ hazọò ts'ò, Zezı naı̀dà, gedı ha ne. Hanı hogets'ı̀ nı̀dè gıts'ọ k'àowo nahk'e hogets'ı̀ ha,” gıhdı.

⁶⁵ K'àowo Pilate gots'ọ hadı, “Sets'ọ eghọọ-dọò mọhdaa edexè aahlè. Zezı wekw'ọò whetọọ k'è dànı gıxoehdı ha dahwhọọ sù k'èè agıahlè,” gòhdı.

⁶⁶ Eyıt'à Zezı wekw'ọò whetọọ ts'ò geède eyıts'ọ dọ wı̀zı t'asayele ha-le t'à, kwe nechàa enı̀zọ agı̀l̀a gà enı̀gı̀hdzeh gà eghọọ-dọò gıxoehdı agogı̀l̀a.

28

Zezı naı̀dà

¹ Nọhtsı Dzeè t'axọò sa xàdaa2a ekò, Mary-Madlè eyıts'ọ Mary eyı̀-le Zezı wekw'ọò k'ageehta ha ekọ legeèhtl̀a.

² Họtsaa dèè hòt'ò nàgoèhdọ. Gots'ọ K'àowo weyak'eet'ı̀ yak'e gots'ọ kwe yı gòzọọ ts'ò hodàèhtl̀a, kwe nechàa enı̀zọọ sù yı̀zọò deyeèyı̀ gà yeka wheda. ³ Yak'eet'ı̀ wek'e saı̀dı xè wegoht'ọò zhah lanı̀. ⁴ Eghọọ-dọò, Zezı wekw'ọò xogıhdı ı̀lèe sù, sù geèhyeh t'à gıts'ehı̀ xè dọ el̀ı̀dè lagej̀a.

⁵ Yak'eet'ı̀ ts'èko gots'ọ hadı, “Dahjı-le. Zezı dechıet'aa k'e el̀ı̀woo sù wekak'eaht'ı̀ aaht'ı̀ wek'èehsọ. ⁶ Jọ wheda-le, naı̀dà ı̀lè. Hotı̀ hade ha dı ı̀lèe k'èè aj̀a. Jọ leahtl̀e, edı̀ wekw'ọò whetọ ı̀lèe sù wet'axọò k'eaht'ı̀. ⁷ Ị̀whàà wecheekè gıts'ọ naahdè gà duı̀ hagiàhdı: ‘El̀ı̀wo gots'ọ naı̀dà.

Naxɪnakweè Galilee nèk'e ts'ò ade ha. Ekọ weahzì ha, 'gìahdi. Hòt'a naxɪdaehsɪ họt'e," gòhdi.

⁸ Eyit'à ts'èko dọkw'ọ̀ọ̀ whetọ̀ọ̀ k'è gots'ọ̀ ɪwhàà nàlẹgèh̄tla. Geejɪ, hanìkò sù gɪnà nàhòwo. Gɪxè dàgòjàa sù Zezì wecheekeèdè ts'ò hagedi ha tɪmọgeèza. ⁹ Họt̄saa Zezì gonìhdọ̀ọ̀ èhtla, "Naxɪxè sìghà welè," gòhdi. Gits'ọ̀ geède, wekè dagiachì gà gɪghàsọgeedi. ¹⁰ Zezì gots'ọ̀ hadi, "Dahjɪ-le. Sechi gits'ọ̀ aahde gà seḡha dɪ hagìahdi, 'Galilee nèk'e seahzì ha t'à, ekọ ts'ò aahde,'" Zezì gòhdi.

K'aodèe godi gèhtsɪ

¹¹ Eyɪ ts'èko nàke ɪdè nàlẹgèh̄tla ekò eghọ̀ọ̀-dọ̀ọ̀ mọhdaa kwe yɪ Zezì wekw'ọ̀ọ̀ whetọ̀ọ̀ k'è kex-ogũhdi ɪlè sù yahtɪ-gha-k'aodèe ts'ò geède, gɪdaà dàgòjàa sù hazọ̀ọ̀ gots'ọ̀ hagedi. ¹² Eyit'à yahtɪ-gha-k'aodèe eyits'ọ̀ ọ̀hdah gũlɪ ełegiadi, ayɪ dàgele ha sù gha yatɪ gèhtsɪ. Sọ̀mba lọ eghọ̀ọ̀-dọ̀ọ̀ ghàgũla ¹³ xè gots'ọ̀ hagedi, "Dọ ts'ò dɪ haahdi ha: 'To ts'ete ekò wecheekeè eyɪ nègũde gà gonaàhtọ̀ọ̀ wekw'ọ̀ọ̀ negũchì nọ̀ọ̀,' gìahdi ha. ¹⁴ K'àowo Pilate yeghọ̀ ɪkw'o nɪdè wets'ọ̀ gots'ede ha, hanì-ɪdè naxɪgha hoìla ha-le," gògedi. ¹⁵ Eyit'à eghọ̀ọ̀-dọ̀ọ̀ sọ̀mba nègũwa eyits'ọ̀ yahtɪ-gha-k'aodèe dàgògedɪ sù eyɪ k'ègò gogũde. Dɪ dzeɛ ts'ò Israel got'ɪ eyɪ godɪ gùt'ɪ họt'e.

Zezì edecheekeè hazọ̀ọ̀ nèk'e ts'ò gòhza

¹⁶ Zezì, "Galilee nèk'e shìh whezọ ts'ò aahdè," gòhdi ɪlè t'à wecheekeè hoònọ-daats'ọ̀-ɪlè ekọ ts'ò agejà. ¹⁷ Zezì gɪazɪ ekò gits'ọ̀ nàgòh̄gè, hanìkò dọ mọhdaa gɪgha hotɪ-le. ¹⁸ Zezì gogà nùtla xè gots'ọ̀ hadi, "Ìdòo yak'e eyits'ọ̀ dɪ nèk'e t'asì hazọ̀ọ̀ ts'ò

k'àowo eh̄ ha seghàhòt'ò họt'e. ¹⁹ Eyit'à hazòò nèk'e ts'ò aahde, dọ hazòò xàzaa secheekè aahtsì. Nòhtsì-Gotà wɪzì, Weza wɪzì eyits'ò Yedàyeh Nezu wɪzì t'à gɪk'ètàidzòò agiahlè. ²⁰ Eyits'ò yatì hazòò naxìghàihzòò sù gɪk'ìt'e ha hoghàgìah̄tò. Nòde dzèè agode ts'ò t'aats'òò naxìxè aht'e ha họt'e,” gòhdi.

Nòhtsı Nıhtl'è
Dogrib: Dogrib Genesis & New Testament New
Testament & Portions of Old Testament

copyright © 2009 Canadian Bible Society

Language: Dogrib

Translation by: Canadian Bible Society

Tłchq Genesis and New Testament
About Tłchq

Tłchq (Dogrib) is a Na-Dene (Athabaskan) language. It is spoken by the First Nations Tłchq people in the Northwest Territories in Canada. It has the largest number of speakers of any of the Aboriginal language communities in the NWT, and is one of the official languages of the Northwest Territories.

About This Translation

This translation includes the book of Genesis and the New Testament in Tłchq. The first edition of the Tłchq New Testament was published in 2003. It was a historic event, as it was the first time in more than a hundred years that a complete New Testament was published for one of the Dene First Nations in the Territories. The first edition was well received and quickly sold out. In the meantime the book of Genesis had been completed. Consequently, the 2008 reprint of the Tłchq New Testament included Genesis.

Though this translation of the New Testament and Genesis took a total of ten years, the people who worked on it built on years of labor invested by the Tłchq people, elders, priests and missionaries, translators, educators, and linguists. The material contained in this book was checked and approved by consultants from Wycliffe Bible Translators and the Canadian Bible Society.

If you are interested in obtaining a printed copy of this Bible, please contact the Canadian Bible Society at <http://www.biblescanada.com>.

Copyright Information

Dogrib Genesis and New Testament © 2003, 2008 Canadian Bible Society

The text of the Bible in Tłchq that appears in this electronic format or website is for personal use only.

Up to five hundred (500) verses of the Bible text in any form (written, visual, electronic or audio) may be quoted without permission. The quoted verses may not be more than 50% of a complete book of the Bible, or more than 25% of the total text of the work in which they are quoted. Prior written

permission must be obtained for any other use of the text. Copyright acknowledgement must in all cases appear on the title or copyright page. For more information on copyright conditions or to apply, visit <http://www.biblesociety.ca/copyright>.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-22

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 21 Feb 2024 from source files dated 29 Jan 2022

dccb8cb-87c9-5afe-9ac6-f62c4ade3a81